

قاندالاتمیش قارچیجکے

دکتر لطیف حسنی (آراز قاراباغلی)
آذربایجان میلی-سیاسی موباریزی

اولو تاتاری نین آدینان

داخلی استعمار و یئنی سومورگه چی لیک دوروموندا آیقلا نان گونئی آذربایجان میللتی نین بو دورومو ده بيشديرمک ایسته مه سی دوغال حاقی دیر. آنجاق بو دورومو تام آنلاماق و اونو ده بيشديرمه یی تئوریزه ائتمک اوزون ایللر چکمیشدیر. بو آیدینلاتما و اونون آردینجا موباریزه بللی دیر کی حاکمیت و ایندیکی دورومدان یارارلانان لارین ایسته یینجه دئییل. ائله اونا گوره ده اؤز غیرمشروع اوستونلویون سوردورمک اوچون ، اورتایا چیخمیش آیدینلاتما و موباریزه گوره وی نی داشییان میللی حرکتی دایانديرماق و آزديرماق ایسته بیر؛ گرچک یول دا اولان موباریزلری سیرادان چیخارماق ، دوستاقلاردا محدودلاشدیرماق ایسته بیر. بونون نتیجه سی اولاراق بیر سیرا عزیزلریمیز اؤز عائيله لرین دن اوزاق دوشور، شیکنجه لره معروض قالیر، عائيله لری ده اوزون ایللر آغیر دوروم دا یاشامالی اولورلار.

بیز حاکمیتین بو چیرکین سیاستین چوروتمک اوچون ، بو عزیز انسانلارین آرخاسیندا اولماغی گ،رو بیلیر و اونلارین یولو گئدرلی اولسون دئییه الیمیزدن گلّه نی ائتمه یه قرارلی ییق. بو ده یرلی انسانلاری و اونلارین دوشونجه لرین میللتیمیزه تانیتماق ائله بو اینانجیمیزدان قایناتلانییر. دوقتور آراز قاراباغلی (لطیف حسنی) بو ده یر لی اینسانلاردان بیر یی دیر. الینیزده کی بو کتاب اونون آرا سیرا یازدیغی و موصاحیبه ائتدییی اثرلرین توپلوسودور.

بو کیتابی سونوروق :

موباریزه روحونون ده یری نی بیلن، حاق یولونون موباریزلرینه آرخا اولان و اؤزلیکله سیاسی محبوسلارین عایله لری نی یالقیز بوراخمایان مسئولیتلی و ایدملی اینسانلارا.

ایچینده کیلر

سیرا

اؤن سؤز

یاشام تانیتیمی (فاندالانمیش قارچیچگی)

یاپراق

۵

۶

بیر یاپراق شعرلردن

۹

یاشام

۱۳

توران

مصاحبه

۱۹

یئنی گاموح باشقانی دکتر لطیف حسنی نین، تربیون سیته سی ایله دانیشیغی

۳۰

مصاحبه دکتر، لطیف حسنی دبیر کل تشکیلات "یئنی گاموح" با "آرازیوز"

مقاله لر

۳۴

بین الخالق حقوق دا سوی قیریم و بو پیریزمادان گونئی آذربایجانین ۱۳۲۵ - جی ایل سوی قیریمینا باخیش

۴۵

دموکراسیا و گونئی آذربایجان میلی حرکتی

۵۷

مرگ هست، بازگشت نیست"

زندان یازیلاری

- ۶۲ ایران پرئزینت جناب دوکتور روحانی یه اوخوللارین آچیلماسی اوچون مکتوب
- ۶۴ ایل بایرامی موناسبتینه تبریک بیلدیرسی
- ۶۵ حمایت از کمپین "نه به آزار و زندان بهائیان در ایران"
- ۶۶ بیانیه تحلیلی در رابطه با اهانت صدا و سیمای جمهوری اسلامی به ملت تورک
- ۶۸ نامه رهبران در بند یئنی گاموح به رهبر جمهوری اسلامی ایران در مورد اتفاقات اخیر آذربایجان
- ۷۱ آنا دیلی گونو موناسیبتی له فارس دیللی اولکه داشلارا موراجیعت
- ۷۳ نامه ی اعتراضی به سخنان تبعیض آمیز مقامات رسمی نسبت به هموطنان بهایی
- ۷۵ تاملی بر نژادپرستی در ایران و راهکاری بر حل مساله اقلیت های ملی
- ۷۹ مبارزه مدنی و فرصت انتخابات

چئشیدلی قونو

- ۸۶ دفاعیات سرگشاده ی «یئنی گاموح» در مقابل رأی ناعادلانه ی دادگاه فرمایشی (به همراه متن تورکی)
- ۹۰ وضعیت بحرانی لطیف حسنی در ۴۴مین روز اعتصاب غذا

“ اۇزگورلوك هارايى ” ايله “ سوچلانمىش سوچسوز ” مىللى - مبارز فعاللار عباس بى لسانى و سىامك بى ميرزايى جنابلارى اوچون چىخىش اوزو گۆره ن كتابلاريندان سونرا ائليميزين موباريز اوغلو و بوگون مىللى دوشونجه سى اوچون رجايى شهر آدلى توستاقدا عدالت سىزجه حۇكم جزاسى نى چكن دوكتور لطيف بى حسنى (آراز قاراباغلى) جناب لارى اوچون اليزده اولان كتاب لا سىز اوخوجولارا يئتيرمىش اولموشوق.

“ يىنى گاموح ” اۇرگوتونون باشقانى اولان دوكتور حسنى، قارچىچك تكين قارلى و سويوق هاوادا ظولمون سازاق ليغين پوزارق باهارين گۆسترگه سى سيمبولو اولارق قارچىچك تكين اورتايا چىخماق دادير. بو چىچك ين عطيرلى و سئوگى دولوسو قوخوسونو دۆزه بيلمه ين حاكمييت توستاقلاماق قرارينا گليب چاتيب. او اوزره بيز، آذربايجان مىللى حركت ينين بير توپلوسو اولارق بو كتاب ين آدى نى “ قانداللانمىش قارچىچكى ” سئچمك له گئرچك لره دايناراق لطيف بى جناب لارين دوغرو- دوزگون تانيماق اوچون شعيرلرينى ، يازى لاريني ، مصاحبه لريني و.... بير آرايا توپلاييب سىز اوخوجولارلا پايلاشيريقي. تا كيچيك ده اولموش اولسا اۇز مىللى گۆره ويميزه دايناراق بورجوموزو اۇده مىش اولاق.

اولو تانرى دان عۆمور ديله يره ك سىزلره يئتيرمه لى ييك : سىرالاديغميز يوردوموز آذربايجان ين باشقا ايگيد ائولادلارينين بيريسيني تانيتديرماق اوچون ياخين گلجك ده دۆردونجو كتاب لا سىز اوخوجولاريميزين قوللوغونا چاتاجاييقي.

بئله ليك له بونا امينيك سىز اوخوجولاريميزين ائليشتىرى لرى بىزى داها بويولدا گليشديريپ و بير ايشيق ساچان چيراق تكين يول گۆسترگه سى اولاجاق.

ياشام تانيتمى (قاندالانميش قارچىچى)

١٣٤٩- جو ايل، خالخال ين " ايلى " كندينه ، اوزو دئمشكن: " يازدان اوچ گون كئچنده - گونش شاختا بيچنده " دوغولور. گونئى آذربايجان ين بير چوخ كندلرى كيمى ايلى كندى ده كئچينمه باخيميدان او قدر دالى قالميشيديركى، ارکك لر ين چوخونلوغو چورك قازانماق اوچون اوجاق شهرلرده ايشله مك مجبوريت ينده يدیلر. لطيف - ين آتاسى دا بونلاردان بير دير. آتاسى حسن نچه ايل "رامسر" شهرينده ائو بوياق چيلیغى ائتديك دن سونرا، كند ايچره ياييلميش قيزيل جا كيمى خسته ليك لرى ده گوزه آليب، عائله سيني رامسر- ه داشى بير. رامسرده كؤچنده لطيف - ين ١٠ ياشى واريدى. رامسرده كى ٩ ايل اونون ميللتچيليگين دوغال اولارق فورمالاشماسى ايلريدير. فارس ديلين بيلمه ديگى بير ياندان، اورداكى كؤكله شمش فارس عيرقچيليغى، آلتاچالتمالار و توهين لر باشقا ياندان اونون ميللى كيمليك بيلينجى نى جوجردير. لطيف اوستونه چوللانان آشاغمالارا ايلمير، ترسينده كيم اولدوقلارى حاقدان دوشونور و سوراقلاشير. او واختى او ياخين دوستو اولان بيبي سى اوغلو ايله بيرليكه بو سوراقلاشما سونوجوندا باكى راديوسونون ايزينه دوشور.

ائله بو ایز اونا گلجک سیاسی موباریزه یولونون ایلک چیغیری اولور. بؤیوک آرزولار و اولکولر اونون ایچینده بسله نیر. بیبی سی اوغلو ایله گلجک ده بوتون تورک لری بیرلشدیرمک، اونا ندجه چاتماق حاقد هر گون دانیشیلیر، اؤز یانلاریندان سیاسی خریطه چیخاریرلار و

۱۳۶۸- جی ایلده ایکینجی دؤنه اولاراق کؤچمه لی اولورلار. ائله او واختدان “ آراز ” آدینی سئچیر. جیددی تملی چالیشمالاری دا همین ایللردن باشلاییر. آتاسی ایله بیرلیکده ایشله یرک کرج ین آزاد بیلیم یوردون دا فلسفه اؤیرنجی سی اولور. یوننیورسته اونون فعالیت لری اوچون یئنی بیر آلان اولور. ۱۳۷۱- جی ایلده یئنی تاپمیش آیدین، ائلیار و سهند آدلی یولداش لاری ایله بیرلیکده یوننیورسته ده تورکجه درس کلاس لارین قورور. ۲ ایل سونرا ایسه “مولا محمد فضولی” اوچون آغیرلاما توره نی کئچیردیرلر.

آرازین میلی فعالیت لری سونرالار باکی دا تحصیل آماق اوچون یاشادیگی ۸ ایل سوره سینده داها هیزلانیر. نهایت کی ، ۱۳۸۱- جی ایلده محمود علی چهره قانلی ، محمود بیلگین، حسین تورک ائلی و ... کیمی بیر سیرا گونئی لی میلی حرکت چیلرله بیرلیکده “ گاموح ” تشکیلات ین قورورلار.

آراز یوکسک لیسانس و دوکتورلوق سوییه سینده عالی تحصیلینی باکی دؤولت اونیورسته سینده بین الخالق حقوق اوزره بیتیریپ، گونئی-ه دؤنور. گاموح ایچ قولونون قورولماسینا قاتیلیر، ایچریده بیر سیرا میلی- سیاسی ائیل لره او جومله دن ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲ - جی ایل بابک قالاسی توپلاننتی لاریندا و ۱۳۸۵ ایران قازتنن ین اهانت ینه قارشی اعتراض لارا قاتیلیر. ۱۳۸۹- جو ایلده ایسه گاموح- ون مرکزی کمیته سی اویه لرینن توتوقلانندیگی زاماندا اونون دوستقلیق گونلری ده باشلاییر. ۹ آی تک آداملیق هوجره لرده ایشکنجه اولدوقدان سونرا وثیقه ایله موقتی آزادلیغا بوراخیلیب و نئچه آی سونرا یولداشلاری یوروش مهرعلی بیگلو، اکبر آزاد، بهبود قلی زاده، یاشار کریمی، علیرضا عبدالهی، شهرام رادمهر، محمود فضلی، سونا فرج زاده، پینار فرج زاده، شوکور قهرمانلی، حسن رحیمی، آیدین خواجه ی، نعیم احمدی، آراز سلیمانی ایله بیرلیکده گاموح قوروجوسو اتهامی ایله محاکمه اولور. ۱۸ آی حبسه محکوم اولماق اونون و باشقا ۱۵ یولداشینین عظیم زده لمیر.

۱۳۹۰- جی ایلدن باشلایاراق اونلار آچیق مدنی موباریزه نی تشکیلات ین استراتژی سی اولاراق سئچیرلر. اؤرگوتون خاريجده کی ایستیفایا گنتمیش کئچمیش باشقانی نین ادعالارینا گؤره تشکیلات ین آدین ده بییشیب و خاريجده کی بوتون اویه لرین گؤره دن آزاد اندیرلر. آراز آچیق موباریزه نین بوتون هزینه لرین حاضیر اولور و “ یئنی گاموح ” ون باشقانی اولاراق سئچیلیر.

آچیق مدنی موباریزه نی اؤز میلی مقدراتینی تعیین ائتمه حاقی سوییه سینده ایره لی آپاران اؤرگوته نهایت حاکمیت دؤزه نمه ییب، یئنی گاموح ون مرکزی کمیته سین توتوقلابیر. بو توتوقلامادا حاکمیت میلیتچی لری بئله آچیق موباریزه دن چکیندیرمک اوچون اونلارا ۹ ایل حبس جزاسی وئریلر.

۱

۲

۳

(۹ ایل لیک حبس جزاسی نین دادنامه سی)

آنجا بۇ آغیر یوکده آرازی ایله بیلیمیر. آراز زندان دادا اؤز موباریزه سین داوام ائدیر. دؤنه لرله آجلیق آکسیاسینا کئچیب، حرکت ین سوییه سین ین دوشمه سینی اؤنله مک آماجی ایله بیانات لار وئریب، یازیلار یازیب و اؤلدو وار دؤندو یوخ شعارینی حقیقتاً گئرجک له دیب دیر. او بوگون تهران ین رجایی شهر (گوهردشت کرج) زندان یندا حبس ینین ۶ - جی ایلینه آباق قویوب. آرازین حاکمیت اؤنونده سرت دایانماسی نین دیر و اؤنه مینی آرتیران بیر مسئله ده اونون اؤزونون و عائیله سینین چتین دوروملاردیر. حال حاضریدا بوتون بو ایللری آرازین آرخاسیندا داغ کیمی دایانان حیات یولداشی، اعظم خانم پیری، بئل دیسکی اوزره اوپوراسیون یاپدیرمیش، آناسی اوره ک کیریزی کئچیرمیش، آتاسی خرچنگ (سرطان) اوزره اوپوراسیون کئچیرمیش، اؤزو ده ۱۳۸۹ - جی ایلین ایشکنجه لریندن سونرا اوره ک کیریزی یاشامیش دیر. بئله بیر حالدا بو قارائلیق قیشدا قار ایچینده، قاندال لار ایچینده دوستاق، آنجا اومود و موباریزه الهامی بو قارچیچگین، یالنیز وطن و میللت سئوگی سی، بیرده کی اومود و اینام یاشادا بیلر.

بیر یاپراق شعرلردن

یاشام

آی کنجدی
 آی کنشتی کنجدی- کنجدی
 آی دولاندی ایل کنجدی
 ایللرین بیر ایلینده
 قوس- قوجا تورک ائللینده
 یازدان اوچ گون کنجده
 گونش ساختا بیچنده
 من آنادان دوغولدوم
 ایشیغا- نورا دولوم
 آروزلارا بله ندیم
 یوردوما سپه لندیم
 یاواش - یاواش بوی آتدیم
 بوی آتدیم، آیا چاتدیم
 آیدان بیر سوزوب ایچدیم
 ایچیب یولومو سئچدیم
 ائل گوجویله دورماغا
 ائل اوجاغین قوروماغا

ددم قورقود قیشقیریر

آغیزدان آی فیشقیریر

کؤنلوم ایشیقدان دولو

ایشیق دان آچدیم یولو

آز گنتدیم، اؤز گنتدیم

دره- تپه دوز گنتدیم

بولود اولوب آغلادیم

چایا دولوب چاغلادیم

چاغلاییب آراز اولدوم

آخیب خزره دولدوم

خزر دالغالی ایدی

کؤنلوم یارالی ایدی

کؤنلومو آچدیم اونا

سیزلادی یانا- یانا

سیزلاییب یارالاندی

حسرتیم له قالاندی

قالانیب چالخالاندی

چالخالانیب دایاندی

گؤی خزرده سن دئمه

دؤزه نمه دی دردیمه

گلدی الیمن جانا

چیریدی منی تهرانا

تهران دئمه بلادی

مین درده مبتلادی

تهران دئمه ایلاندی

ایلقارینی یالاندی

آرازلارین آزاری

آرزیلارین مزاری
 تهران دئمه جنایت
 تاریخ بویو خیانت
 تهران دا قویا دولدوم
 قویودا گؤیرچین اولدوم

قاندالاندیم اوچماغا
 حاق قاپی سین آچماغا
 حاق قاپی سی کیلیتدی
 امه بیم بوشا گئتدی؟؟
 کؤنلومه غم چؤکمه میش
 گؤز یاشیمی تۆکمه میش
 قارانقوشلار بیر ته هر
 گتیردیلر منه خبر
 « آچار ده وه بوینوندا
 ده وه تبریز یولوندا »

سیریمیزی آنلادی
 بیر قارغا قاریلدادی
 او یول، خطر دیر خطر
 اووچوسو واردیر بتر
 اووچونون کؤپک لری
 سوله نغن کوچوک لری
 منی گؤیده ن گؤردولر

گۆره ن کیمی هوردولر

اووچو آياق ساخلادی

تفنگینی یوخلادی

کؤنلومدن انله ویردی

قول – قانادیمی قیردی

یارالی یام یارالی

آی اولدوزدان آرالی

چوخ زاماندی قالمیشام

سولموشام، سارالمیشام

تبریزین دوستاغیندا

اووچونون جایناغیندا

قارا قانچی یارایام

آبیم یوخدور اولایام

آنجاق بیر اومودوم وار

بو گونلرده قورتارار

قارانقوشلار اوچارلار

حاق قاپیسین آچارلار

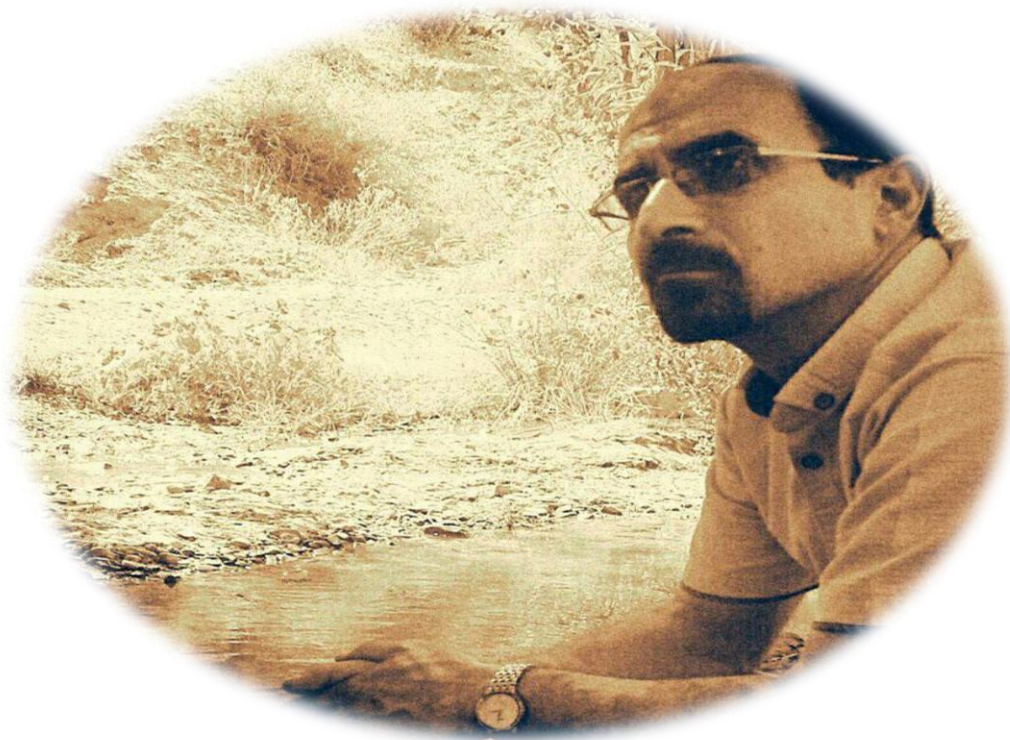
آی اولدوزو تبریزه

پای کتیره رلر بیزه

آچیقلاما :

بو شعر ۱۳۸۹- جی ایلین تیر آی یندا یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری نین قلمی ایله تبریز اطلاعاتی نین انفرادی سلول وندا باشقا یئنی گاموح اورگوتونون اویه لری ایله بیرلیکده توتوقلاندیقلاری چاغ جانلاشیب.

توران

آی ! اۆز قیلینجیلا بۇلونن بو یورد
 یالواریب – یاخاریر هاردادی بوزقورد
 بو یوردو ائل دردی یاندریب یاخیر
 کهنه یاراسیندان تزه قان آخیر

بۇلونمه ین روحو قاندالانییدی
 کۇنلو پارام- پارام پارچالانییدی
 بو اۆز کئچمیشینه قاییتماق دیلر
 کئچمیشین بو گونه یاشاتماق دیلر

مشرقدن مغربه اوزانان اۆلكه
 توران آدلانديرميش عصيرلر اۇنجه
 سرحددينى قارتاللار قوروياردى
 ائىل، اوباسى آرخايين اويوياردى
 آلتاي داغلاريدى داياق ديرە يى
 خزر دنيزيدى چيرپان اورە يى
 سيخ- سيخ مئشە لرى، دوم- دوز چۆللرى
 آخان چاپلارى، دولان گۆللرى
 كۆشن لرين گول - چيچك لر بزه ردى
 جيرانلار سوروسو اوردا گزه ردى
 ائللرين اوخشاييب ازديرە ردى
 اورە بينده گونشى گزديرە ردى

قيش گلەك هر يانا قار الە ردى
 شاختا كولك ، ائىل اوبانى بلە ردى
 ياز قونوب شاختانين جانينى آلاردى
 توران بويو گوللو خالچا سالاردى
 ياي نفسى يوردو اسينديريردى
 ميوه لرى آغاجدا دنيرلره ردى
 پاييز گليب فيرچاسينى فيرلاداردى
 يورددان غملى گورونتو ياراداردى
 هر نه دوزه نلنميش اۆز قايداسيندا
 نوت كيمي سلە نميش اۆز هاواسيندا
 هر ائلده - اوبادا اوجاق قورولموش
 وجدانلار صافلاشيپ اوردا دورولموش

اوجاق مقدس دیر ، اوجاق عزیزدیر
 او بر بزهک سیزدیر ، آنجاق تمیزدیر
 اوجاقدان چیخمايیب سويقون تالانچی
 نه ده کی، بیر فیریلداقچی - یالانچی
 اوجاقدان سلنه نمیش تورک لرین سویو
 اوغوز، قیپچاق، مغول لا تاتار بویو
 هر بوی کی، بیرلیک میوه سین دادیردی
 قالخیب دونیا تاریخ ین یارادیردی

تاریخده گورک تورک لر نجه یاشارمیش
 اونلاردا نه گوزه ل اینام واریمیش
 ظلمتی قارغیب یان کنچیردیلر
 ایشیغا، چیراغا آند ایچیردیلر
 اوزلرینی ایچ ائل سسله یردیلر
 اوزگه لری دنمیش ائل سسله یردیلر
 بویوک لر کیچییه اویود وئردی
 کیچیک لر بویویون یولون گئردی
 بوردا قادین لاردا کیشی سایاگی
 کیشی تک دوروردو ائلین دایاگی
 جینسی آیری سئچکی لیکلردین خبر یوخ
 چادرادان - تورباندان هنج بیر اثر یوخ
 گوزلرده اوره ک ده حیا واریدی
 هر کس بیر - بیرینه آرخا یارایدی

گۆره ردین بیر ائلده توی- دویون اولور
 قیرخ گئجه ، قیرخ گوندوز شنلیک قورولور
 بی - گلینی ال - اله یاپیشیب گلیر
 موسیقی نغمه سی عرشه یوکسه لیر
 قادینلار - گلین لر یاللی گندیرلر
 اوشاقلار اویناییب شنلیک اندیرلر
 داوارلار کسلیر بیشیر کابابلار
 سوزولمکده، ایچلمکده شراب لار
 اوزدن ایراق یاس خبری گلنده
 ائل ائشیدیپ یاس خبرین بیلنده
 قیشقیریپ اوز- گوزون جیرماقلامزدی
 بو داورانیشلار یاس ساخلامزدی
 چوخ گۆزه ل اوخشاییب آغلایاردیلار
 اوخشاییب اوره یی داغلایاردیلار

ائل بیریدی ، بیر یئییب بیر ایچریدی
 ائل بیریدی، بیر اکیب بیر بیچردی
 بیر دئییب، بیر گولوب آغلایاردلار
 بیرلیکده جوشاراق چاغلایاردیلار
 آنجاق بئله بیرلیک اوزون سورمه دی
 بو بیرلیگی یامان گۆز گۆتورمه دی
 اورتالیغا نیفاق توخومو سپیلدی
 اوره کلره اۆزگه اینان تپیلدی
 او مقدس اوجاغا سو توتدولار
 اینام قاینالارینی قوروتدولار

تورک بیرلیگی، تورک شنلیگی داغیلدی

بیرلیک، شنلیک آرتیق تورکه ناغیلدی

قادینلاری چادرایا بوروتدولر

عومورلرین چادرادا چوروتدولر

تورک اؤز اینامی نا یابانجی اولدو

اؤزگه بیر انسان ین قیلینجی اولدو

بیر اینام کی، قورخو اوسته قورولموش

خمیری ده، قان ایچینده یوغرولموش

آداملاری قورخولو کدرلی دیر

اؤلورلی دیری دن دیرلی دیر

بو اؤزگه اینام دا تورک فیرقه لندی گ

تورک قیلینجی تورک باشینا اندی

نه قدر باش کسب، قان آخیتدیلار

نه قدر ائو بیخیب، ائو داغیتدیلار

ساواشیب بیر- بیرین گوجدن سالدیلار

یوردو قوروماغا گوجسوز قالدیلار

ال آلتی لاردا آیاغا دوردولار

یاواش- یاواش باشلایب قودوردولار

قودوروب سرحدلریندن آشدیلار

ضبت کیمی یوردوما دارا شدیلار

تورانا ائله دشمن کسیدیلر

یئر کوره سیندن ایزین سیدیلر

بودور تورکون اوزندن اؤگه لشمه سی

بو اؤزگه له شمه نین سون نتیجه سی

هر بیر میللتین کی بیر سی یوخدور

میللت لر ایچینده دیری سی یوخدور

من نه ناغیل دئییب، نه اویدورورام
 بو گونو دونن له توتوشدورورام
 دونین عطیریندن نه خوش قوخورام
 بو گونکو گونومه نعلت اوخویورام
 اونونچون ده ائلدده یادام- یاساغام
 اؤز آنا یوردومدا بو گون دوستاغام
 دویتاقدادا یالنیزام، تک قالمیشام
 یالنیزلیقدان من اؤزومه دالمیشام
 اولو کئچمیشیمه یووشماقدایام
 آتیلا روحوما قووشماقدایام
 شامان دوعالاری آیه بیچیمده
 کؤز- کؤز قیزارماقدا منیم ایچیمده
 اوو- اوو اولاییرام اولو آیه سینی
 تلاوت اندیرم بوزقورد سوره سینی

آچیقلاما :

بو شعر ۱۳۸۹- جی ایلین مرداد آی یندا یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری نین قلمی ایله تبریز اطلاعاتی نین انفرادی سلول وندا باشقا یئنی گاموح اؤرگوتونون اویه لری ایله بیرلیکده توتوقلاندیقلاری چاغ جانلاشیب.

یئنی گاموح باشقانی دکتر لطف حسنی نین، تریبون سیته سی ایله دانیشیغی :

**** ایلک اونجه خواهیش اندیرم اوزونوزو، ایسته ییمیز کیمی موخاطبلریمیزه تقدیم اندین.**

- گونئی آذربایجان ین خالخال شهری نین کندلری نین بیرینده آنادان اولوب، خالقیمیزین بیر چوخ حیصه سی کیمی اقتصادی چتینلیک لر اوجباتیندان اولکه نین باشقا شهرلرینه او جومله دن رامسر، سونرا کرج شهرلرینه عایلم ایله بیرلیکده کؤچمک مجبوریتینده اولموشام. کرج ده لیسانسی آلدیقان سونرا بین الخالق حقوق ساحه سی اوزره یوکسک لیسانسی و دوکتورلوغو باکی دولت اونیورسیتیه سینده اوخوموشام. حال حاضریدا کرج ده یاشاییرام. سیاسی فعالیتیمه گلدیکه ایسه "گاموح" یارانیدیغی گوندن بو تشکیلاتدا اولموشام و سون زامانلار تشکیلاتیمیز یئنی گاموح آدی ایله فعالیتینی داوام ائتدیرمکده دیر.

**** یئنی گاموح ون حاقیندا و خصوصیه اونون "گاموح" لا فرقی حاقیندا نه دئیرسینیز؟**

- گاموح یارانیدیغی گوندن، اونون مقصدلرین دن بیر ی گونئی آذربایجانلی لاری میلی منافع اوغروندا بیر آریا گتیرمک ایدی. میلی حاق لار اوغروندا، میلی ایدئولوژی میزه دایاناراق سفربرلیک یاراتماق اوچون، قباقلی ایللرین چاتیشما مازلیق لارین و آخسارلیق لارین آرادان قالدیرماق ایستیردیک. ایچریده اولان

اۋرگوت مركزيتى گليشميه دوغرو گئدن ديشمهلىرى اۋنده توتسا دا، بو حاقدان تشكىلاتين او واختكى باشقانى طرفين دن مانعملر واريدي. دنموكراتيك ديرلره دايدان يئنى دوزنلملىرى قبول ائتمهين اۋرگوت باشقانى، نهايتده ايستتفا وئردى. آنجاق بو ايستفادان ۶ آي كئچمه سینه باخمایاراق، تشكىلاتين رسمى امانتلىرىنى اۋرگوته تسليم ائتمهيب، اونلارى گيروو توتاراق سويستيفاده ائتديكدن سونرا، انرژيىمىزى ايچ مسئله لرله توكتمه يك دئيه، مركزى كوميته نين سس بيرلىگى و قورولتاي صلاحيتلى توپلانتى نين اونايلاماسى ايله، تشكىلات ين آدينى ديشيب “يئنى گاموح” اولاراق فعاليت وئرمه سینه قرار وئريلدى. سياسى حركاتين گليشمه پروسئسینه، تپكىسل ليكدن، دويقوسال ليكدن، شخص مئحورليكدن بير آشاما ايرهل گنديب، سيستم مئحورلييه چاتماق اوزون زامان ايچينده قاچينيلىمازدير. حاضيردا، يئنى گاموح اۋلكه ايچينده فعاليت گۈسترن، مدنى- سياسى موباريزه يۈنتمين اۋنده توتان، آچيق تشكىلاتدير. مركزى كوميته موز هوجوما معروض قالمادان آيلار اۈنجه آچيق فعاليت قرارينا گليشدى. بو حاقدان او زامان آچيق بير جبهه ياراتماق اوچون، بير سيرا سياسى فعال لار يىمىز لادا دانيشيق لار يىمىز اولموشدو. آنجاق مركزى كوميته نين بير چوخونون توتوقلانماسى بو ايشى لنگيتدى. آچيق موباريزه نى ميللى حركت يىمىز اۈز هدف لرينه اولاشماسى دوغرو لئوسوندا، چوخ گركن بير آديم حساب ائديرىك. بيز آچيق آيدىن اولاراق حاق ايستك لريمىز اوغروندا بوتون مدنى - سياسى يۈنتملردن ايستيفاده ائتمه يى دوشونوروك. بونون آغير هزينه لرى اولاجاغىنى دا گۈز اۋنۈنده توتان يولداش لار يىمىز ين، بئله ليكله داها مسؤليتلى، داها رئال قرارلار وئرمجك لرينه اينانيرىق.

**** آذربايجان ميللى قورتولوش حركاتى نين حاضيركى دۈورونو كوتلۈ لشمه، سياسى يئتگين ليك و اۈز كادرلار يىنى يئتيرمك باخيملار يندان هانسى مرحله لرده گوروسوز؟**

- منجه بونلار بير - بيرى ايله ياناشى گنديرلر. باشقا سوزله دئسك، آذربايجان ميللى حركاتى يارانديغى گۈندن كوتله ويلشمك لن ياناشى سياسى يئتگينلىك و اۈز كادرلار يىنى يئتيرمه يه دوغرو ايره لى له بير. اۈرنك اولاراق ميللى موناسيبت لرده ميدان حركتلى ايله ميللى شعور يايقين لاشير، ديگر طرفدن تشكىلاتلار يىمىز دا، اونيورسيته لرده بيلگين كادر لار يئتشمكده دير.

**** كئچميشده سياسى - مدنى حركاتا قوشولان گنجلر، يوكسك تحصيلى باشا ووراركن، درحال كاريئرست و كونسرواتيۈ اولوردولار. سيزين جاوابدان انله چيخير كى آرتيق بو باخيمدان يئنى بير دۈورون شاهيدى ييك. سيزين جاوابدان بو يوزوم دوزمى؟**

- يوكسك تحصيلينى باشا وورماقلا كئچميش اۈيرنجى لرده ايكي آچيدان ده بيشمه باش وئيرر. بيرينجى سى اونلارين ياشلارى چوخالير و بو اوزلويۈنده كانسرواتيۈلييه دوغرو اينسانى آپاران عامللردندير. ايكنجى سى ايسه يوكسك تحصيلينى بيتيرميش، ايش تاپميش بيريسى نين موحيطين غاليب ده يرلرى اساسيندا اوماجاقلارا جاواب وئرمه سيدير. ائولمك، ايش تاپماق، پول قازانماق، ده ير كيمي بو اينسانلارا باسقى گتيرمك ده دير. الده اولان يئنى ايمكانلار يعنى ايش، پول و بونا بنزرلر، فردين اوزلويۈنده موحافظه كارليغى آرتيرير. بو كانسرواتيۈلي اۈنله ين عامل ، گوجلۈ موباريزه فلسفه سینه دايدان اورقانك تشكىلاتين اولماسيدير.

اورگانیک تشکیلاتلارین اولمماسی اوجباتیندان تحصیلاتینی باشا ووران اویره نجیلر نه ائده جک لرینی بیلمه یه رک پاسسیولشیمک مجبوریتینده اولوردولار. عادی یاشاییشین گونده لیکی گئتدیگجه اونلاری موباریزه دن اوزاقلاشدیریدی. حال حاضیردا گنجلریمیز تشکیلاتلانماغین ضرورتینی دویاراق بو استقامتده ایره لی له بیرلر. یعنی کئچمیشه گوره بو حاقدا گلیشمه وار. اؤرنک اوچون یئنی گاموح بوتون چاتیشمازلیقلارینا رغماً اوز اویره لرینی انقلابی روحیه ده ساخلاماغی باشاریدیر. توتوقلانان دوستلاریمیزین دورومونا باخساق، بونو راحتجا گؤرمک اولار.

**** توپلومون کونسرواتو زومره لری کیمی تائینان تکنوکراتلار و اورتا طبقه نین میلی حرکاتلا مونساییته نه یئرده دیر؟**

آذربایجان میلی حرکاتی سیاسی، اجتماعی و مدنی بیر حرکاتدیر. مختلف اجتماعی قاتا منسوب اولان اینسانلار، بو حرکاتلا قوشولوب ایسته دیکلری قوللاردا چالیشیرلار. تکنوکراتلارین و اورتا طبقه نین میلی حرکاتلا مونساییته گلدیکده ایسه، اونلارا منسوب اولان اورگانیک بیر سیستمین اولمادیغیندان بو مونساییته اویره نمک چتیندیر. آنجاق اولکه مسئوللارینین سوسیال پروبلیم لرین حللینده باجاریقسزلیغی اورتا طبقه نی و تکنوکراتلاری آزدا اولسا محافظه کارلیقدان چیخارتماغا سووق ائده جک و طبیعی اولاراق، اونلار محافظه کارلیقلاریندان دولایی اوستون جریان قاتیلاجاقلار.

**** بوردا بیر اؤنملی سوال بودور کی، عجباً همن حاکیمیتین باجاریقسزلیغینی تجروبه اندن طبقه لر، میلی حرکاتی آلترناتیو کیمی یعنی همن پروبلیمری چؤزه بیلن بیر قوه کیمی گوره بیلیرلر؟ اساسن سیزجه میللتیمیزین گوزونده، میلی حرکات، یالنیز موجود وضعیتین تنقیدچی سی کیمی گورونور یا موجود وضعیت یاخیشلاشدیرا بیلن بیر اثباتی قوه کیمی؟**

- اجتماعی- سیاسی بیر حرکات، هم موجود دورومو سوال آلتینا آپارمالی، همده اونا آلترناتیو اولماقدا گورونمه لیدیر. بئله اولمازسا گوج توپارلایانماز. اوسته لیک بو حرکاتین مخاطب لری ده، بو حاقدا ماراقلیدیرلار. اجتماعی- سیاسی بیر حرکات بو ماراقلارا جاواب وئرمک مجبوریتینده دیر. بو ایسه سؤزو گنده ن حرکاتین ایدئولوژیسینده یانسییر. میلی حرکات گئت- گنده گوجلنه نرسه دئمه لی اونون تنقیدی یؤنو ایله یاناشی، اثباتی یؤنو ده میللتین ایستک لرینه اویغونلاشمالیدیر. حال حاضیردا میلی حرکات میللتیمیزین گوزونده موجود دورومون تنقیدچیلی کیمی گورونور. اونون میللتیمیزین گوزونده موجود وضعیت یاخیشلاشدیرا بیلن بیر اثباتی قوه یه چئوریلمه سی اوچون گوجلنه نملی و میللتیمیزین اینامینی قازانماغی گره کلیدیر. آیدین دیر کی بونا گرکن، ایچریده یعنی میللت ایچینده فعالیت گوسترن گوجلو تشکیلات اولمالیدیر.

**** آذربایجان میلی قورتولوش حرکتی نین ایندیکی مرحله سینی ماهیت اعتباریه نه آدلاندیرماق اولار؟**

- گونئی آذربایجان میلی حرکتی نین ایندیکی دورومونو موختلیف آچی لاردان دیرلن دیرمک اولار. عمومیتله میلی دئموکراتیک حرکتیمیزین توتدوغو موباریزه ایستراتژی سی، گوج قونومو، کوتلویشمه سویه سی و اورتاداکی هدف لری آچی سین دان بو دورومو دیرلن دیرمک گرکیر. اؤرنک اوچون گوج قونومو و ایراندکی گوج دنگه سی باخیمین دان، میلی حرکتیمیز مونفعیل اویونجو دوزیین دن، انتکین اویونجو مرحله یسنه کچمکده دیر. قارداغ زلزله سی زامانی و اورمو گؤل و اعتراضلاریندا بو گلیمیه شاهد اولدوق. و یا خود میلی حرکتین دینامیسمی باخیمین دان داها آرتیق کوتلوی لشیب، بین الخالق آلندا یئر آچماق اوچون اوزونو تنقید ائدیب، یئنی یوللار و تشبوتلره جان آتماقدا دیر.

**** گوزلنیلدی یی کیمی، قارداغدا باش وئرمیش فاجیه بیر سیرا مسئله لره ایشیق ساچدی. هم گونئی آذربایجانین سیویل توپلومو و هم میلی فعال لارین سوسیال ایشلرده پتانسیلی حاقیندا قضاوت ائتمه یه اساسلار وئردی. سیز اوز موشاهده لریز و الده ائتدی ییز معلومات اساسیندا بو ایکی مسئله (سوسیال توپلوم و میلی فعال لارین پتانسیلی) نه دییه بیلر سیز؟**

- میلی فعاللاریمیزین بورادا اشتیراکی اونون گوجلو پوتانسیله مالیک اولدوغونو اورتایا قویدو. آیرجا آذربایجان ین یاشیل حرکتا اولان موناسیبتینده گورونویو کیمی، قارداغ زلزله سی بیر داها ثبوت ائتدی کی آذربایجان میلی حرکتی، سیویل توپلومونو تام ایچینه آلمیش دورومدادیر. باشقا طرفدن ایسه هر نه دن اؤنملی میلی حرکت بو ایشده هم میللتیمیزین اعتمادینی قازاندی و هم اوز شبکه سی نین قابلیتینی اجتماعی بیر مقوله ده ده سینادی کی، تام اوغورلو ایدی.

**** اگر شرطی اولراق، قادیلارین مساوات طلب اندن حرکتینی "قونشو" یا "یاناشی" حرکت آدلاندیرماق، میلی قورتولوش حرکتینی، اونونلار موقاییسه ائتمک اولارمی؟ (هم آذربایجان و هم "ایران" قادیلار حرکتیلا موقاییسه انده بیلر سیز).**

- گئنل اولراق باخیلدیدا، گونئی آذربایجان میلی حرکتی ماهیت اعتباری ایله ایران قادیلار حرکتین دان فرقلی حرکت دیر. قادیلار حرکتی اؤز لویونده اجتماعی حرکت ساییلیر، میلی حرکت ایسه میلی و سیاسی حرکت دیر. دوغرو دور کی، ایراندا قادیلار- کیشی برابرلیینی الده ائتمک قارشیسیندا سیاسی سیستم ده دایانیر، بودا قادیلار ایستکلری نین بعضن باشقا سیاسی ایستکلرله اوزلاشماسینا گتیریب چیخاریر. آنجاق بونا باخمایاراق ایران قادیلار حرکتی ایسته دیی زامان مستقیل حرکتده ده بولونا بیلیر. اونلار سیاسی باخیشلاریندان آسیلی اولمایاراق بیر- بیرلری ایله امکدالایق ائده بیلیرلر. آذربایجان دا ایسه، قادیلار حاق لاری ایله یاناشی میلی حاق لاریمیزدان یوخسون اولدوغوموزا گؤره، (گونئی) آذربایجان قادیلار حرکتی دئییه یئنی بیر اولقو اورتایا گلیمیش دیر. بو حرکت هله گنج حرکت ساییلیر و بیر سیرا فعاللاری

میللی حرکتله مشترک دیر. بو سببدن بعضا میللی حرکتین ایچینده دیرلنیر. آنجاق گلهجکده بو ساحه نین اؤزل فعاللارینین سای سی چوخالدیقا، بو دوروم دییسه بیلر و آذربایجان قادین حرکتی زامان- زامان سیاسی آخینلاردان موسقیل حرکت ائتمک دورومونا دا گله بیلر و یا خود بوگونکو ایران قادین حرکتی کیمی، اونلار دا سیاسی باخیشلاریندان آسیلی اولمایاراق بیر آریا گله بیلرلر. بیردکی گونئی آذربایجان میللی حرکتی مودرن بیر جریان اولدوغونا گؤره، قادین حقونون دا الده ائدیلمهسینی اؤز ایستک لری ایچینده یئرلشتیرمیشدیر، اؤزلیکله بیز یئنی گاموح اولاراق قادینلارین برابرلیک ایستکلرینی اؤز اساس ایستکلریمیزدن حساب ائدیریک. بو مسئله ده، گونئی آذربایجان قادین حرکتینی داهادا کوتولیشمهیه گتیریب چیخاراجاقدیر.

**** "عموم ایران" (سراسری) سیاسی آخینلاری و سیاسی تشکیلاتلاری کیمی تانیان قوه لرین سیاسی و تشکیلاتی حاضیرلیغی، بیزیم قورتولوش حرکتیله موقایسه اولایا بیلر می؟**

- سیاسی یئتکینلیک و کادر یئتیشدیرمک اوسته لیک مادی رؤسوسلاری، مطبوع اورگانلاری و مئدی باخیمیندان آذربایجان میللی حرکتیندان قات- قات گوجل و موقایسه اولونماز دره جه ده دیرلر. آنجاق آذربایجاندا میللی حرکتین سؤیلم باخیمیندان گوندمه اولدوغو بیر طرفدن، او جریانلارین میللی مسئله نی رسمیه تانیمادیقلاری و عینی حالدا میللتیمیزین کئچمیشده اولان اعتمادینین قارشیلیغینی وئرمیکلری اوچون، بو ایمکانلار میللی حرکتله موقایسه کؤلگهیه دوشوب.

**** یادیزا سالیرام کی، نچه ایل اؤنجه "اصلاحات" دؤورونده، تهرانین لاله پارکیندا ۸ مارت دونیا قادینلار گونو موناسیبتیله خانیم سیمین بهبهانی نین رهبرلیک ائتدی یی تجمع، خاریجه فعال اولان بوتون فارس مئدیاسی نین ساپورتیلا هفته لرله رنگلام آردینجا، جمعی ایکی- اوچ نفری بیر یئره توپلایا بیلدی. هابنله باشقا موناسیبتلرده فارس اوپوزیسیونو نون تشبوتسیزلییی و حتی یاشیل حرکتین تنز سؤنمه سینی نظره آلساز، آذربایجان میللی قورتولوش حرکتی حاقیندا، اوپتیمیست اولماغا اساس گورمورسوز؟**

- قید ائتدیم کیمی، فارسلا سیاسی یئتکینلیک، کادر یئتیشدیرمک، مادی رؤسوسلا، یازیلی اورگانلار و مئدی باخیمیندان آذربایجان میللی حرکتیندان قات- قات گوجل دورلر. آنجاق اونملی سی بوردادیر کی، بوتون بونلارا رغماً میللت اونلاری سینادیغینا گوره - یاشیل حرکتی لیدرلری نین حاکمیتده اولدوغو دورده و باشقا فارس اوپوزیسیونون سیاسی عملکردلری- اونلار میللتین اعتمادینی قازانا بیلمه ییب لر. بو ایسه اونلارین چاتیشمایان جهتی دیر. آذربایجان میللی حرکتینا گلدیکده ایسه بو حرکت میللتیمیزین اعتمادینی قازانماقدا گوجل پوتانسيله مالیک دیر و اوز فعالییتلرینده -زلزله ده و اورمو گولو پرابلمینده- بو اعتمادی قازانماغا دوغرو ایره لیه بیر. بو ایسه حرکتیمیزین اوستون جهتی سایلما لیدیر. بو آرادا اونوتمایاق کی بیر اعتراضی فعالیت له، یاپیجی و مسئولیتلی وظیفه لر عهده لنمک آراسیندا فرق وار.

**** ایران رسمی اورقانلارینا کنچیریلن سنچگی لرده، خصوصیه سون ۱۲ ایل عرصینده، آذربایجان بیر طرفدن ضعیف ایشتیراك و باشقا طرفدن، صانیدیقلارین باشینداکی سنچیملریله اوزل بیر دوارانیش گؤستریدیلر. (یادینیز سالیرام، محسن مهرعلی زاده نین ایشتیراك انتدی ۱۳۸۴-جی ایلین پرزیدنت سنچگی لرینه) بو پراسئس ین آردینجا، ایکی ایل اؤنجه ۱۳۸۸- جی ایلین سنچگی لری نین آردینجا "جنبش سبز" آدلی بیر حرکاتین شاهیدی اولدوق. بو حرکاتین ایکی لیدریندن بیرى نین آذربایجانلی اولماسینا باخمایاراق، آذربایجان بو حرکاتا بیر معنالی یاناشیب و قاتیلمادی. بو رفتارین سببی سیزجه نه ایدی؟ آیا فرضی بیر وضعیتده اگر "جنبش سبز" آدلی جریان دوام انتسه ایدی، آذربایجان قورتولوش حرکاتی نین ایراده سیندن کنار، بو "جنبش" آذربایجاندا آياق توتا بیلردی می؟**

- وورغولادیغیم کیمی، گونئی آذربایجاندا میلی پروبلم موجوددور، ایران رسمی اورقانلارینا کنچیریلن سنچگی لرده، آدای لارین ایستر تورک اولسون ایستر فارس، اولکه ده یاشایان میللت لرین اوزللیک له گونئی آذربایجاندا تورک میللتی نین میلی حقوقلاری نین برپاسینا داییر آیدین یاناشمالار ی بیرده کی، سوزو گندن آدای لارین کنچمیش فعالیت لری، سنچکی لرده گونئی آذربایجان تورک لری نین ضعیف ایشتیراکینا سبب اولوب. سنچکییه قاتیلان اینسانلارین، آزدا اولسا میلی حاق لاریمیزدان دانیشان آدای لارا سس وئرمه سی، آذربایجاندا اساس پروبلنمین نه اولدوغونو گؤستریر.

**** فرضی بیر وضعیت حاقیندا وئردی ییم سوالاتا جاوابینیزی آلمادیم....**

- باخمایاراق کی، "جنبش سبز" تام اولاراق دایانماییب، و موختلیف میدانلاردا فعالیتینی سورمکده دیر. هله اونلارین لیدرلری و بیر سیرا انتکی لی اینسانلاری زیندانلاردادی لار، مجازی دونیادا چالیشانلاری وار. اگر یاشیل حرکت سونوج آلاچاق، اوغور قازاناجاق دورودا اولسایدی، آذربایجان تورک میللتینی و رئال باخساق میلی حرکتی اؤز سوکوتونو دوام انتدیرمه یه جکدی. طبیعی کی بو مسئله میلی ایستکلری ده اؤنده توتاراق اولاجاق ایدی بئله اولمازدیسا، چوخ قیسیسا مدتلی اولاجادی. بیر سیرا شخصلریمیز و تشکیلاتلاریمیزین او زمانکی توتوملاری بو دندیکلریمین ثوبوتودور.

**** عجباً "جنبش سبز" فارس میللتی نین انتیک حرکاتی دیر می؟**

- انتتیک حرکتین ماهیتی و آنا ایستکلری ایله یاشیل حرکاتین اوخشارلیغی یوخ دور. باخمایاراق کی یاشیل حرکات فارس بؤلگه لری نین بؤیوک شهرلرینده اورتایا چیخمیشدی، اوسته لیک یؤنتیجی لری نین و فعاللاری نین فارس شووینیستی و یا آسیمیه اولموش باشقا میللتلردن اولسا دا، بو حرکت انتتیک حرکت ساییلماز. ناقص آنالیشلی دئموکراسی حرکتی ساییلیردی کی یالنیز فارس میللتینین منافعینی رهبر توتوردو. انتتیک حرکتلرده داها چوخ میلی عونصورلارا داییر ایستک لر سوز قونوسو اولور. یاشیل حرکت قدر کی، اولکه ده یاشایان میللت لرین میلی حقوقلارینا داییر آیدینجا و عملده موقعینی اورتایا قویماییب، یالنیز فارس میللتی نه مخصوص بیر حرکات ساییلرلار.

**** انله بیل اؤنجه کی سوالیم تام آیدن دئیلدی. فارسلا رین اتنیک حرکاتی دئیرکن، اونلارین اؤز اتنیک قورولارنی نین میلل حاقلارینی طلب اندن حرکت یوخ، اتنیک باخیمدان اساسا فارس فعال لاری و فارس وطنداشلارا دایانان بیر حرکت کیمی نظردا آیرام. ها بئله غیری فارس میلترین ایستکلرینه سویوق یاناشماقدا بئله بیر قناعته کلمه یه اساس وئره بیلر.**

- اگر مسئله یه بو آچیدان یاناشساق، اولکه ده میللی آزیلیقلارین تشکیلاتینی چیخماق شرطیله بوتون تشکیلاتلار- جریانلار او جومله دن "جنبش سبز" فارسلا رین اتنیک تشکیلاتی- حرکاتی ساییلیر. بو جریانلاردا ۲۰- جی یوزایلیکده پهلوی لرین حاکمیتی قورولوقدان سونرا بیر میللت و بیر دیل- فارس میللتی و فارس دیلی- ایدئولوژیو سه هه له ده سینماز بیر تابو اولاراق، تبلیغ اولونماقدا دیر. اولکه ده یارانان تشکیلاتلار بو ایدئولوژیه دایاناراق فورمالاشیپلار. محض بونا گوره ده غیری فارس میللت لرین ایستکلرینه سویوق یاناشیپلار. اونا گوره کی، بونلارین اینانجیندا فارس یعنی ایرانی و ایرانی یعنی فارس دئمک دیر. بونا تاریخی اؤرنک ۲۵-۱۳۲۴ جی ایللرده گونئی آذربایجاندا قورولان آذربایجان دئموکرات فرقه سی نین حاکمیتی دیر کی، توده پارتیاسی طرفیندن انله ده مثبت قارشیلانمادی. باخمایاراق کی، هر ایکسی سوسیالیست ایدئولوژیو سونون داشیجیلاریندان ایدیلار. بو گون ایسه بو سویوق یاناشمالارین چوخونون شاهیدی اولموشوق. بونلار بو گون دئموکرات حتی دینی تشکیلات اولسالار دا غیری فارس میللت لرین ایستکلرینه بو گونه دک سویوق یاناشیپلار.

**** آیا استادیوملاردا گندن میللی فعال لیغی، قورتولوش حرکاتی نین اوندان قاباقکی فعالیتلری نین دوامی و تکاملو گورورسوز یا اونلارین کناریندا یئنی مئیدانا چیخمیش بیر فعالیت نووعی؟**

- میللی حرکاتین قاباقکی فعالیتلری نین دوامی دیر آنجاق تکاملو دئیلدیر. اونا گوره کی، ۱۳۸۱ - جی ایللرده بز قالاسیندا و باشقا یغینجاقلاردا وئرلین شعارلار ایندکی استادیومدا وئرلین شعارلار دا سیاسی باخیمدان ایره لی له مه یوخدور. بیرده کی، قاباقکی یغینجاقلارین یئرینی و زمانی نی میللی حرکت معینلشدیریدی آنجاق بو یغینجاق استادیوملاردا قورولدوغونا گوره یئری ده زمانی دا دولت طرفیندن معینلشدیریلیر. میللی حرکات ساده جه یارانان فرصت دن یارارلانیر و حرکاتی کوتله وی لشدیریر.

**** بو یکی مرحله نی موقاییسه اندرکن، بس بابک قالاسی نین ایلده بیر دفعه کنچیریلمه سی، شهرلردن و مندی نظارتیندن اوزاق کنچیریلمه فاکتورلارینی، ایندکی وضعیتله موقاییسه ده نئجه دیرلندیریرسیز؟**

- بابک قالاسی حرکاتی تام انقلابی- سیاسی بیر حرکات ایدی. بو گون ایسه استادیوملاردا باش وئره ن اولایلارین اوستون جهتی اوندان عبارت دیر کی، میللی ایستک لریمیز اولکه نین بوتون شهرلرینده سسله نیلیر. بو ایسه حرکاتیمیزی کوتله ایچینده یایلماسینا یاردیم اندیر. باخمایاراق اورمو گولونون قورودولماسی و قارداغ زلزله سی ایله باغلی استادیوم لاردا میللی فعالیتیمیز گوجلونومیش ائتدیریلدی، آنجاق اوردا گؤسترلین فعالیت لر بابک قالاسی یغینجاغی قده ر تام سیاسی- انقلابی فعالیت حساب ائدیلمز. اونا گوره کی، جمعیتی داها چوخ استادیوملاردا تراختور تیمی نین اودوب- اودوزماسی ائتکی له ندیریر.

**** بعضی فارس فیکیر صاحیبلری، فارس میللتی نین ایستکلری نین فردی آزادلیقلار اطرافیندا فیرلانیدیگی و سیاسی آزادلیقلاریین نخبه لره مخصوص بیر ایستکلر آدلانیرانلار واردیر. بو مودعلا راضی اولوب- اولمادیغینیزدان آسیلی اولمایارق، آذربایجان کوتله سی نین ایستکلریله، آذربایجان میللی قورتولوش حرکاتی نین شعارلاری آراسیندا اولان فرقلر نه لردیرلر؟**

- شعارلارین بیر چوخ حیصه سی تاکتیکی دیر. باخمایارق کی، تاکتیکی شعارلار قیسا بیر زاماندا فایدالی اولورلار، آنجاق دقت ائتمه لیک کی، بو شعارلار چوخ آز سیاسی آنلام داشییدیغینا گوره اوزون مددت ده حرکات اوچون منفی تبلیغ لره چئوریلیب ضررلی اولای بیلرلر. بیر سیرا شعارلار ایسه چوخ آشیری اولور. کوتله بنله شعارلاری قاوارایا بیلیمیر. دیگر طرفدن، میللی حرکات کیملیک مسئله سینی اؤنده توتدوغو اوچون، عموم ایراندا گوندمده اولان کوتله نین ایستکلرین منیمسه یه بیلیمیر. اؤرنک اوچون کوتله اقتصادی دورومدان چوخ سیخینتیدادیر و میللی حرکاتدا اقتصادی خاراكتئر داشییان شعارلار یوخدور. میللی حرکتیمیزین بو ایستک لر و شوعارلاری تمثیل ائدن، هم ده میداندا اولان آلترناتیوی اولمالی دیر.

**** جاوابینیزین بیرینجی حیصه سینی بیر نچه اؤرنکله آرتیق ایضاح بیلرسیزی؟**

- وئرلین شوعارلارین بیر سیراسی عیرقچیلیغین گؤستریجی سیدیر و حرکاتیمیزی باشقالاری نین گؤزونده عیرقچی حرکات کیمی گؤستریر. اوزون بیر موددت آسیمیلا یا اوغرامیش هله اوز تاریخی تانیمایان و دیلینی دوزگون دانیشا بیلمه ین بیر میللته ائله جه تبلیغات واسیطه لریمیز یوخ حدینده اولدوغو حالدا آشیری شوعارلارین سسلندیریلمه سی میللتیمیزین بیزه یاخینلاشماسیندا مانعه چیلیک توره ده جک. اولدوقجا چالیشیریق کی شوعارلاریمیز باشقا میللت لره حقارت ایچرمه یرک، دولت چیلیمیزه دوغرو ملموس ایستکلره دایانسین.

**** یقین کی گونئی آذربایجان توپلومو، چوخ حوزه لردن تاثیر آلیر. میثال اوچون تهران سیاستی، داخیلده فعال اولان فارس موخالیفت، غربدن یاییلان فارس دیل لی مندی، قوزنی آذربایجان، تورکیه، عرب بهاری، ایراندا یاشایان باشقا میللتلرین سیاسی فعالیتلری. سیز بو تاثیرلری نجه گورورسونوز؟**

- ایندیکی دونیادا میللتلر کئچمیشدن داها چوخ، چئورملرینده باش وئرن اولایلاردان ، آخینلاردان و اویونجولاردان تاثیرلنیرلر. سایدیغینیز عامللرین ماهیتی، ایستکلری، ایمکانلاری و قازانیب- اودوزمالاری میللتیمیزین گلهجک منیل لرینه و اوزل اولاراق میللی حرکته یاخینلاشماسینا تاثیر ائدهجک. بیرده کی، معاصیر دوروده مئدیالار میللت لرین اویانیشیندا و سیاسی شعورلاری نین فورمالاشماسیندا ان اونملی رولو داشییرلار. گونئی آذربایجان تورک لری ده سوزو گئدن حوزه لردن تاثیرله نییر و سیاسی شعورونو آرتیریر. آنجاق گونئی آذربایجان میللتی نین میللی شعورونون آرتماسی اوچون گوجلو میللی تنله کانالارا احتیاجی وار. بونون اولماسی میللی حرکاتین کوتله ویشمه سینی لنگیدیر.

**** نورمال حالدا اینسانلارین ان یاییقین دیرلندیرمه متودی، "موقایسه" اولور. بو باخیمدان قوزنی آذربایجان و تورکیه جومهوریتی گونئی ده، گونئی ده و ایراندان حاکیم اولان وضعیتله موقایسه اولورمو؟**

- عمومیتله اینسانلاری اینکشاف انتمیش دولترلر ائتکی لندیریر. اورنک اوچون بو گون اینکشاف باخیمیندان گنریه قالمیش افغانستان دولتی هنج ده اولکه ده یاشایان فارس لارین ماراغینی کسب انتمیر. حتی فارس کوتله سی ایچینده افغانستاندا اولان دیلداشلارینا هنج بیر مارق یوخدور. اونلارلا دیل بیرلی اولدوقلارینی بئله دانیرلار. طبیعی کی، تورک دولترلری نین اینکشافی گونئی ده یاشایان میللتیمزه اولوملو تاثیر باغیشلایب و باغیشلاماقدیر.

**** فارس دیل لی مندی آراسیندا خصوصی رول اوینایان، فارس دیل لی بی سی نین اوزل بیر یئری و رولو واردیر. بو تله کانال، عمل لی- باشلی، مندیال بیر "فارسستان" کیمی عمل اندیر. سیزجه بو تلویزیونون کانالی تاثیرینی فارس و غیری فارس میللتین سیاسی شعورلارینا نه کیمی تاثیرلر بوراخیر؟**

- گنل اولراق دئمک اولار کی، سیاسی ماراقلارینا باخمایاراق، سوزو گندن تله کانال فارس دیلینی دوشونن میللت لرین سیاسی شعورونو آرتیریر. میلی شعورا گلدیکده، بو تلویزیانین بو حاقدا جیددی بیر پروگرامینا شاهید اولمامیشیق. آنجاق نورمال حالدا اورادا چالیشان اینسانلار فارس لار و یا آسیمله اولموش تورکلر اولورسا، طبیعی اولراق ناقص دموکراسی آنلایشلی فارس میللتچیلیینی یانسیداجاق لار و بو تللکانال بیر فارسستان کانالی کیمی گورونه چکدیر.

**** لوظفا بو مسئله ده بیر مقاما دیقت اندین: ایراندا "همکشوری بودن از همزبانی بودن است" شعاری نین تبلیغله اوزون ایلر مشغول اولموش فارس میللتچی لیلی ایندی اوزو عکس یول گندیر یعنی افغانستان، تاجیکستان و حتی تورک جومهوریتلرینده یاشایان "همزبان" لارینی، ایرانداکی "هم کشور" لرینه ترجیح وئریرلر. بو ایسه بیزه اوخونان موعظه لرین ترسینه عمل ائتمک دیر. عجا بیزیم اینسانلاریمیز بو شعبده بازیغی گوریب اوردا یاتان منساری تحلیل انده بیلیرلرمی؟**

- اصلینده ده بئله اولمایدیر. نورمال بیر اینسان هنجده باشقا اولکه لرده یاشایان دیلداشلارینا بیگانه قالمالیدیر. نجه کی، میلی فعاللاریمیز قاراباغدا باش وئرن اولایلار بیگانه قالمایلار. آنجاق فارس حاکمیتی اوزونه بو حاققی وئره رک، گونئی ده یاشایان سویداشلاریمیزا بو حاققی وئریر. بو ایسه چیرکین بیر سیاست دیر. و فارس حاکمیت لری ده بو سیاستی داواملی اولراق یئریدیبلر. یعنی اونلار اوز منافعلرینی اولکه داخیلینده بیر شعور و اولکه خارجینده تام باشقا بیر شعاری تبلیغ ائتمک ده گورورلر. بورا دا نظرییزی بیر مقاما جلب ائدیرم. تبریزده توخونان تبریز خالچاسی اولکه داخیلینده تبریز خالچاسی آدلانیر. آنجاق بو خالچا اولکه دن کنار چخدیقدا ایران خالچاسی یوخ "فارس خالچاسی Persian Carpet" آدلانیر. بو ایسه ایرقچیلیین ان باریز نمونه سیدیر. اونلار تبریز خالچاسینی اولکه داخیلینده "فارس خالچاسی" آدلانیرا بیلملر. بو سیاستین باش توتا بیلمه یه جه بینی یاخشی بیلیرلر. آنجاق اولکه خارجینده بو سیاست هله ده یئریدیلک ده دیر. بیز فارس حاکمیتینه بو حاققی وئریریک

کی، باشقا دولتلرده حتی تورک جمهوریتلرینده اولان اؤز دیلداشلارینا بیگانه قالماسینلار. آنجاق اولنار نه اینکی بیزه بو حاققی وئرمیرلر، اوسته لیک بیزلری جاسوسلوقدا اتهاملایب تورمه لره آتیرلار.

**** شاه دؤورونده خاریجده فعال اولان اوپوزیسیون، داخیلده کی رئال لیقلاردان چوخ اوزاق ایدی. ایندی سیزین آچیدان، خاریجده جریاندا اولان فعالیتلر نجه گورسنیرلر؟**

- اؤنجه لیک له وورغولامالیام کی میلی حرکتدا انشیک- ایچری آیریمی ایله تام موخالیفم و اومید اندیرم تنزلیکله بونا شاهد اولاق کی، ایچری ایله انشیک داها اویملو بیر شکیلده اؤز وظیفه لرینی یئرینه یئتیرسینلر. سوالینیزا گلدیکده، خاریجده میلی زمینده فعالیت گؤسترنلر اکثرا داها چوخ آشیری رادیکالديرلار. حتی اولکه دن خاریجه چیخانلاردان بیر چوخو خاریجده اولانلارین تاثیرینه دوشره ک آشیری رادیکاللاشماغا دوغرو گئدیرلر. من اؤزوم نچه ایللر خاریجده اولموشام و اورادا داها چوخ آشیری آدیملار آتیلماسی نین طرفداری ایدیم. آنجاق ایندی کی، اولکه ایچینده یم بونون نقدر رئاللیقدان اوزاق اولدوغونو دویورام.

**** بو اولکه خاریجینده "رادیکال" اولماغین سببی خاریجده آزادلیغین اولماسی سایبلا بیلزمی؟ دیقت اندین کی بو اؤنمی بیر ایندیکاتوردور. یعنی آذربایجانلی اگر خاریجه چیخاندا مؤوقعی ایچری ده اولدوغونان فرقنیر، اونداء، مسئله نی بنله ده باشا دوشمک اولار کی، خاریجده کی آذربایجان تورکلی نین مؤوقعی، تیگی سیز- باسقی سیز شراییطده، آذربایجاندا یاراناجاق سیاسی آتموسفیره داها یاخین دیر.**

- طبیعی اولاراق، خاریجده آزادلیغین اولماسی نتیجه سینده کیمسه هئچ بیر چتینلیک چکمه دن اوز فیکیرلرینی راحتجاسینا دیله گتیریره بیلر. باخمایاراق کی، حرکتدا رادیکال دوشونجه لرین اولماسیندا دا فایدا وار اما سیاسی فعالیت معقول، سوروملو و الوریشلی عمل انتمک دئمکدیر. دیققت انتملی بیک کی، خالقیمیزدان چوخ مسافه آچماق و یا اولوسلار آراسی سؤیلمه بیگانه اولماق معقول سایلماز. میلی حرکتیمیز، میکرو محیطلرده سورومسوزجا دانیشیقلاردان داها جیددی و داها بویوک رئال بیر حرکتدیر. سؤیوندیریجی دیر کی خاریجده، بونلارا دیققت ائدرک چالیشانلارین سای سی چوخالمقدادیر. منجه ایچریده کیلرله لرله انشیکده کی لرین آراسیندا بیر اوچوروم وار. بو اوچوروم اولناری بیر- بیرینی باشا دوشمه یه ایمکان وئرمیر. اودور کی، سؤز- صحبت لر، توهمت لر و شانناژلار باشلانیر. بو اوچوروم بیر منطیقی فسادا ایچرینین دورومونو نظره آلماقلا دانیشیق یوللاریلا آرادان قالدیریلمالیدیر. عکس حالدا میلی حرکتین بیر چوخ انرژی سینی هدره وئره جک دیر.

**** اگر من سیزه دئسم کی هله ۱۹۹۰- دان بری داخیلده اولان فیکیرلره خاریجده موجود اولانلارین آراسیندا دیقت اندیب، چوخ جیددی بیر اوچوروم موشاهده ائتمه میشم، نه دئیرسیز؟ میثال اوچون سیزجه بیر مقاله نین مؤلفینی تانیمدان، اونون داخیلده یا خاریجده یازیلدیغینی بیلیمک راحتمی؟ یاخود بیر تاخما ایمضانین صاحیبی نین ایچریده، دیشاریدا یا هر ایکی حوزه ده یاشاماسینی آرخاینلیقلا بیلیمک مومکونمو؟**

-بورادا وورغولامالییام کی، میلی حرکت اؤزلویونده، ماهییتینه باخاراق رادیکال بیر حرکت دیر. آنجاق اوچوروم دئدیگده، رادیکاللیقدان دئییل آشیریلیقدان عملی عقلانییت ده دیر. نظری عقلانییت باخیمیندان بلکه ایچری ایله ائشییین چوخ اوخشارلیغی اولار و هه له ایچریده کیلر داها رادیکال اولار دا. آنجاق مسئله عملی عقلانییت ده دیر. تاخما آد ایله یازیلان عمل محوری بیر مقاله، اوزونو مئیداندا گوسترمیرسه، دئمه لی اونونلا ائشیکده اولانین هئچ فرقی یوخدور. همین تاخما آدلار او زامان گئچرچک آنلامدا ایچری نین دورومون گؤستره بیلر کی، عمل مئیدانیندا اؤزلرین گوسترمیش اولسونلار. تاخما آدلار لا و یا خارجیجه کی بللی آدلار لا وئرلن پلانلاری بیز نه استادیوملاردا، نه ایچریده کی نشر اولان درگی لرده، نه محکمه ساوونمالاردا گؤرموروک. میلی فعاللاریمیز ایستر ایچریده اولسون ایستر خارجیجه میللتیمیزین قایغیسینی چکدینه گوره هر ایکسی ده تقدیره لایقدیر. میلی مجادله لرده فرقلی آنلاشلار بیر- بیرینی تکمیللشدیرمک اوچون بیر- بیرینه دستک اولمالیدیرلار. او کی، ایمضاسیز و یاخود تاخما آدلار لا یازیلان مقاله لرین مؤلفلرینین تانییب - تانییما دیغینا گلدیکده ایسه دئمه لییم کی، بیرینه کی میلی مسئله ایله اوزون مدت دریندن ایلگیلیر، هانسی یازنین ایچریدن، ائشیکدن و یاخود دوشمن لر طرفیندن یازیلدیغینی تخمین ائتمک هئچ ده چتین دئییل.

آچیقلاما :

بو مصاحبه یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری ایله "تریبون" سیته سی آراسیندا ۱۳۹۱- جی ایلین آذر آیینین ۲۳ - جو گونونده باش توشدو.

مصاحبه دکتور، لطیف حسنی

دبیر کل تشکیلات

"یئنی گاموح"

با

"آراز نیوز"

**** سوال اول را اگر اجازه بدهید به تحولاتی که منجر به تشکیل یئنی گاموح شد اختصاص دهیم. چه عواملی سبب شد که یئنی گاموح تاسیس شود؟**

قبل از هر چیزی باید دقت کنیم که یئنی گاموح تشکیلات جدیدی نیست. تنها یک نام جدید است که طی یک سری اتفاقات ناخواسته مجبور به تغییر آن شدیم. یکی از مقاصد گاموح از بدو تاسیس اتحاد فعالان ملی آذربایجان جنوبی حول محور منافع ملی بود. برای رسیدن به این مقصود با تکیه بر ایدئولوژی ملی در صدد رفع نواقص و کاستی های سنوات گذشته بودیم. در حالیکه کمیته مرکزی گاموح در داخل کشور با ارائه ی نظامنامه جدید روند تغییرات برای توسعه را به پیش کشیده بود متأسفانه رئیس وقت گاموح از پذیرش نظامنامه ی جدید که متکی بر ارزشهای دموکراتیک بود خودداری نمود و استعفای خود را تقدیم کمیته ی مرکزی کرد. اما با گذشت ۶ ماه از استعفایش، ایشان امانت های حزب را به تشکیلات تسلیم ننمود و آنها را گرو گرفته مورد سوء استفاده قرار داد. ما نیز برای اینکه انرژیمان را بر سر اختلافات داخلی به هدر ندهیم با رای قاطع کمیته مرکزی و با تایید پلنوم گاموح نام تشکیلات را به یئنی گاموح تغییر دادیم.

در تکوین و تکمیل بعد سیاسی حرکت ملی، لازم است از برخورد احساساتی و شخص محوری اجتناب کرده و فعالیت تشکیلاتی و همچنین خرد جمعی و دموکراتیک را محور قرار داد. تغییرات ایجاد شده در تشکیلات ما نیز ماهیتاً در این راستا بوده است. در حال حاضر یئنی گاموح در داخل کشور یک تشکیلات علنی است که فعالیت مدنی-سیاسی را اصول مبارزات خویش قرار داده است. البته برای ایجاد تشکیلات علنی ما قبلاً با تعدادی از فعالان ملی در داخل کشور مذاکراتی داشتیم. اما با بازداشت اکثریت کمیته ی مرکزی گاموح این هدف مدتی به تاخیر افتاد.

**** گفتید که قصد فعالیت آشکار تشکیلاتی در داخل را دارید؛ آیا شرایط را مساعد چنین فعالیت هایی می بینید؟**

بیش از هر چیز باید منظور خود را از شرایط موجود توضیح دهیم. اگر منظور از این شرایط برخورد سخت گیرانه و سرکوب گرانه حاکمیت در قبال جریان های سیاسی مخالف و حتی منتقد نظام است باید عنوان کنیم که اگر شرایط خفقان آور سیاسی کشور را به عنوان مانع اصلی فعالیت حزبی علنی مطرح کنیم ناچار از آن خواهیم بود تا برای همیشه از انجام این رسالت تاریخی چشم پوشی کنیم. چرا که در ایران به جز برخی از مقاطع زمانی کوتاه مدت که فضای سیاسی نسبتاً باز سیاسی به وجود آمده، آن هم به صورت کنترل شده برای برخی احزاب سیاسی برخوردار از رانت قدرت، هیچوقت یک فضای سیاسی دموکراتیک برای فعالیت علنی احزاب منتقد و مخالف نظام وجود نداشته است. حتی اگر به امید این آینده نامعلوم و نامطمئن بنشینیم تمام شواهد و قرائن نشان از آن دارد که حتی در دموکراتیک ترین وضعیت ممکن نیز، احزاب سیاسی معتقد به مسئله ملی، شانس فعالیت علنی را نخواهند یافت. حال با توجه به این مسایل دوستان ما در حزب یئنی گاموح تصمیم گرفته اند تا برای انجام این وظیفه سرنوشت ساز خویش منتظر آینده نامعلوم نباشند. اتفاقاً ما در این مورد خاص، اعتقاد داریم که حرکت ملی آذربایجان خیلی دیر وارد فاز سیاسی مبارزات علنی شده است. اگر قرار باشد تا به هر بهانه و دلیل واهی انجام این وظیفه تاریخی را به تاخیر بیندازیم مطمئن باشیم که ملت آذربایجان اصلی ترین بازندگان این میدان خواهند بود. اگرچه شرایط کلی حاکم بر فضای سیاسی کشور خفقان آور است اما با توجه به اوضاع حساس و بحرانی حاکم بر کشور و منطقه، ما این وضعیت را برای اعلام آغاز فعالیت علنی و آشکار سیاسی مناسب یافتیم. هر چند که می دانیم برای تحقق خواسته های ملی مان ناگزیر از پرداخت هزینه های سنگین هستیم اما باور داریم که دوستانمان بیش از گذشته مسئول خواهند بود و تصمیمات واقعی خواهند گرفت.

**** شما در مرامنامه خود از سعادت ملی سخن گفتید، سعادت ملی برای جامعه آذربایجانی را در چه می بینید؟**

در پاسخ به این سؤال باید عنوان کنم که قطعاً تفسیر و تعبیر هر جریان سیاسی از سعادت و خوشبختی مردم متفاوت خواهد بود. مثلاً احزاب لیبرال سعادت و خوشبختی را در آزادی نوع بشر و احزاب سوسیالیست آن را در برابری نوع بشر می بینند. این تفاسیر متفاوت از خوشبختی و سعادت انسان در نزد دو مکتب فکری عمده منجر به نتیجه گیری های متفاوت و گاه متضادی هم می شود. به خصوص زمانی

که سخن از خوشبختی یک ملت به میان می آید، سختی کار دوجندان می شود. یک ملت متشکل از اقشار و طبقات گوناگونی است که تفاسیر آنها از خوشبختی و سعادت با هم تفاوت عمده ای دارد، بنابراین هرگونه برداشت تقلیل گرایانه از مسئله سعادت ملی محکوم به شکست است. در عمل هر جریان سیاسی لازم است تا سعادت ملی را مطابق با منافع اکثریت اقشار و طبقات مختلف جامعه تعریف کند. به نظر ما، اصلی ترین مانع سعادت ملت آذربایجان، استعمار داخلی و استبداد است. شوونیسم فارس جلوی شکل گیری هویت سیاسی مستقل ملت آذربایجان جنوبی را می گیرد. تا زمانی که ملت آذربایجان جنوبی نتواند موجودیت سیاسی مستقل خود را در جهان کنونی به مرحله تثبیت برساند نمی توان درباره خوشبختی آن سخن گفت. یعنی تا وقتی یک ملت از حق تعیین سرنوشت خویش محروم باشد و قدرت تصمیم گیری در مورد سرنوشت سیاسی خود را نداشته باشد، سعادت ملی به حد یک شعار عوام فریبانه تنزل می کند. اما در کنار استعمار داخلی ملت آذربایجان جنوبی، استبداد نیز به عنوان یک عامل موثر مانع از خوشبختی ملت ما می شود. به نظر ما از آنجا که پایه های حقوقی اصل حق تعیین سرنوشت بر روی دوش ملت قرار می گیرد هرگونه صحبت از مبارزه ملی بدون اشاره به ابعاد دموکراتیک آن یک برداشت نادرست از این اصل می باشد. با توجه به این مسائل ما سعادت ملت آذربایجان را در توسعه همه جانبه میدانیم. منظور ما از توسعه همه جانبه، توسعه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می باشد

**** راهبرد تشکیلات یئنی گاموح در ایجاد جبهه ملی فراگیر برای آذربایجان جنوبی چیست؟**

اگر بخواهم خیلی صریح و روراست در این باره صحبت کنم بنده اعتقاد دارم در شرایط فعلی صحبت از تشکیل جبهه ملی فراگیر خیلی زود است. چرا که تشکیل جبهه ملی مستلزم وجود جریان های سیاسی مشخص در قالب حرکت ملی است. متأسفانه به علت وجود برخی نگرش های منفی به کار تشکیلاتی در حرکت ملی، این جنبش از یک ماهیت بی شکل و توده وار برخوردار است. تحت چنین شرایطی که گفتمان های سیاسی و جریان های سیاسی در حرکت شکل نگرفته و یا ضعیف است ما را در تعریف مکانیسم ایجاد این جبهه ملی با دشواری روبرو خواهد ساخت. برای شکل گیری جبهه ملی وجود جریان های شفاف سیاسی با گفتمان های فکری متفاوت ضروری است در حالی که حرکت ملی از این خصیصه بی بهره است. در عوض به علت عدم شکل گیری جریان های سیاسی شفاف و علنی، فضایی از بی اعتمادی و بدبینی بر حرکت ملی سایه افکنده است. باید بگویم حزب یئنی گاموح با رویکرد فعالیت حزبی آشکار و علنی گام های مثبت و سازنده خود را در این راستا برداشته است. ما نه تنها از ایجاد جبهه ملی حمایت می کنیم بلکه به عنوان یک حزب سیاسی به شدت پیگیر اجرایی شدن این طرح هستیم. اما به نظر ما هرگونه اقدام عملی در این راستا باید مبتنی بر طرح و برنامه باشد نه شعار. به نظر ما در این مقطع زمانی باید بیشتر پیگیر بسترسازی برای اجرای این طرح باشیم. مطمئناً مهم ترین قدم در این راستا تبلیغ فرهنگ کار تشکیلاتی در حرکت ملی است. تا زمانی که احزاب حرکت ملی شکل نگیرد، جبهه ملی شکل واقعی به خود نخواهد گرفت.

**** یکی از موضوعات بحث برانگیز در حرکت ملی آذربایجان مسئله پرچم ملی می باشد، تحلیل شمار در این باب چیست؟**

من اساساً با طرح این ادعا مخالف هستم. به نظر من اختلافات موجود در مورد مسئله پرچم ملی نمود اختلافات اساسی موجود در حرکت ملی است. به دلیل وجود این اختلافات اساسی که متأسفانه بیشتر جنبه شخصی دارد نه ایدئولوژیک حرکت ملی ناتوان از اتخاذ تصمیم و مواضع مشترک سیاسی در مسایل کلانی نظیر پرچم ملی است. به همین خاطر شاهد آن هستیم که در چنین مواردی اختلافاتی ظاهر می شود که به نظر غیرقابل حل است در حالی که اگر حرکت ملی این اختلافات را به کناری بگذارد و مکانیسم تصمیم گیری های سیاسی آن مشخص شود به طور حتم مسئله پرچم ملی نیز حل خواهد شد.

آچقلاما :

بو مصاحبه یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری ایله "آراز نیوز" سیتیه سی آراسیندا ۱۳۹۱- جی ایلین آذر آیینین ۱۵ - جی گونونده حاضیرلانمیشدی.

مقاله لر

بین الخالق حقوق دا سوی قیریم و بو پیریزمادان گونئی آذربایجان ین ۱۳۲۵ - جی ایل سوی قیریمینا باخیش

سوی قیریم - ژنوسید - بین الخالق جنایت نوع لریندن دیر بورا دا آیری - آیری فیزیکی شخص لرین دئیل ، ایرقی ، میلی ، انتتیک و یا خود دینی علامتله گۆره اهلینین معین ، یاخود بوتؤو بیر قوروپونون محو ائدیلمه سی نظرده توتولور.

بیرلشمیش میللت لر تشکیلاتینین (ب م ت) باش مجلسی نین ۱۹۴۶ - جی ایل ۱۱ اکتیابر تاریخلی قطعنامه سینده اعتراف ائدیلمیش کیمی ، سوی قیریم بین الخالق حقوق نقطه نظریندن بوتون مدنی عالمین محاکمه ائتدی جنایت حساب اولونور. بو قطعنامه ده سوی قیریم قارشی مبارزه اوزره خصوصی بین الخالق سازیش ترتیب ائدیلمه سی حاققیندا دا قرار چیخاریلیمیش دیر .

۱۹۴۸ - جی ایل دکابری ۹ - دا ب م ت باش مجلسینده سوی قیریم جنایتینین قارشیسینی آلاق و بئله جنایتلر اوستونده جزا حاققیندا سازیش قبول ائدیلمیشدیر . بو سازیشین ۱۱ - جی ماده سینده سوی قیریم ایرقچیلیک ان ایره نج و دهشتلی فورماسی اولماقلا ، اینسانلیغا قارشی ان آغیر جنایتلردن بیریدیر . سازیشه اساساً بو و یا دیگر میلی ، انتتیک ، ایرقی و دینی

قوروپو تامامیله و یا قیسماً محو ائتمک مقصدی ایله ائدیلن آشاغیداکی حرکتلر سوی قیریم حساب ائدیلمیر:

- (الف) بئله قوروپون عضولرینین اولدورولمه سی ؛
- (ب) بئله قوروپون عضولرینه جیددی بدن خسارتی و یا ذهنی پوزغونلوق یئتیریلمه سی ؛
- (پ) بئله بیرقوروپ اوچون قصداً اونون تامامیله و یا قیسماً فیزیکی محو ائدیلمه سینی نظرده توتان شرایطین یارادیلماسی ؛
- (ت) بئله بیر قوروپ آراسیندا اوشاق دوغومونون قارشیسینی نین آیینماسیندا نظرده توتولان تدبیرلر ؛
- (ث) اوشاقلارین زورلا بیر اینسان قوروپوندان باشقاسینا وئریلمه سی .

سازیشه گۆره سوی قیریم ، سوی قیریم حاضیرلیق ، تحریک ، قصد ، جنایتی تۆره تمک و بو ایشده اشتیراکچیلیق جزالاندیریلمالی عمللر حساب اولونور .

میللی- مدنی سوی قیریم

میللی ، ایرقی ، یا خود دینی قوروپون دیلینی ، دینی نی قاداغان ائتمه ، یاخود مدنییتینی محو ائتمه ، او جمله ده ن میللی ، ایرقی ، دینی قوروپا گونده لیک حیاتدا ، مکتب لرده میللی دیلده ن استفاده نی قاداغان ائتمه ، بو قوروپون دیلینده نشرلرین چاپ اندیلمه سینی و یایلماسینی قاداغان ائتمه ، کتابخانالاری ، موزئیلری ، مکتب لری ، تاریخی آبیده لری ، دینی عبادت یئرلرینی قاداغان ائتمه و ... میللی- مدنی ساحه ده سوی قیریم ساییلیر . پهلوی لر حاکمیتی دؤرونده گونئی آذربایجان تورکلرینین میللی- مدنی و فیزیکی سوی قیریما معروض قالماسی:

الف) گونئی آذربایجان تورکلرینین میللی- مدنی سوی قیریمی ؛

قید ائتدیمیز کیمی ، میللی ، ایرقی ، یا خود دینی قوروپون دیلینی ، دینی نی قاداغان ائتمه ، یاخود مدنییتینی محو ائتمه ، او جمله ده ن میللی ، ایرقی ، دینی قوروپا گونده لیک حیاتدا ، مکتب لرده میللی دیلده ن استفاده نی قاداغان ائتمه ، بو قوروپون دیلینده نشرلرین چاپ اندیلمه سینی و یایلماسینی قاداغان ائتمه ، کتابخانالاری ، موزئیلری ، مکتب لری ، تاریخی آبیده لری ، دینی عبادت یئرلرینی قاداغان ائتمه و ... بین الخالق حقوق دا میللی-مدنی ساحه ده سوی قیریم آدلاندیریلیر .

بو گون هر بیر گونئی آذربایجان تورکونه آیدین بیر مسئله دیر کی ، اجنبی لرین بیر باشا یاردیمی ایله تهراندا سلطنت تاختینا اوتوران رضا خانین حاکمیتی دؤرونده فارس اولمایان میللت لر شددتلی اولراق آیری سئچکیلیک له اوزله شدیلر . آیری سئچکیلیک له اوزله شن میللت لرین اون سیراسیندا ایسه گونئی آذربایجان تورک لری دوروردو . بو دؤورده آذربایجان تورکلرینین تاریخی تحریف اولونوب ، دیللی ایسه مغوللارین دیلی آدلاندیریلیب ، تورک دیلی نین یازیلیب- اوخونماسی و بو دیلده کتابلارین ، غزئلرین نشری قاداغان اولونوب. گونئی آذربایجانین تاریخی آبیده لری شونویست حاکمیتین اعتیناسیزلیغی اوجباتیندان داغیدیلیب. حاکمیت یین آذربایجانا گؤندردیی مستوفی کیمی ایرچی مامورلار آذربایجان تورک لرینه اهانت انده رک تبریزین سر شماریسی نی ، خر شماری آدلاندیریبیلر . بئله مامورلارین آذربایجان اراضی سینده توره تدیک لری فسادلارین اوجباتیندان آذربایجان خالق استیثمار اولونوب ، ژاندارمالارین ظولمو ، امک قانونلاری نین اولماماسی زاوودلاری و فابریکالاری ایفلاسا اوغرا دیب ، تجارتین سوییه سی یئنیب و اینقیلاسیا گونو- گونده ن آرتماغا باشلایب . نهایت بو میللی- مدنی سوی قیریم گونئی آذربایجاندا کوتله وی اعتراضلار شراییط یارادراق میللی آزادلیق حرکاتینین یارانماسینا گئیریپ چیخارتدی . بونولا دا میر جعفر پیشه وری باشدا اولماقلا ، پیشه کار تجربه لی کادرلارین واسیطه سی ایله آذربایجان دموکراتیک فرقه سی نین اؤنده رلری ، گونئی آذربایجان خالق نین دموکراتیک طلب لرینی دویودقدان سونرا ، اجتماعی ، سیاسی و اقتصادی وضعیتی آراشدیراراق دموکراتیک شعارلارلا او جمله ده ن : وجدان و عقیده آزادلیغی ، سؤز و مطبوعات آزادلیغی ، اکینچی لر اوچون تورپاقلارین بؤلوشدورولمه سی ، فهله لر اوچون امک قانونلارینین و سیغورتانین یارادیلماسی ، ایشچی لرین رفاه ینین تامین اولونماسی ، میللی صنایع ده ن حیمایه ، آنا یاسا چرچیوه سینده میللی حقوقلارین اجرایی اوچون ایالتی و ولایتی جمعیت لرین سئچیلمه سی ، تورک دیلی نین گونئی

آذربایجاندا رسمی لشدیریلمه سی ، کتاب و غزئترین بو دیلده نشری و ... گوره آذربایجان میلی دموکرات فرقه سینین بینووره سی قویولدو .

۱۳۲۴ - جو ایل آذر آیین ۲۱ - ده ن ۱۳۲۵ - جی ایل آذر آیین ۲۲ - ده ک گونئی آذربایجاندا حاکمیت ده اولان آذربایجان دموکرات فرقه سی ، ایران و گونئی آذربایجانین چاغداش تاریخی نین ان اؤنملی حادثه لرینده ن دیر. بو حادثه لر ایرقچی پهلوی رژیمی نین شوونیست سیاست لرینه قارشی اولدوغو اوچون بو گونه ده ک تانینمامیش قالیب. بو گون ایسه آذربایجانین گنج دموکراتلاری نین دوزگون استیقامت ده یؤنه لدیلمه سی اوچون آذربایجان دموکرات فرقه سی نین حقیقت لرینی پرده آراسیندان آیدینلیغا چیخاردیلماسی نین زامانی آرتیق گلیب چاتیپ.

بین الخالق حقوقون نقطه یی نظرینده ن آذربایجان دموکرات فرقه سی نین گونئی آذربایجاندا قوردوغو حاکمیت "خالقلارین اوز مقدراتینی تعیین انتمه پیرینسیپی حاق قازاندیریر. خالقلارین اوز مقدراتینی تعیین انتمه حقوقونا دونیادا ائله بیر دره جه ده اعتبار وئریلیب کی، بو حاق دونیا اجتماعیتینده ان اؤنملی حقوقی اؤلچو استاندارتلارینداندیر. خالقلارین اوز مقدراتینی تعیین انتمه حقوقو، آشاغیداکی میللت لرین مباریزه سینه شامیل ائدیلمیر:

- مستمله که چیلیک سیاست لره قارشی مباریزه آپاران میللت لر؛
- اجنبی اشغالچیلارا قارشی مباریزه آپاران میللت لر؛
- ایرقچی رژیملره قارشی مباریزه آپاران میللت لر.

آذربایجاندا میلی دموکراتیک حرکاتین یارانماسی نین سبب لری و بو حرکاتین گئنیشلنمه سی ایله یاناشی آدیم-آدیم سرعتله گلیشمه سی، میلی حکومتین یارانماسی و نهایت دینج یوللارلا گئریه اوتورماسی گئنیش بیر آراشدیرما طلب ائدیر.

آنجا آذربایجان میلی حکومتی نین بیر ایل مدتینده آذربایجان خالقینا انتدی خدمت لره اؤتری بیر نظر سالماقلا، بو حکومتین بین الخالق حقوقون رهبر توتدوغو دموکراسیایا، انسان حاقلارینا نه قده ر اویغون اولماسینی اثباتلانیر:

- گونئی آذربایجان قادیلاری ایلک دفعه اولاراق، ۲۳ / ۳ / ۱۳۲۵ سئچکیلرده سس وئرمک و سس قازانماق حقوقونو قازاندیلار؛ حال بوکی بو حاق ۱۳۴۰ -جی ایله شاه رژیمی طرفینده ن ایران قادیلارینا وئریلدی. یعنی ۱۵ ایل سونرا شاه رژیم غرب دولترنین تضییقی نتیجه سینده اولکه ده جنسی آیری سئچکیله سون قویدو.

- تورک دیلی نین گونئی آذربایجاندا رسمی دولت دیلی کیمی تانینماسی و درسلیک کتابلاری نین بو دیلده نشر ائدیلمه سی.

- آذربایجان میلی اونیورسیتیه سینین تاسیس ائدیلمه سی. قید ائتمک لازیم دیر کی، آذربایجان میلی اونیورسیتیه سینین تاسیسی ایله اولکه ده تهران اونیورسیتیه سینین انحصارینا سون قویدو و اونیورسیتیه لرین باشقا ایالت لرده تاسیس ائدیلمه سینه شرایط یاراتدی.

- تورپاقلارین پولسوز اولاراق کندچیلر و اکینچیلر آراسیندا بولوشدورولمه سی و مالیک ایلہ رعیت آراسیندا اولان بهره مسئله سی نین بیر دفعه لیک حل اندیلمه سی. بیر حالداکی، شاه رژیمی ۱۳۴۱ - جی ایلده بو ایشه باشلادی.

- امک و فهله سیغورتا قانونون تصدیق له نمه سی و قوه یه مینمه سی .

- شهرلرین خصوصی اولاراق تبریز شهرینین سویونون تامین اندیلمه سی اوچون سو لوله لرینین چکیلشی. بیر حالداکی، شاه رژیمی ۱۳۲۶-جی ایلده بو اورقانی یاراتدی و بیر نئچه ایلده ن سونرا تهران سویو لوله لرین واسیطه سی ایلہ اهلایه چاتدیریلدی.

- آذربایجان میلی اورکستراسی نین یارادیلماسی.

- شهرلرده خیابانلارین، میدانلارین و پارک لارین اوزه رینده آذربایجان میلی قهرمانلاری نین آدی نین قویولماسی و شهرلرین و پارک لارین میلی قهرمانلارین هیکل لری ایلہ بزه دیلمه سی.

- گونئی آذربایجاندا تهلوکه سیزلیین تامین اندیلمه سی، اقتصادی و مالی اصلاحاتلارین آپاریلماسی، اجتماعی و اخلاقی فسادلارلا مبارزه، ایشسیزلیین آرادان قالدیریلماسی، کند تصررفتینین آرتماسی، آبدلیق ایشلری نین آپاریلماسی، اینجه صنعت له باغلی فعالیت لر او جمله ده ن میلی تناترین برپاسی، تبریز رادیو استانسایسی نین آچیلشی، مدنی و مطبو خدمت لر، سهییه، خیریه مسئله لری و ...

آذربایجان میلی حکومتی نین ائتی خدمت لر و آپاردیغی اصلاحات لار نتیجه سینده حتی مخالف لر چاره سیز قالاراق اعتراف ائتدیلر کی، گونئی آذربایجاندا آذربایجان دموکرات فرقه سی نین ائتدی خدمت لر رضا خانین ۲۰ ایل مدتینده گوردیو ایشلرینده ن چوخ اولوب.

آذربایجان میلی حکومتی الده ائتدی نائلیت لرینی قورویوب ساخلاتماق اوچون حتی تهرانین ارتجاعی رژیمی ایلہ ده دانیشیق لارا گئتدی. بئله لیک له ۱۳۲۵/۲/۸ -جی ایلده آذربایجان میلی حکومتی نین نماینده هیئتی پیشه وری نین باشچیلیغی ایلہ تهرانا گئتدی. تهران گوروشونون مذاکره لرینین داوامی ایسه ۱۳۲۵/۳/۲۱ -جی ایل تهران رژیمی نین حربی- سیاسی نماینده سی مظفر فیروزون باشچیلیغی ایلہ تبریزده کئچریلدی و ۷ ماده ده ن عبارت هر ایکی طرف آراسیندا راضیلیق امضالاندی. بونولادا آذربایجان میلی حکومتی تهران رژیمنه و اونو دستکله یه ن غرب دولترلرینه ثبوت ائتدی کی، آذربایجان میلی حکومتی سنپاراتچی (تجزیه طلب) بیر حکومت دئییل، او، تهرانلا تبریز آراسیندا یارانمیش مناقشه نین دینج یوللارلا حل اندیلمه سینین طرفداري دیر. و دموکراتیک پرنسیپلرله آذربایجانین و ایرانین آزادلیغی اوچون چالیشیر . لاکین تاریخ ثبوت ائتدی کی، ارتجاعی رژیم لره هئچ بیر زامان بئل باغلاماق اولماز.

ب (تهرانین اریتیجاعی رژیمی نین آذربایجان میلی حکومتینه ۱۳۲۵/۹/۱۶-جی ایلده اعلان اولونمامیش محاریبه سی و گونئی آذربایجان خالق نین سوی قیریم معروض قالماسی؛

نهایت همیشه اولدوغو کیمی، تهران رژیمی وئردی یی و عدلره، قول چکدی یی مقایله لره و سازیش لره صادیق قالمادی. مرتجع رژیم قارشیدان گلن ۱۵-جی مجلس سئچکیلرینه نظارتی بهانه ائدره ک آذربایجان خالقینا و سئجی یی میلی حکومتینه قارشى اعلان اولونمامیش محاریبه باشلادی. باخمایاراق کی، میلی

حکومتین اوردوسو زنجان شهرینده تبریزده ن گلن تاپشیریقلارا اساساً سیلاحلارینی یئره قویوب تسلیم اولموشدملار، لاکین یئنی سیلاحلارلا ساریلمیش فاشیست له شن تهران اوردوسو زنجان شهرینی غارت ائدی، اودا چکدیلر و بیر چوخ مدافعه سیز گناهسیر اهالینی یاشیندان آسیلی اولمایاراق وحشیجه سینه قتله یئتیردیلر. زنجاندا توره تدیکلری جنایت لرده ن قودورموش تهران اوردوسو آذربایجان میلی حکومتی نین زنجاندا توره دیلمیش جنایتلرده سوسدوغونو گوره ره ک (قید ائتمک لازیم دیر کی، آذربایجان میلی حکومتی نین مرکزی کومیتة سی زنجان حادیثه لرینده ن سونرا سون وضعیت له باغلی یئنی قرار چیخارماق اوچون توپلانتی قوردولار. بو توپلانتیدا پیشه وری و بیر نئچه کومیتة عضولری تهران اوردوسو ایله دیوشمه بین طرفدارلری اولدولار. لاکین اکثریت قان تۆکولمه سین دئیة تسلیم اولماغین طرفدارلری چیخیدیلار.) ۱۳۲۵ آذر آیی نین ۱۹-داسلطنت اوردوسو میانیا دوغرو ایره لیلہ دی. آدیم قویدوغو یئرلری یانددیریب، قارشیلشدیغی اهالی نی قتله یئتیردیلر. بئله لیک له وئرلن سیاحیه گۆره ۲۵۰۰ نفر صحرایی محکمه لرده اعدام محکوم اولدولار، ۸۰۰۰ ده ک اوزون مددتلی حبس لره معروض قالدیلار. (او جمله ده ن آذربایجانین مقاومت سیمگه سی سایلان صفرخان قهرمانیان ۳۰ ایله ده ن آرتیق آپارتاید رژیمین زندانیندا قالدی)، ۲۰۰۰۰ ده ن آرتیق دینج اهالی محکمه سیز شهید ائدیلدی و ۷۰۰۰۰-ده ن آرتیق شورویه اوز توتدو. (وبالی ۱۳۲۵/۹/۱۹-ده آذربایجان میلی حکومتی نین مرکزی کومیتة سینده قارداش قانی آخیدیلما سین دئیة دیوشه قارشلی چیخان کومیتة عضولری نین بونونا). روزولت یین یاخینلاریندان بیررسی هانری دالاس مرتجع شاه رژیمی نین آذربایجاندا توره دی یی جنایت لری حاقدا دئییر:

"من اوتانج حبسی کئچیریره م دئیہ م کی، ایران اوردوسو آمریکالی سرتیپ شوراتسکوپوفون رهبرلی یی ایله ایران اهالی سینه [گونئی آذربایجان] قارشلی بئله بیر هجوم باشلادیلار. شوراتسکوپوفون رهبرلی یی و آمریکانین ایراندکی سفیری آلن نین امری ایله اولکه ده ان بؤیوک اوپوزیسیون پارتی غیری- قانونی اعلان ائدیله ره ک، اونون لیدرلری حبسه آلینیب، چوخلو اینسانلار اعدام ائدیلدی و مین لرله ایله زوراکیلیقلا حبس لره گونده ریلدی."

آمریکالی قاضی ویلیام داگلاس وورغولاییر:

"ایران اوردوسو آذربایجانا داخل اولان دا وحشت یاراتدی. اوردو قتللره و غارته باشلادی، اونلار نه ایسته دیک لرینی الهه ائدیردیلر. روس اوردوسونون داورانیشلاری وحشی شاه اوردوسونون داورانیشلاریندان داها چوخ آبرلی ایدی. تهران اوردوسو اؤزلرینده ن آذربایجاندا ان ایرنج خاطره یادداشت لاردا قویدولار. ۱۹۴۶-جی دکابر آیی یندا آمریکانین راضیلیغی و قوام السلطنه نین تاپشیریغی ایله ایران اوردوسو آذربایجان دموکراتیک حرکاتیندا ایشتیراک ائده نلره وحشیجه سینه هجوم ائده ره ک، اونلاری قوروپ- قوروپ یاخالادیقدان سونرا گوئه له بب یاخود میدانلاردا دارا چکدیلر."

ایران اسلام جمهوریتی نین کیهان غزنتی ۱۳۷۹/۶/۲۰-دا یازیر:

"پیشه وری نین مهاجره تینده ن کی، محمد دیهم اوندان قانسیر بیر دئوریم یاد ائدیر، ۲۰۰۰۰-ده ن آرتیق اینسانین اولومو ایله نتیجه لندی و بو جنایت دموکرات فیرقه سی باشچیلارینین شوروی یه قاچماسیندان سونرا شاه اوردوسونون واسیطه سی ایله حیاتا کئچریلدی."

بوتون بو جنایت لر یازدیقا بیتمز. بونون اوچون آذربایجان میلی حرکاتینا گره ک لیدیر کی، گونئی آذربایجاندا بو موضوع حاقیندا فعالیتیه باشلایب، فاجعه نین جانلی اشتیراکچیلاریندان رنپورتاژ حاضیرلا سین و سندلر توپلا سین. لاکین بیز بو یازیدا شئوونیست شاه رژیم ی نین وحشی اوردوسونون گونئی آذربایجاندا توره تدی یی سوی قیری می بین الخالق حقوقون نورمالاری باخیمیندان آراشدیرمالیق:

۱ - قید ائتدیمیز کیمی، سوی قیریم - ژئوسید - بین الخالق جنایت نوع لریندن دیر بورا دا آیری - آیری فیزیکی شخص لرین دئیل ، ایرقی ، میلی، اننتیک و یا خود دینی علامتله گوره اهلینین معین ، یاخود بوتؤو بیر قوروپونون محو ائدیلمه سی نظرده توتولور. بئله بیر شرایط ده ۱۳۲۵ - جی ایلده گونئی آذربایجان اهلینین قارشی شاه رژیم ی نین جنایتلری میلی زمینده باش وئرمه میشدیرمی؟ بیر حالداکی، سلطنت اوردوسونون اشغالچیلاری ، حربی اشغال رژیمینه داییر بین الخالق حقوقون معین ائندی یی قایدالاری تمامیه پوزاراق، اشغال ائندی یی گونئی آذربایجان اراضی لرینین خالقینا اوجدان توتما قانلی دیوان توتوب، گونئی آذربایجان بوش خارابازارلیقلارا چئویرمه یه جهد ائتدیلر. ۶۱ ایل بوندان اؤنجه بیر میللتین ۱۰۰۰۰۰ ده ک ضیالی سینی وحشی اوصوللارلا قتله یئتیریب، اشکنجه لره معروض قویوب، اوزون مدتلی حبسه سالیب و سورگونه گؤندرمک سوی قیریم دئیلسه نه دیر؟ بیر حالداکی، بو بین الخالق حقوق دا سوی قیریم آدلاناراق همده بشریت و دموکراسیایا قارشی بیر جنایت سایلیر.

۲ - یوخاریدا قید ائتدیمیز کیمی، ۱۳۲۵/۹/۱۹ - ده سلطنت اوردوسو ۱۵-جی مجلس سئچکیله رینه نظارتی بهانه ائده رک آذربایجان میلی حکومتینه و اهالی سینه قارشی اعلان اولونمامیش محاریبه باشلادی و ائله بیر غیری- انسانی عملره ال آتدی کی، عنعنه وی محاریبه قانونلارینا دا رعایت ائتمه دی. وورغولاماق لازیم دیر کی، هله ۱۸۹۹-جو ایلده لاهه صلح کنفراسیندا بئله بیر کنوانسیون تصدیق لندی کی، محاریبه یه باشلاماق بیر اولتیماتوم وئرمک له و یاخود اعلان ائتمک له حیاتی کئچریلمه لیدیر. ۱۸۹۹-جو ایل کنوانسیون کی، ۱۹۰۷-جی ایلده یئنی ده ن تصدیق له نه رک تنزلیک له بین الخالق عادت و عنعنه حقوقونا چئوریلدی. بونولادا هر هانسی بیر دولت بو کنوانسیونو رعایت ائتمه ده ن محاریبه یه باشلایارسا، او محاریبه قانونسوز محاریبه لر جرگه سینه داخیلدر و قانونسوز محاریبه نی باشلایان طرف بین الخالق بیر قایدانین پوزولماسیندا سوروملودور. باخمایاراق کی محاریبه نین اعلان ائدیلمه سی ده هجوم ائده ن طرفی بین الخالق مسئولیت ده ن آزاد ائتمیر. چونکو محاریبه نین اعلان اولونماسی نین اؤزوده معاصیر بین الخالق حقوقدا تجاوزکارلیق مفهومونا داخیلدر.

۳- بین الخالق حقوقون پرینسیبلرینده ن بیری ده مناقشه لرین دینج یوللا حل ائدیلمه سی پرینسیپی دیر. ب ام ت نظامنامه سی نین ۲-جی ماده سی نین ۳-جو بندی هر هانسی بین الخالق مباحثه نین حلی اوچون سیلاحلی قووه یه مراجعت ائدیلمه سینی قاداغان ائدیر. لاکین شاه رژیمین ۱۳۲۵-جی ایلده گونئی آذربایجانا هجوموبو پرینسیپینده پوزولماسی ایله نتیجه لندی.

۴- شاه رژیم ی اشغال ائندی یی گونئی آذربایجاندا محاریبه قوربانلارینا و اسیرلره بین الخالق حقوقدا وئرلمیش حقوقلاری کوبودجاسینا تاپدالایاراق، بین الخالق حقوقون بو پرینسیپینه ده رعایت ائتمه دی. شاه رژیم ی آذربایجان میللتی نین نماینده لرینی سوی قیریما معروض قویماقلا سوادسیز آتاسی نین ایرقچی میلی- مدنی سوی قیریم سیاستی نی سرعتله داوام ائتدیرمه یه باشلادی. لاکین بیلمیردی کی، دونیا

۱۹۴۵-جی ایلده ن سونرا بیر داکترینا ایله قارشیشلاشاجاق، اینسان حاقلاری داکتریناسی ایله. سؤزو گئده ن داکترینا استبدادی و ایرقچی رژیم لرین جانینا لرزه سالیب و یا خود اونلاری چتین شرایطده قویاراق، حوققلاری تاپدالانمیش میللت لری ایسه هیجانا گئیردی. حقیقتاً، اینسان حاقلاری داکتریناسی ایکینجی دونیا محاریبه سینده ن سونرا بیر سیرا دولت لرین خارجی سیاستلری نین آماجی اولاراق، ائتکیلی بیر سیلاح کیمی دولت لرین جنایتلرینی رسوای ائده ره ک محکوم ائتدی و یاخود بیر قطب اولدوزو تک دولت لرین بین الخالق عالمده فعالیت لرینی یونلتدی. اینسان حاقلاری نظریه سی بیر سیرا مستبد دولت لرین کابوسونا چئوريله ره ک، اونلارین بین الخالق عالمده داورانیشلارینی بیر تره زی کیمی اولچوب، اینتیقادلار ائتدی. بو داکترینانین آماجی عمومیتله مستبد رژیملرین کئچمیشده کی داورانیشلاری نین اوزه رینده ن اورتوبو گؤتوره ره ک، اونلاری مجبور ائتدی کی، اؤز محکه مه سیستملرینه، حبسخانالارینا و همچنین اوز تبعه لری ایله داورانیشلارینا گؤره سوروملو اولسونلار. بو داکترینا دا داخلی و بین الخالق نظام-اینتیظامی آلت -اوست اولاراق، میللت لرین اوز مقدراتینی حل ائتمک پرینسیپی ۱۹۶۶-جی ایلده بیرلشمیش میللت لر تشکیلاتی نین اساسنامه سینده اینسان حاقلاری نین اساسی و بینوره سی اولاراق تعیین ائدیلدی.

گونئی آذربایجان خالقینا قارشی میلی - مدنی و فیزیکی سوی قیریمین هله ده بین الخالق اجتماعیته چاتدیریلماماسی نین سبب لری:

الف) مستبد شاه رژیمی آذربایجان خالقینا توره تدی یی جنایتی نین اوستونو اؤرتمک و کوتله وی دوشونجه نی چاشدیرماق اوچون ائله بیر گئنیش سویبه ده پراپاقاندالار و شایعه لر آپاردی کی، حقیقت لرین اوزه رینه کؤلگه سالاراق اونو پرده آرخاسیندا قويدو. آپارتاید رژیمی و ساواک ۳۲ ایل مددتیله بو پراپاقاندالارا گئنیش سویبه ده ال ائدی:

۱ - شوروی رژیمی نین قیزیل اوردوسو ایرانین شمالینی اشغال ائتمک اوچون گونئی آذربایجاندا میلی حکومتی تثبیت لندیردی.

۲ - سویت لر بیرلی یی (شوروی) شمال نفتینی اله ائتمک اوچون آذربایجان میلی حکومتینی یاراتدی.

۳ - ایران آذربایجانینی ایراندان قویاریب، سووتلر آذربایجانینا بیرلشدیرمک اوچون گونئی آذربایجانین دموکراتیک حرکاتی نی سوئت لر بیرلی یی پلانی اساسیندا بیر سیرا "مهاجرلر" یاراتدی و بو حرکاتین آذربایجان خالق آراسیندا هئچ بیر نفوذو یوخ ایدی.

۴ - آذربایجان میلی حکومتی سئپاراتچی (تجزیه طلب) بیر حکومت ایدی.

بو اتهاملارا جاواب اولاراق قید ائتمک لازیم دیر کی، سووتلر بیرلی یی نین ایران بوشالدیلماماسی نین سببی بؤیوک بریتانیایا قارشی بیر تضییق ایدی کی، بؤیوک بریتانیا اشغال ائتدی یی اراضی لری بوشالتسین. بو حاقدان روسیانین "پراوودا" غزئتی یازیر: "...نیا اینگیلتره اوردوسو مصیر، لبنان، یونان و... اشغال ائتدی یی اراضی لری بوشالتمیر؟".

شمال نفتی حاققیندا ایسه آمریکانین ماسکو و اداکی دیپلوماتی دئییر:

"سوئتر بیرلینین ایرانین شمالیندا ماراغینی صیرف نفتله باغلاماق دوزگون دئییل. ایرانین شمال نفتی اهمیت لی دیر، لاکین روسیانین طلباتی قده ر اؤنملی دئییل. روسیا اوچون تهلوکه لی اولان مسئله ساده جه باشقا دولترلرین بو نفت ده ن بهره لنمه تهلوکه سی دیر".

آذربایجان میلی حکومت ینین مهاجیرلر طرفینده ن یارادیلماسی و حکومتین خالق ایچینده نفوذونون اولماماسی شایعه سینه گلدیک ده ایسه، آذربایجان دموکراتیک فرقه سینین عضولرینین سای (۲۰۰۰۰۰) و وئردیی شهیدلرینین سیاحیسی بو ادعانین بوشلوغونا دلالت ائدیر.

آذربایجان دموکرات فرقه سی نین گونئی آذربایجان خالق نین ایچینده نفوذونا گلدیکده ایسه آمریکانین تبریزده کی کنسولو بو حاقدا دئییر:

" بنله بیر حرکتلار عموم طرفیندن گئیش سوییه ده حیمایه اولونور بو ایسه مرکزی حاکیمیتدن اعتراضلار، شکایت لر و ناراضیلیق لارلا اؤزونو گؤستریر کی خالق مرکزی حاکیمیتدن حقیقتندن ناراضی دیر "

آمریکانین ایرانداکی سفیری موری ایسه آمریکانین خارجی ایشلر ناظرلینه گؤندردیی راپورتوندا قئید ائدیر:

" ایران رسمی لری دئییرلر کی، آذربایجان دموکرات فرقه سی نین خالق ایچینده دایاغی یوخدور بیزیم و اینگیلتره نین کونسولو تاکید له وورغولاییرکی آذربایجاندا دموکراتلار ماراق چوخدور، خالق تهران حاکیمیتینه دریندن نیفرت ائدیر".

شاه رژیمی آذربایجان دموکرات فرقه سینی تجزیه طلب لیکده اتهاملاماقلا توره تدی یی جنایتلره براعت قازانديرماق ایسته ییب. بیر حالداکی، فرقه نین ۱۳۲۴- جو ایل ۱۲ شهریور بیانییه سینده و اوندان سونراکی فاکتورلار اساساً میلی حکومتین لیدرلری دفعه لرله اعلان ائدیپ لر کی، بیز ایرانین اراضی توخونولمالیغی پیرینسیپی چرچیوه سینده آذربایجانین مدنی مختاریتینی طلب ائدیریک. ایرانین مرکزی حکومتی ایله آذربایجان نماینده لری آراسیندا ۱۳۲۵/۳/۲۳- ده اله اولونان راضیلیق میلی حکومتین صداقتینه ثبوتدور.

بین الخالق حقوقون نقطه نظرینده ن آذربایجان دموکرات فرقه سی نین گونئی آذربایجاندا قوردوغو حاکمیت " خالقلارین اؤز قدراتینی تعیین ائتمه " حقوقو حاق قازانديریر. بو گون خالقلارین اؤز قدراتینی تعیین ائتمه حقوقونا ائله بیر دره جه ده اعتبار وئریلیپ کی، دنیا اجتماعیتینده ان اؤنملی حقوقی اولچو استاندارتلارینداندیر. بو حقوق ایسه آشاغیداکی جمعیتلرین مباریزه سینه شامل ائدیلیر:

- مسئله که چیلیک سیاستینه قارشی مباریزه آپاران میللتلر؛
- اجنبی اشغالچیلار قارشی مباریزه آپاران میللتلر؛
- ایرقچی رژیملره قارشی مباریزه آپاران میللتلر.

مستبد رژیم لر خالق لارین اؤز مقدراتینی تعیین ائتمه مباریزه سینه داخلی بیر مسئله کیمی باخیرلار و بو مباریزه یه قاتیلانلاری ایسه آنایاسانین جنایتکارلاری آدلانیرلار و اونلارلا اؤز داخلی مرتجع قانونلاری چرچیوه سینده داورانیرلار.

ایرقچی شاه رژیمی ده آذربایجان دموکراتیک حرکاتینا اؤزونون داخلی مسئله سی کیمی باخیردی و کئچمیش غیری-اینسانی داورانیشلارینا براءت قازانیرماغا جهد ائدیردی. لاکین ۱۹۷۴-۱۹۷۷ ژنوره کنفرانس لاریندا میلی آزادلیق حرکاتلاری داخلی مناقشه لرده ن بین الخالق مناقشه لر سوییه سینه قالدی. ۱۹۷۴-جو کنفرانسین ۴-۱ ماده سینه اساساً مسئله که چی حاکمیت لره، خارجی حربی اشغالچیلار و ایرقچی رژیم لره قارشى میللت لرین میلی آزادلیق مباریزه سی بین الخالق حربی مناقشه لر سیراسیندا گئدیر. بوحاقدا ضیمنی اولاراق عمومی بیر راضیلیق الده اولوندو و بو راضیلیق بیر عادت- عنعنه اصولو اولاراق بام ت ده تصدیقلندی. بو اصلین ۴-۱ ماده سینه اساساً دولت لر محاربه لرین اداره اولونماسیندا، محاریبه قوربانلاریندان حیمایه ائتمک، دولت لر آراسی مناقشه لرده اولدوغو کیمی میلی آزادلیق محاریبه لرینه ده شامل ائدیلیر.

لاکین شاه رژیمی یئنه ده انسان حاقلارینا حورمت ائتمک ده ن بویون قاچیریر و ۱۹۷۷-جی ایله بیرلشمیش میللت لر تشکیلاتی نین عالی کامیسهارلیغیندا غرب دولت لری طرفینده ن ایره لی سورولن "اینسان حاقلارینا رعایت ائتمه یه نظارت" تکلیفی نین قارشیسینی آلاق اوچون آرژانتین، کوبا، یوگوسلاوی و فیلیپین له بیرلیکده بئله بیر بهانه ایره لی سورولر کی، اینسان حاقلارینا یاناشمادان اؤنجه اینکشافدا اولان دولترین اجتماعی و اقتصادی وضعیتینی یاخشیشلادیریلمالیدیر.

ب (مهاجرتده اولان آذربایجان دموکرات فرقه سینین ۱۹۶۲-جی ایله (۱۳۴۱) سوؤت لر بیریلی طرفینده ن لغو ائیلمه سی؛

قید ائتمک لازیم دیر کی، گونئی آذربایجاندا ۱۳۲۵-جی ایل سوی قیریمیندان جانلارینی قورتاران دموکرات فرقه سی نین عضولری سوؤت لر بیرلیینه سیغیندی لار. لاکین اورادا ماسکوا رژیم طرفینده ن میلی گؤرونمه ین تضییق لرله اؤزله شدیلر. بو تضییق لر حاقدا فرقه عضولرین ده ن اولان ایوب نمینی (قایا)-نین یازدیغی "مهاجرتده" اثرینین گونئی آذربایجانین گنج میللتچی لر طرفینده ن اوخونولماسی مصلحت گؤرونور. نهایت ماسکوا رژیم ۱۳۴۱ (۱۹۶۲)-جی ایله مهاجرت حیاتی سوره ن آذربایجان دموکرات فرقه سینین عضولرینه فرقه نین لغو ائیلمه سی و اونون "حزب توده ایران" تشکیلات ینین ترکیب حیصه سینه کئچمه سینه داییر بیر گؤستریش وئردی. بونولا راضیلاشمایان فرقه عضولری او جمله ده ن پروفیسور محمد تقی زهتابی، بی ریا، چشم آذر و... سیبر بوزلوقلارینا سورگونو جانلارینا آلدیلار.

ماسکوا سیاستی ایله راضیلاشان غلام یحیی دانشیان و امیر علی لاهودی کیمی فرقه عضولری نین الی ایله آذربایجان دموکرات فرقه سی لغو ائدیلیب، تاریخین آرشیوینه قوشولدو. امیر علی لاهودی ایسه دبیر دوم حزب توده ایران سوییه سینه یوکسلدی. او زاماندا بری باکیدا آذربایجان دموکرات فرقه سی نین قرارگاهی اوزه رینده یازیلیب "ایرانین سیاسی مهاجرلر جمعیتی" البتده سون ایکی-اوچ ایل عرضینده

امیر علی لاهرودی هله دبیر دوم حزب توده ایران- دان استعفاء وئرمه ده ن آذربایجان دموکرات فرقه سی نین آیدندان دانیشماغا جان آتدی کی، سونرالار آیدین اولدو کی، بو، قونشو دولت ین گؤستریشی ایله حیاتا کئچرلیلدی. آذربایجان جمهوریتی نین امنیت قووه لری بو حاقدا حتی رامین شهامتی فرد آدلی بیر نفری کی، سؤزو گنده ن دیرناق آراسی تشکیلاتی یؤنه لیدردی یاخالاییب ۱۱ ایل مدینه حبس وئردیلر. بو آدامین اعتبارینا گؤره، منسوب اولدوغو اولکه نین امنیت قووه لرینده ن گؤستریش آلمیشدیر کی، بو تشکیلاتی "آذربایجان میلی اوپانیش حرکاتینا" قارشی آلتئرناتیو اولاراق برپا ائتسین.

بو ایسه ۱۳۲۵-جی ایلده گونئی آذربایجان سوی قیریمی نین دنیا اجتماعیتینه چاتدیران گونئی آذربایجان خالق نین نماینده لری نین طالعی. ایراندا گونئی آذربایجان خالق نین سوی قیریمی ایله شاهلیق تاختینا دیرماشان محمد رضا گونئی آذربایجان خالق نین آزادلیق هارایی ائله بیر شرایط ده بوغو کی، سلطنت رژیم دئوریه نه ده ک هر هانسی بیر مدنی جمعیتین یارانماسی دا بئله مومکون اولمادی و بئله لیک له گونئی آذربایجان سوی قیریمی دنیا اجتماعیتینه چاتدیران گونئی آذربایجان خالق نین نماینده سی یارانمادی.

گونئی آذربایجان فیزیکی و میلی-مدنی سوی قیریمی نین دنیا اجتماعیتینه چاتدیریلماسین زامانی آرتیق گلیب چاتیب؛

وورغولماق لازیم دیر کی، ایران اسلام جمهوریتی نین یارانماسیندا سونرا گونئی آذربایجاندا مدنی فعالیت لرین یارانماسینا نسبی شرایط یارادیلدی و مدنی فعالیت لر گئتدیجه (اساساً ایران-عراق محاربه سینده ن و داها دقیق دئسه ک ۱۳۷۴-جو ایل میلی مجلس سئچکی لرینده ن سونرا) سیاسی فعالیتیه چئوریلدی.

نظره آلمالیق کی، بیر میللتین بین الخالق عالمده بین الخالق قایدالارین اجرایی و اعمالی اوچون میللت طرفینده ن قبول اولونموش اساسلی بیر تشکیلات چرچویه سینده قانونی نماینده سی اولمالیدیر کی، باشقا بین الخالق عضولرله علاقه یاراتسین. بیرلشمیش میللت لر تشکیلاتی نین باش مجلسی نین واسیطه سی ایله میلی آزادلیق حرکاتلاری نین تانیماسی رئگیونال (منطقه ای) تشکیلاتلارا تاپشیریلیب. ب ام ت -نین ۱۹۷۲-جی ایل ۲۹۱۸ (XXVII) قطعنامه سینده و اوندان سونراکی باش مجلس طرفینده ن تصدیق لنمیش قطعنامه لرده آزادلیق حرکاتلاری نین بین الخالق شخصیت کیمی تانییب- تانیماماسی قید-شرطی "OUA" - آفریقا بیرلی یی تشکیلاتی- نا تاپشیریلیمیشدی. ب ام ت -نین ۱۹۷۳-جو ایل ۳۱۲ (XXVIII) قطعنامه سینده اساساً بو وظیفه عرب بیرلی یی تشکیلاتی نین عهدیه لینه اؤتولدو. البتده ب ام ت -نین باش مجلسی هر هانسی میلی آزادلیق حرکاتینی تانیماسینی کی، سؤزو گنده ن رئگیونال تشکیلاتلارین حدودلاریندا کناردا یئرله شیلر، اؤز اوزه رینه گؤتوره بیلر. عرب بیرلی یی تشکیلاتی و آفریقا بیرلی یی تشکیلاتی بو گونه ده ک بیر چوخ میلی-آزادلیق حرکاتلارینی او جمله ده ن "OLP" رسمیه تانییلار. "OLP" و "سوآپو" کیمی میلی آزادلیق حرکاتلاری ب ام ت - ده ناظیر عضو اولاراق ، بیر چوخ خصوصی (تابع) اورقانلار و چوخلو بین الخالق کنفرانسلاردا قبول اولونوبلار.

یوخاریدا قید انتدییمیز کیمی، آپارتاید شاه رژیمی نین سلطنت اوردوسو ۱۳۲۵-جی ایلده آذر آی نین ۱۶- دا گونئی آذربایجانین زنجان ایالتینه باسقین انتدیکده ن سونرا بین الخالق نورمالری و محاریبه قانونلارینی کوبودجاسینا پوزاراق، مدافعه سیز گونئی آذربایجان خالقینا قارشی انسان خیالینا گلمه ین وحشیلیک لر توره تدی و گونئی آذربایجانین ۱۰۰۰۰۰ ده ک ضیالی سینی وحشی اوصوللارلا قتله یئتیریب، اشکنجه لره معروض قویوب، اوزون مدتلی حبسه سالیب و سورگونه گوندردی. بو آزایمیش دئییه ۲۶ آذر ۱۳۲۵ - جی ایلده گونئی آذربایجاندا تورک دیلینده یازیلان کتابلاری تیریزده طنطنه لی توره ن حاضیرلایاراق یاندریب کوله دونده ردی. (میللی-مدنی سوی قیریم).

بوتون بو گئرچکلره باخاراق ۲۰۰۷- جی ایلده تشکیلاتیمیز طرفینده ن ۲۶ آذر گونئی آذربایجان خالق ی نین سوی قیریمی اولاراق تعیین اندیلدی ، بو تام دوزگون و حقیقته اویغون بیر قراریدی . ۱۳۲۵- جی ایلده گونئی آذربایجان خالقینا قارشی سوی قیریم توره تمیش و بو گونه ده ک حیاتدا اولان جنایتکارلاری و خصوصی اولاراق آپارتاید رژیمین وارینی حقیقی طرف کیمی بین الخالق محکمه یه وئریمه لیدیر. نظره آلاق کی، ب ام ت باش مجلسی ۱۹۶۸- جی ایل نوایبرین ۶- دا مورور زامانین حربی جانی لر و بشریته قارشی جنایت لر توره تمیش جنایتکارلارا تطبیق اندیلمه مه سی حاقیندا سازیش قبول انتمیش دیر.

سازیشه اساساً حربی جانی لر و بشریته قارشی جنایت لر توره تمیش شخصلر باره سینده هئج بیر مورور زامان تطبیق اندیله بیلمز. بوتون سازیش اشتیراکچیلاری اولان دولت لرده بو کانتقوریالی جانی لرین جزالاندیریلماسی اوزره لازیمی تدبیرلر گورمه یه مجبوردورلار. همچنین آپارتایدی حیاتا کئچیرمکه تقصیرلندیریلن شخصلر کنوانسیون اشتراکچیزی اولان هر بیر دولتین محکمه سینه، یاخود دولت لرین راضیلیغی ايله یارادیلان بین الخالق جنایت لر تریبونالارینا وئریمه بیلر.

لطیف حسنی

بین الخالق حقوق اوزره دوکتور و "یئنی گاموح" باشقانی

قاینالار:

- ۱- آبراهامیان، یرواند، ایران بین دو انقلاب، ترجمه ل.گل محمدی و محمد ابراهیم فتاحی، نشر نی؛ ۱۳۸۱
- ۲- گذشته چراغ راه آینده است
- ۳- شهریورین اون ایکی سی ۱۳۲۴-۱۳۲۵ تبریز ۱۳۲۵

آچیقلاما : بو یازی یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری وریندن ۱۳۹۱- جی ایلین آذر آیینین ۱۴ - جو گونونده قلمه آلینمیشدی.

دموکراسیا و گونئی آذربایجان میلی حرکتی

گیریش

۲۰ - جی یوز ایللین سون ۵۰ ایلینده اینسانلیق ، تاریخده میلی گورونمه میس سیاسی ده بیشیک لرین شاهیدی اولوب. دموکراسیا یا آلتیرناتیو اولان سیاسی سیستم، یا بوسوتون یوخ اولاراق ماراقلی قازینتیلار چئوریلیم، یادا اؤز سون سیغیناقلاریندا دوروش گتیرمک امید ایله سیاسی میدانی ترک ائدیبلر. باشا ویردیغیمیز ۲۰ - جی یوز ایلیکده موجود اولان آنتی دموکراتیک رژیملرین اساس نوع لری - کومونیزم، فاشیزم و نازیسیم داغیدی محاربه لرین تونقالیندا یاناراق کوله دؤنوب، یادا شوروی کیمی اؤز ایچینده ن چورویه رک پارچالانیبلار. حربی دیکتاتورلار، خصوصی اولاراق لاتین آمریکادا، دائمی اؤز اوغورسوزلوقلاری ایله اؤزونو همیشه گؤزده ن سالیب، سالامات قالانلار ایسه چوخ وخت دموکراسی دونونا گیریلر.

لاکین بونونلا بئله چتین دئییه بیلرک کی، دموکراسی بوتون دونیادا اینسانلاردان دستک آلاق اوغروندا مباریزه ده غلبه چالیب. چوخ وخت ان آزغین و مرتجع شووونیزم یاخود دینی تملچیلیک له قووشان مختلف یؤنلو آنتی دموکراتیک ایدئولوژی و حرکت لر هله ده یاشاماقدا داوام ائدیبلر. دموکراتیک حکومت لر (اوزوده بونلارین "دموکراتیک لیک" دره جه سی هئچ ده عینی دئییلر). دنیا اولکه لرینین یالنیز یاریسیندان آزیندا حاکمیت یاشینادیر. بو اولکه لرین وطنداشلاری ایسه سایجا یئر کوره سی نین جمعی ساکینلری نین گؤجه یاریسینی تشکیل ائدیبلر.

دونیاهالیسی نین بئشه بیرری چین ده یاشاییر و بو اولکه اؤز دؤرد مین ایلیک تاریخی عرضینده دموکراتیک اداره ائتمه نین مزیت لرینده ن بیر دفعه ده اولسون دادمایب و تنزلیک له دموکراتیک اولکه اولاجاغینا چوخ آز امید وار. دونیانین باشقا حیصه لرینده - آفریقا، جنوب شرقی آسیا، یاخین شرق و شوروی جمهوری لرینده هله ده غیری دموکراتیک رژیم لر قالمقادییر. بو اولکه لرین بؤیوک بیر حیصه سینده دموکراسیا اوچون چوخ دا الوئیشلی اولمایان وضعیت یارانیب. بونا گؤره آیدین دئییل کی، اونلار نه وخت دموکراسیا کئچه جک لر و عمومیت له کئچه جک لرمی؟ حتی قدیم و کؤکلو دموکراتیک عنعنه لری اولان اولکه لرده دموکراسی، بیر چوخ مشاهیده چیلرین فیکرینجه بحران کئچیریر و یا آزی اونا گؤره چوخلو زیان چکیب کی، سئجیجی لر اؤز سئجیدیک لری لیدرلره، سیاسی پارتیالار، دولت مامورلارینا گئتدیکجه داها آز اینانیر و بئله حساب ائدیبلر کی، اونلار دائمی ایشسیزلیک، یوخسوللوق، جنایتکارلیق، کاسیب لارین سوسیال تامیناتی، مهاجرت، وئرگی قویما و روشوت کیمی مسئله لر له لاییقینجه و یا اوغورلا مباریزه آپارا بیلمیرلر.

• دموکراسی نه دئمکدیر؟

دموکراسی (democracy) یونانجا دموکراتیا ، "ترانسلیتراسیون" سؤزونون اوزودور. دموکراتیا ایسه "دموس" (demos) یعنی خالق و "کراتوس" (kratos) یعنی قدرت ، سؤزلری نین بیرلشمه سیدیر. معناسی ایسه ساده اولاراق "خالق حکومتی" دئمکدیر. لاکین دموکراسی سؤزو عمومی آنلامدا غرب اولکه لرینده بوندان دا آرتیق معنا داشییر. بو معنایا اساساً دموکراسی بیر سیاسی پارتیادان، آرتیق

پارتیالارین موجودلوغونو جایز بیلن بیر نوع حکومت سیستمی دیر. بئله کی، فان تۆکولمه دن حکومت ده بیشیله بیلسین.

دموكراسى سۆزونو يونانلىلار (چوخ گومان آفينايلار) گونده ليك حياتا گتىردىلر. بو سۆزو عادتاً بوتۇلولوكده شەر اھالىسىنە عايىد اندىلسە دە، بەعضاً او، رعييت و يا حتى يالنىز كاسىيلارى گۇسترمك اوچون ايشلە دىلىردى. گۇرونور، غرضلى چالار داشىيان دموكراسى سۆزو بىر ھىجائلى لقب (Emotional Epithet) كىمى، آرىستوكراتلار طرفىندىن ايشلە دىلىر و دولت اداره انتمە سىندىن اوزاقلادىر يلمىش سادە آدمالار حقارتى ايفادە ئىدىردى. لاکىن، ھر نئجە اولسادا، آفينايلار و باشقا يونان طايفالارى، دموكراسى سۆزونو آفینادا و باشقا بىر چوخ شەر- دولت لردە حاکىمىيىت سىستىمى ایلە باغلى اولاراق ايشلە دىردىلر.

دموكراسى نىن چاغداش آنلامىنا گلدېكده ايسه بئله بير سورغو اورتايا چىخىر كى، بير حالداكى، "دموكراسى" سۆزۈ چىشىدىلى دۆۈرلردە چىشىدىلى آنلايشلارى بىلدىرىمىش سە، اونون چاغداش آنلامى ھاققىندا عوممى راضىلىغا نىجە گلمك اولار ؟

مشهور سياستچی "چنرچیل" - ین فیکرینجه : "دموکراسی ان پیس حکومت نوو عودور. آنجاق الده ائتدیمیز حکومتلرین ان یاخشیسیدیر." "آلن دوبنوا" ایسه دئییر: "تتوری ده گۆزل گۆرونن دموکراسی، عملده ان قورخونج بیر شئیہ چنور یله بیلر." آلن دوبنوانین دوشونجه سینہ ثبوت بویوک فرانسا انقلابی دیر. بویوک فرانسا انقلابیندا، اینسان حاکلارینا داییر بیلدیریش یاییلیدقدان سونرا بیر قورخونج دؤور باشلاندی و "وانده" ایالتی نین اهاالیسی دهشتجه سینہ قتله یئتیرلدی.

آنجا بوتون بونلارا باخمایاراق، "فرانچیسکونی تی"- نین فیکرینجه: "چوخونلوغون ظولمو، آزینلیغین ظولمو نندن یاخشیدیر."

دموکراسی نین چاغداش آنلامی حاققیندا بو ملاحظیه نی ده نظره آلمالیق کی، "دموکراسی به لیرسیز سونوجلاری الدهه ائتمک اوچون به للی بیر مئتوددور و ائله بیر قورلوشدور کی، کیمده نه وارسا، اؤزه چیخیلر."

● دموکراسی نین تاریخی گنډیشاتی

آمریکالی لارین چوخو - اؤزوده تکجه اونلار یوخ - اوره کدن اینانیرلار کی، دموکراسیا ۲۰۰ ایل بوندان اؤنجه آمریکا بیرلشمیش دولترینده دوغولوب. تاریخی بیر آز یاخشى بیلن لر ایسه بنش یوز ایل میلاددان اؤنجه قديم یونانیستان و قديم رومانین آدینی چکیرلر. لاکین عالیم لرین آراشدیرمالاری دموکراسیانین یوناندا و رومادا یوخ، دؤرد مین ایل میلاددان اؤنجه اسکی سومئر تورک لرینین تاریخینده راستلاشدیغینی گؤستریر.

سومئرلر؛

يَاكوبسن (Yacobsen) "فلسفہ عصری نین اونجہ سی" آدلی اثریندہ یازیر: "سومئر دموکراسیاسینیدا سیاسی گۆج، یتنگین و آزاد اینسانلاردان سئچیلیمیش عمومی شهر توپلانتیسینیدا ایدی. گۆندہ لیک ایشلرین اداره اولونماسی "شهر یاشلی لارینین شوراسی"- نین اۆزه رینہ دوشوردو...بوتون یوکسکک ایشلر و یوکسکک قزارلارین چیخاریلماسی، بوتون تبعہ لرین عمومی توپلانتیسینیدان قایناقلائیردی."

اسپیزر (Speiser) آدلی بیر آراشدیریجی یازیر: "سون زامانلار آشکارلانیان "سومئر شهر توپلانتیسی" – نین اهمیتی، "مشورت" اساسیندا قویولموشدو... بو ایسه سیاسی گؤجون محدودلاشدیریلماسینا دلالت ائدیر. بورادا هر هانسی بیر اهمیت داشیان اجتماعی قرار، توپلانتی تصدیق لنمه میشدن اؤنجه قوووه یه مینمزدی. سومئر لر بو تدبیرلری اونا گؤره ائدیردیلر کی، شهر توپلانتیسی نین مستقیلی نی، فرد حاکمیتی قارشیسیندا قوروموش اولسونلار."

ساموئل کرامئر آدلی باشقا بیر آراشدیریجی ایسه دئییر: "دموکراسی آدلانان یاشام طرزى و اونون اساسیندا دوران "سیاسی توپلانتی" غرب مدنیتی نین محصولو دئیلدیر. بشر تاریخینده ان قدیم سیاسی توپلانتی مستقل سومئر شهرلرینده یارانیب دیر. " بئله لیک له، تاریخی سندلرین اؤیره نیلمه سی بو نتیجه یه گتیریب چیخاریر کی، دموکراسیا اؤز سایلیماسینا گؤره سومئر تورک لرینه بورجلودور.

یونانیستان؛

چاغداش آنلامدا ، واحد حکومت طرفیندن اداره اولونان واحد دولتین بوتون اهالیسی نین یاشادیغی معین اراضینی احتوا ائده ن "اؤلکه" آنلاشی قدیم یونانیستانا عایید اولونا بیلمز. بئله کی، او، کند تصرفاتی یئرلری ایله احاطه اولونموش بیر نجه یوز مستقل شهر- دولتلریندن عبارت ایدی. میللت- دولتلر دئییلن و چاغداش دونیانین محک داشینی تشکیل ائده ن آمریکا بیرلشمیش دولتلی، فرانسا، یاپونیا و دیگر اؤلکه لردن فرقلی اولاراق، یونانیستان اراضی سینده یئرله شن سوئرن دولتلی، شهر- دولتلی ایدی. اونلارین آراسیندا کلاسیک دؤورون، ائله جه ده سونراکی دؤورلرین ان مشهور دولتی "آفینا" ایدی.

میلاددان اؤنجه ۵۰۷ - جی ایله آفینا وطنداشلاری "خالق حکومت لری" سیستمی نی قبول ائتدیلر و بو سیستم دنمک اولار کی، ایکی یوز ایل، آفینا اؤز شمال قونشوسو، داها قدرتلی "مقدونیه" طرفیندن فتح ائدیله نه قدر یاشادی. (میلاددان اؤنجه ۳۲۱ - جی ایلدن سونرا آفینا حکومتی بیر نجه نسیل عرضینده مقدونیه حاکمیتیندن خلاص اولو بیلردی؛ لاکین یئنی دن ، بو دفعه رومالیلار طرفیندن فتح ائدیلدی).

روما ؛

یونانیستان دا "خالق حاکمیتلری" سیستمی نین یارانیدیغی زامانلار یاخین دؤرلرده بو جور اداره ائتمه اصولو "آپنین" یارماداسیندا، رومادا دا فورمالاشیب. لاکین روما وطنداشلاری بو اداره ائتمه اصولونو "رئسپوبلیکا" (لاتینجا res- ایش، شئی؛ pub-licus - عمومی) آدلاندیرماغی اوستتون توتورلار؛ بو ایسه گنتیش معنادا، خالقا منسوب اولان "نه سه بیر شئی" آنلامینی داشییر. ایلک چاغلاردا رئسپوبلیکانین اداره اولونماسیندا ایشتیراک ائتمک حقوقو یالنیز آریستوکراتلار (اشرافلار) منسوب ایدی. لاکین جمعیتین اینکیشافی گئدیشینده، قیزغین مباریزه دن سونرا عادى آدمالاردا (رومادا اونلاری plebs آدلاندیریردیلار.) بئله بیر حقوقا نائل اولدو.

آفینادا اولدوغو کیمی رومادا دا ایشتیراک ائتمه حقوقو یالنیز کیشیلره وئرلیردی و بو محدودیت دموکراسیا و رئسپوبلیکالارین سونراکی بوتون نوع لرینده ۲۰ - جی یوزایلییه قدر قوووه ده قالمیشدی.

روما جمهوریتی آفینا دموکراسیاسیندان دا ، ایسته نیلن چاغداش دموکراسیادان دا چوخ یاشاسادا تخمیناً میلاددان اؤنجه ۱۳۰ - جو ایله دن سونرا وطنداش چکیشمه و محاریبه لری و روشوت اوللر رومالیلارین بو قدر فخر ائتدیکلری وطنداش روحونون دوشکونلویو، اونو ایچینده ن داغیتماغا باشلادی. یولی سنزارین قوردوغو دیکتاتورا حقیقی دموکراتیک قایدالارا سون قویدو. بو اصول انداره دن دنمک اولار هئچ نه

قالمادی. میلاددان اۇنجه ۴۴ - جو ایلده سئزارین قتلیندن سونرا ایسه واختی ایله اۇز وطنداشلاری طرفیندن اداره اولونان رئسپوبلیکا اۇز حکمدارلارینین اداره سینه تابع اولان ایمپریا چئوریلدی. روما رئسپوبلیکاسینین داغیلماسی ایله "خالق حکومت لری" جنوبی آوروپا میدانیندن سیلیندی. دموکراسیانین ایتالیا اراضی سینه سپه لنمیش بعضی آز ساییلی طایفالارین سیاسی سیستمی اولاراق قالدیغینی نظره آلماساق، او، دئمک اولار کی، مین ایل مدتیته تام محو اولوندو.

سوئد؛

"وینک لر" دؤورونده اساسی قویولموش "قایدا- یغینجاقلاردا" خالقین اشتراك ائتمه عنعنه سی ۱۵ - جی عصرده سوئد ده چاغداش پارلامنتین بینووره سینی یاراتدی. شاه، سوئد جمعیتی نین مختلف سبک لرینین - اریستوکراتلارین، روحانی لرین و امتیازسبز صینف لرین نماینده لرینی توپلانتیا دعوت ائتمه یه باشلادی. بونون نتیجه سی اولاراق، داها شاه تاخت- تاجی ایرتأ دئییل، سئچکی لر نتیجه سینده الده ائده بیلردی. بیر نجه عصردن سونرا بو یغینجاقلاردان سوئد ریکسداغی ویا پارلامنتی توره دی.

نیوزیلند؛

نیوزیلنده بو گندیشات تامامیله باشقا بیر شرایط ده گئدیردی. اورادا صنایع نین، پئشه نین، تجارتین، بانک سیستمی نین گؤر گلیشمه سی شهرلرده اورتا طبقه نین یارانماسینا گئیریپ چیخارمیشدی و بو طبقه نماینده لری اللرینده چوخلو مقداردا اقتصادی قایناقلا توپلایا بیلیمیشدی. دائم پولا کسکین احتیاج دویان حکمدارلارنه بو ثروته اهمیت وئرمه یه بیلر، نه ده جیددی مقاومته گؤره اهلینین راضیلیغی اولمادان اونون اۇزه رینه وئرگی قویا بیلردی. اهلینین راضیلیغینی آلاق اوچون حاکیم طبقه شهرلرین و جمعیتین اساس صینف لرینین نماینده لرینی یغینجاغا چاغیرمالی اولوردو. ۱۷۰۰ - جو ایللرده ، اولکه نین اساس اجتماعی قوووه لری آراسیندا قارشیلیقلى مناسیبت لری و حاکمیت بؤلگوسونو تنظیم له یین و ایلك باخشیدا مکمل قایدایا سالینمیش ایله جلد و بالانس (checks and balances) سیستمی بوتون آوروپانی حیران ائتمیشدی. اۇز حیرانلیغینی بیلدیرنلر آراسیندا مشهور فرانسیز فیلسوفو "مونتسکیو" و آمریکا آنایاساسینین مؤلف لری ده واردی. سونرالار بو اینسانلارین سعی ایله فورمالاشمیش رئسپوبلیکا همین دؤورده بیر سیرا دولت لر اوچون بیر نوع مدل، اؤرنک رولونو اوینامیشدی. بونولادا آروپادا یارانمیش سیاسی ایدیالار، دموکراتیک لشمه گندیشاتینین باشلانا بیله جه یی بازانی یاراتدی.

• دموکراسیانین نوع لری:

دموکراسیانین نوع لرینی وورغولاماقدان اۇنجه ، دیریژه (Dirigee) و آنقاژه (Angagee) دموکراسیای حاققیندا دانیشماق مجبوریتینده ییک؛

۱ - دیریژه دموکراسیای ، یعنی یونلدیلمیش دموکراسیا؛ ۲ - آنقاژه دموکراسیای، یعنی تعهدلی دموکراسیا.

دیریژه دموکراسیاسیندا ساده جه سس چوخلوغونو قازانماق اهمیت داشییر. اولکه اینکیشاف ائتسه ده و یا خود گئریله سه ده، ملاک آنجا سس چوخلوغونو قازانماق و اونو قوروماق دیر. آنجا آنقاژه دموکراسیاسیندا حاکمیت سس چوخلوغو ایله سئچیلیر، لاکین سس چوخلوغو بو حاکمیتی سقوط اوغرادا بیلمز. بورادا، حاکمیت تعیین ائدیلمیش ایدئولوژیوسونون آماج لارینین الده اولونماسینا، لیبرالیسم و یا خود آنتی لیبرالیسم پروقراملارینین اجراء ائدیلمه سینده سورولمادور. وورغولاماق گرکلیدیر کی، آنقاژه دموکراسیاسینین آماجی یالنیز اؤزونون ایدئولوژی مکتبینی اینکیشاف ائتدیرمه یه یؤنه لیب. بونا اؤرنک

"باندوگ" کنفرانسیندان سونرا "مارشال تیتو" و "سوکارنو" کیمی شخص لرین حاکمیت گلمه سیدیر. بو شخصلر سس چوخلوغو ایله حاکمیت گلیب، عؤمورلوك حکمرانلیق ائتدیلر.

دموکراسیانین نوع لرینه گلدیکده ایسه آشاغیداکیلاری وور غولاماق اولار:

۱ – دوغرو، واسیطه سیز و یاخود مطلق دموکراسیا؛

بو آنلاشا اساساً دموکراسیا بیر حکومت نعودور کی، اورادا سیاسی قرارلارین الده ائدیلمه سی حاققی، بیر باشا اهلینین چوخلوغو اساسیندا الده اولونور.

۲ – تمثیلچیلیک و قورویلا رین منافع ی اساسیندا یارانمیش دموکراسیا؛

بو ایسه بیر حکومت نعودور کی، بو حکومت ده اهالی برابر حقوقا مالیک دیر. آنجاق بورادا اهالی شخص اولاراق بو حاققی الده ائتمیر. اهالی سئچدیکلری نماینده لرین واسیطه سی ایله بو حاققی قازانیر. سئچلمیش نماینده لر ایسه، اونلاری سئچمیش اهالی نین قارشیسیندا مسئولیت داشییرلار.

تمثیلچیلیک دموکراسیسی اوزو ایکی حیصه یه بؤلونور:

الف) بیر نئچه ائتتیکلی دموکراسیا؛ بو ائله بیر سیاسی سیستم دیر کی، بورادا بیر نئچه قوروپ، ائتتیک، مذهب و کولتوره ل اولاراق، سیاسی گؤجه پایلاشیلاراق، سیاسی قرارلارین چیاریلما سیندا ایشتیراک ائدیرلر. بو نوع دموکراسیانین اساساً دورد اوزللیکلری واردیر:

۱ – ائتتیک قورویلا رین نماینده لرینین سیاسی قرارلارین چیاریلما سیندا ایشتیراک ائتمه سی؛

۲ – سؤزو گئدن قورویلا رین یوکسک سوییه ده داخلی مختاریتی؛

۳ – سیاسی گوجون، قورویلا رین اهمیتینه اویغون اولاراق پایلانیماسی؛

۴ – آزینلیق (اقلیت) قورویلا ر اوچون "وتو" حاققی نین نظرده توتولماسی.

ب) صیغی دموکراسیا؛ صیغی دموکراسیا ائله بیر دموکراسی نؤعودور کی، اورادا، جمعیتین اساس قورویلا رینین منافع درنک لر اساسیندا رسمی اولاراق، دولت طرفیندن تانییلار. بو درنک لر دولت سویه سینده سیاسی قرارلارین ایشله نیب حاضرلانماسیندا و قوه یه مینمه سینده مداخله ائدیرلر.

۳ – لیبرال و یا خود قانونی دموکراسیا؛

بو دموکراسیادا چوخلو قلا رین گؤجو، قانونی محدودیت لر چرچیوه سینده اعمال اولونور. بو محدودیت لر ایسه آزینلیقلارین سؤز و عقیده آزادلیغی کیمی حقوقلارینا بیر ضمانت دیر.

۴ – اجتماعی دموکراسیا؛

بورادا، دموکراسیا اساساً، هر بیر سیاسی و یا خود اجتماعی قورلوشو، دموکراتیک اولوب- اولماماسیندان آسیلی اولمایاراق وصف ائدیر. بو ایسه اجتماعی آیری سئچکیلی یی، اوزللیکله ثروتین اهالی آراسیندا عدالتلی پایلانیماسی آیری سئچکیلی یی آرادان قالدیریر و یاخود اونو مینیموم حدده چا تدیریر.

۵ - صنعتی دموکراسیا؛

صنعتی دموکراسیادان مقصد ، فهله صیغی نین یاشایش و پئشه شیوه سینه دموکراسیانین اساسلارینی اعمال ائتمک دیر. بو گۆر نوشه اساساً دموکراسیا ساده جه سیاسی یاشاما محدودلاشمیر. او، همده اقتصادی یاشاما تطبیق اولونور. خصوصی اولاراق، اهالینین چوخونلوغونو تشکیل ائدن فهله لرین اجتماعی و اقتصادی حیاتیاتنا تطبیق ائدیلمیر.

۶ - خیریستان دموکراسیاسی؛ h

بو نوع دموکراسیایا اساساً، دموکرات خیریستان پارتیالاری دموکراسیایا اولان اؤز اعتقادی اساسلارینی و سیاسی فلسفه لرینی خیریستان دینی نین اساسلاریندان استخراج ائدیلمیر. دموکرات خیریستان حرکاتی پارتیالارا، بیرلیک لره ، اورقانلارا و چئشیدلی سیاسی قورولارلار اؤزللیک له کاتولیک مذهبنین اولان اروپا اؤلکه لرینه شامل ائدیلمیر. خیریستان دموکراسیاسینین کؤکو، کاتولیک کلیساسی نین یئنی دونیا مسئله لرینه او جمله دن لیبرالیسم، ناسیونالیسم و سوسیالیزمه داییر نئجه باخیشلارینا قایدیر. اروپانین بیر سیرا لیبرال، سوسیالیست و اصلاحاتچیلاری ۱۹ - جو یوز ایللین سونوندان کاتولیک کلیساسینی اجتماعی اینکیشافا و میلی بیرلیه مانع بیلیردیلمیر. بونا جاواب اولاراق، کاتولیک کلیساسی اؤزونون اجتماعی و سیاسی موقع لرینه داییر تئوریینی مدافعه ائتمه یه قالخدی. خیریستان دموکراسیاسینین ان مشهور تئوریین لریندن فرانسالی کاتولیک فیلسوف "ژاک مارتین" (۱۹۷۳ - ۱۸۸۲) ایدی. او، "خیریستانلیق و دموکراسیا" (۱۹۴۲) آدلی اثرینده استبدال ائتمه کی، سیاسی پلورالیزم و اینسان آزادلیغی، خیریستان دینی نین اساس اصوللارینا دایانیر.

• دموکراسیانین اوستونلوکلری؛

دموکراسیانین اوستون جهت لری آشاغیداکی لاردان عبارتدیر:

- ۱ - دموکراسیا قدار و اخلاق سیز شخصلری حاکمیته بوراخماماغا کومک ائدیر؛
- ۲ - دموکراسیا اؤز وطنداشلاری اوچون غیری دموکراتیک سیستم لرین وئرمه دی یی و هنج واخت وئره بیلمه دی یی حقوق و آزادلیقلار ضمانت ائدیر؛
- ۳ - دموکراسیا اؤز وطنداشلاری اوچون هر هانسی بیر ایسته نیلن سیاسی سیستمین وئره بیله جه بیندن داها گئنیش دایره ده شخصی آزادلیقلاری تامین ائدیر؛
- ۴ - دموکراسیا اینسانلارا اؤز تمل منافع لرینی مدافعه ائتمک ایمکانی وئریر؛
- ۵ - یالنیز دموکراتیک حکومت شخصیته اؤز مقدراتینی تامین ائتمه سینه داییر شرایط یارادیر؛
- ۶ - یالنیز دموکراتیک حکومت معنوی مسئولیتین اؤزه چیخماسی اوچون ماکسیموم ایمکانلار آچیر؛
- ۷ - دموکراسیا اینسانین اینکیشافینی باشقا ایسته نیلن سیستمین داها چوخ تامین ائدیر؛
- ۸ - یالنیز دموکراتیک حکومت سیاسی برابرلین نسبتاً یوکسک سوییه سینی تعمین ائتمه یه قادیردیر؛

۹ - چاغداش نماینده لی دموکراسیالار بیر- بیرى ايله محاریبه ائتمیرلر؛

۱۰ - دموکراتیک اۆلکه لر، غیرى دموکراتیک اۆلکه لرله مقایسه ده رفاها داها چوخ مئیلیدیرلر.

بوتون بو اوستونلوکلى نظره آماقلا، اینسانلارین چوخو اوچون دموکراسیا، اونون آلتئرناتیوی اولان ایسته نیلن سیاسی سیستم له مقایسه ده داها اویغون واریانتدیر و اۆز وئنداشلاری قارشیسیندا آشاغیداکی کیمی، چوخ ساییلی و چئشیدلی ایمکانلار آچیر:

- وئنداشلار مستبد حکمدارلاردان اعتبارلی شکیلده مدافعه اولونور؛

- اونلار اساس سیاسی حوققلارا مالیک دیرلر و اوسته لیک اونلارا ان گئنیش دایره ده آزادلیقلار وئریلیر؛

- اونلار اۆز شخصی ماراقلارینی قوروماق اصوللارینا ییه له نیر، بو شخصی ماراقلاری ایسه اۆز منطق لری سیراسینا داخیل ائتمک له، اساسیندا یاشایاجاقلاری قانونلارین ایشله نیب حاضیرلانماسیندا ایشتیراک ائتمک ایمکانی قازانیرلار؛

- اونلارین شخصی آزادلیق داییره سی یئنه رینجه گئنیشله نیر؛

اونلار شخصیتین گلیشمه سی اوچون غیرى عادى ایمکانلارا صاحب اولورلار.

دموکراسیا اوچون طلب اولونان سیاسی اینستوتلار؛

بیر اۆلکه اۆلچوسونده دموکراسیا اۆچون آشاغیداکی سیاسی اینستوتلار طلب اولونور:

۱ - وظیفه لی شخصلرین سئچیلمه سی .

۲- آزاد، عدالتلی و آردیجیل کئچریلن سئچکیلر.

۳ - ایفاده ائتمه آزادلیغی.

۴ - آلتئرناتیو اینفارماسیا قایناققلاری.

۵ - آسوسیاالیارین (بیرلیک لرین) باغیمسیزلیغی.

۶ - عمومی وئنداشلیق حوقوقو.

وورغولاماق گرکلیدیر کی، هر هانسی بیر اۆلکه ده دموکراتیک اینستوتلارین ثابت لی یی اوچون شرایط یارادان شرط لرین اولماسی ضروری دیر. بو شرط لر ضعیف ایفاده اولونموشسا و یا عمومیتله یوخدورسا، دموکراسیانین یاراناجاغینا امید آزالیر. او، میدانا گلسه بئله، موقعی مؤحکم اولمور. بو شرط لر ایسه آشاغیداکی لاردان عبارت دیر:

۱ - اوردو و پولیس اوزه رینده سئچلمیش وظیفه لی شخص لر طرفیندن حیاتا کئچریلن نظارت.

۲ - دموکراتیک عقیده و سیاسی مدنیت.

۳ – دموکراسیایا دوشمن کسيلمیش یابانجی دولت لردن گوج آسيلمیگی نین اولماماسی.

۴ – چاغداش بازار اقتصادیاتى و چاغداش جمعیت.

• گۆنئی آذربایجان میلی حرکتی دموکراسی آچیدان:

گۆنئی آذربایجان میلی حرکتینی دموکراسیا آچئسیندان آراشدیرارکن ایلك اولاراق، تورک میللی نین ایدئولوژوسونو، تاریخ بویو باشقا میللتلرین ایدئولوژوسوندان ائتگیلندی یینی و یاشام طرزینی اؤیرنمک زورونداییق. اونا گۆره کی، گۆنئی آذربایجان میلی حرکتینین نطفه سی آذربایجان تورک لری نین بطنینده یارانیب. آنجاق بئله بیر قوننو بو کیچیک یازیدا آراشدیرماق مومکون اولمادیغیندان، چوخ قیسا اولاراق وورغولامالییق کی، تورک لر توپلوم اولاراق اساساً آسیا قطعه سینده- اورتا آسیا، اورتا شرق و قافقاز- یاشادیقلارینا گۆره ، رنگیونون باشقا میللت لری کیمی، بو رنگیوندا یارانان ایدئولوژیالاردان ائتگی له نیب لر. بو ائتگیلنمه ایسه گئت-گئده تورک میللتی نین یاشام طرزینه و دونیا گۆروشونه اؤز نفوذونو اندییدیر. بو ایدئولوژیالارین اساسیندا اسلام ایدئولوژیاسی دورور. اسلام ایدئولوژیاسی رنگیوندا اوغور قازاندیقان سونرا، تورکلرین حاکیم ایدئولوژیاسینا چئوریلیر. تورکون اسکی اینانجیندان گلن حاکیم ایلك روحو ایسه ان قیسا زاماندا رنگیوندا حکمرانلیغی عربلرین الیندن آلیر و اسلامدان اؤنجه اولدوغو کیمی رنگیوندا تورک سولاله لری نین بیر-بیرینین آردینجا حکمرانلیغی قورولور. اسلام ایدئولوژیاسی قید ائتدیمیز کیمی، تورک میللتی نین دونیا گۆروشونه، داورانیشینا اؤز تاثیرینی قویاراق، اونا اسکی مفکوره سیندن اوزاقلشدیریر. اؤرنک اولاراق، اونلارین قادینلارا اولان مناسیبتی اسکی مناسیبت لریندن تامامیه فرقله نیر. آنجاق ۱۹-جو یوزایللین سونلاریندا آروپادان آخان غرب مدنییتی تورکلردن یان کئچمه دی. تورکلر رنگیونون باشقا میللت لری ایله مقایسه ده ایکی سببه گوره غرب مدنییتینی سورکلی اولاراق قاورادیلار. بیرنجی سببه اساساً تورکرین آروپایا اراضی باخیمیندان یاخینلیغی، ایکنجی سبب ایسه غرب مدنییتی نین تورک میللتینه یاد بیر مدنییت اولمادیغی دیر. باشقا سؤزله دئسک تورک لر غرب مدنییتینی قبول ائتدیکده اؤز اسکی اینانجلارینا قایدیردیلا. یعنی غرب مدنییتینده قادینلارا حؤرمه، اینسان حاقلارینا رعایت ، سؤز و ویجدان آزادلیغی و... تورکلرین اسکی اینانجلارینا قایدیشی دئمک ایدی.

محض بو سببه گۆره بو گۆن آنادولو تورکلری، رنگیونون ان گلیشمیش میللتی ساییلیر. شرقین ایلك دموکراتیک جمهوریتی قوزئی آذربایجاندا قورولوب. گۆنئی آذربایجان تورک لری اؤتن عصرده اؤزونون مشهور انقلابلاری ایله ایران آدلانان اؤلکه ده دموکراسیا اوغروندا مباریزه آپاران میللت لرین اؤن سیراسیندادیر. گۆنئی آذربایجان میلی حرکتی ایسه بو گۆن گۆنئی آذربایجان تورک لری نین آزادلیق و دموکراسیا اوغروندا گئدن چاغداش مباریزه سیدیر.

• گۆنئی آذربایجان میلی حرکتی نین یارانماسی ضرورتی

اینگیلتره دولتی نین M.I.۶ SERVICE (اؤلکه خارجی کشفیاتی) - نین بیر باشا یاردیمیلایران آدلانان اؤلکه ده تورک لرین مین ایللیک حاکمیتینه سون قویولدو و رضا خانین عیرقچی حاکمیتی دؤوروندن سونرا اؤلکه نین فارس اولمایان میللت لرینه آسیمیلایا سیاستی نین تئوری و پراکتیکی اولاراق بینؤوره سی قویولوب و بو چیرکین سیاست چئشیدلی دونلارا گیره رک بو گونه دک داوام ائتمک ده دیر. عیرقچی حاکمیت محمود افشار، احمد کسروی، اقبال آشتیانی، سید ضیاء و... کیمی عیرقچی

تئوریسین لری نین کۆمه یی ایله اۆلکه ده یاشایان غیری- فارس میللت لرین، اۆزلیکله تورکلرین نۆجه مین ایلیک پارلاق تاریخی و کیملی یی دانیلدیقدان سونرا، اونلار اوچون قوندارما تاریخ یازیلدی. طبیعی اولاراق، بیر میللتین تاریخی، دیلی و کولتورو دانیلیب و او میللت آسیمیلاسیایا اوغرایارسا، او میللت کۆکوندن قویوب، اولو بیر میللت اولاراق، نه کۆچمیشینی خاطیرلایا بیلر، نه ده گه له جه یی دوشونه بیلر. او میللت یالنیز موجود دورومون اصطرابلاریندا ال- آیاق چاللیب چابالار و اعدام تاریخینی بیلمه یین، اۆلومه محکوم اولونموش بیر آداما بنزر. تورک میللتی نین ایسه بئله بیر دورومو فارس شووونیزمین اۆره بینجه اولو بیلمزدی. اونا گۆره کی، شووونیزم سایجا اۆلکه ده چوخونلوغو تشکیل ائدن و گۆجلو ماددی و معنوی پتانسیللرله دولو اولان تورک لرین گوجوندن فارس کولتورونو قوروماق، اقتصادیاتینی قوروماق و سیاستینی برکیتمه لی ایدی. محض بونا گۆره ده او، ایلك اولاراق تورک لره قوندارما آذری کیملی یی وئریب، سونرا بو قوندارما کیملی یی آپاریب باشقا بیر قوندارما آریایی کیملی یی نین قویروغونا باغلادی. سونرا ایسه بوتون ایمکانلارینی سفربراندک تورکلرین بئینی نی دولوردو کی: "تورک لر تاریخاً وحشی، مدنیت سیز بیر میللت اولوبلار. آنجاق سنین بو وحشی لرله هئچ بیر عیرقی باغلانتین اولماییب، سن مدنیتلی و پارلاق تاریخه منسوب اولان "آریایی" عیرقینین "آذری" قولوندان سان.

بونولادا سن آریایی لرین -فارسلارین قایغیسینی چکمه لیس. اونون باشینی بئنی دن اوجاتمالیسان. اونون تاریخینه، دیلینه و کولتورونه قوللوق انتمه لیس و نهایت اونون دوشمنلری ایلن دویوشمه لیس. مدنیتسیر تورک لردن سنه میراث قالان آنجاق تورک دیلی دیر. سن ایسه بو دیلی همیشه لیک اونودمالیسان. "بئله لیک له عیرقچی رضاخان حاکمیتی نین سیاستلری نتیجه سینده، آذربایجانلی عالیم میرزا حسن روشدییه نین تشبثی ایله ۱۲۷۳ - جو ایلیندن - ناصرالدین شاهین دؤوروندن- تورک دیلینده "وطن دیلی" آدلی درسلیک کتابی اساسیندا اویره دیلن اۆلکه نین و اسلام دونیاسینین ایلك مدرن "روشدییه" آدلی مکتبین فعالیتینه سون قویولدو. اوسته لیک تورک دیلینده اولان اۆلکه ده شهرلرین، کندلرین، داغلارین، چاپلارین و... آدلاری فارس آدلاری ایله دیشدیریلدی. سۆزسوز کی، فارس شوونیزمی بو چیرکین و عیرقچی سیاست لرینی آچالما کامپانیاسینین یارادیلماسی ایله یاناشی ایره لی آپاریدی و تاسف لر اولسون کی، بو کامپانیاه له ده اۆلکه نین کوتله وی اینفارماسیا واسیطه لرینده مشاهدیه اولونماقدادیر. البته فارس شوونیزمی نین تورکلره قارشى یئریدیلن عیرقچی سیاست لرینه، گۆنئی آذربایجان تورک لری بیگانه قالمادیلار. تاریخ تورک لرین تهران حاکمیتی ایله دفعه لرله آمانسیر مباریزه سینین شاهیدی اولوب. آنجاق بو مباریزه لریا قان ایچینده بوغولوب، یاداکى، دیکتاتورلارین تکجه فورماسینی دییشدیرمه یه قادیر اولوب.

بئله لیک له ، انقلابچیلار دییشدیکجه، دیکتاتورلاردا دییشیلدی. دییشیلمه یین آنجاق چئشیدلی دونلارا گیرمیش فارس شوونیزمی ایدی. بو گۆن ۲۱- جی یوز ایلیک ده هه له ده گۆنئی آذربایجان تورک لری اۆز دوغال و ابتدایی حوققلاریندان محروم دورلار. بو میللت بیر عصر دموکراسیا اوغروندا مباریزه آپارسالاردا دموکراسیانین دادینی - بیر ایلیک آذربایجان دموکرات فرقه سی نین حاکمیتینی چیخماق شرطی ایله هله ده دادماییلار.

۲۰ - جی یوز ایلیک ده ایران آدلانان اۆلکه نین آزادلیغی اوغروندا باش قالدیران قیاملارین اوغورسوزلوغو و بو اوغورسوزلوغون سبب لریندن ایرلی گلن یابانجی دولت لرین اۆلکه نین کاربوهدروژن ریسورسلارینا اولان ماراغی، گۆنئی آذربایجاندا دموکراتیک حکومتین قورولماسینین تاریخی بازاسی و شوروی ایمپریاسینین داغیلماسی نتیجه سینده قوزئی آذربایجان جمهوریتی نین باغیمسیرلیغی ۲۰-جی یوز ایللین سون ۱۰ ایلیینده گۆنئی آذربایجان اؤیرتمنلری نین و اؤیرنجی لری نین تشبثی ایله "گۆنئی آذربایجان میلی حرکاتی" نین بینوره سی قویولدو. گۆنئی آذربایجان اؤیرتمنلری و اؤیرنجی لری ایلك اولاراق، "اوستون آریایی عیرقی نظریه سی" و اونون بیج بالاسی "آذری کیملی

ی" نین جنازه لرینی بیلوردلارین لاباتورلارینا سورودوب، او لاباتورلاردا پروفیسور ذهتابی، پروفیسور جواد هیئت کیمی عالیم لری نین منطق و بیلک پیچاگی ایله آریایی و آذری کیمی قوندارما کیملیک لرین جسدلرینین اتینی، سومویونو و ایلی یینی بیر- بیریندن قویاریب، اونلارین ایرنج قوخوسونو تورک میللتینه آیدینلاتدیلار. سونرا تورکون تاریخی و مدنییتی اوزه ریندن فارس شوونیزمیندن قونان پاسی سیلیب، تورکون پارلاق و غورورلو تاریخینی و زنگین مدنییتینی تورک میللتینه آشکارلاتدیلار. بئله لیک له ده گؤنئی آذربایجان میلی حرکاتی یاراندی. بو حرکات یارانیدقان سونرا اوزون سیناقلاردان شرفله چیخمیش میلی حرکاتین باشچیسی سئجیدی. میلی حرکاتین و اونون باشچیسی نین سارسیلماز اراده سی نتیجه سینده گؤنئی آذربایجان میلی حرکاتینین سیاسی قولو گؤنئی آذربایجان میلی اوپانیش حرکاتی یاراندی. گؤنئی آذربایجان میلی اوپانیش حرکاتی ایسه گؤنئی آذربایجان دویا سوییه سینده تمثیل انده رک گؤنئی آذربایجان میللتینه گؤنئی آذربایجانین میلی بایراغینی قازانیدیدی. البته وورغولاماق گرکلیدیر کی، گؤنئی آذربایجانین میلی بایراغی و میلی لیدری اولکه ده دموکراتیک شرایطین اولمادیغی اوجباتیندان، دموکراتیک شرایط ده یوخ، ضروری شرایط ده سئجیلیب دیر. بو ضرورت ایسه دویا میلی آزادلیق حرکاتلارینین تجروبه سیندن ایرلی گلیر. نیا کی، دویادا هئچ بیر حرکات باشسیزو بایراقسیز اولمایب و گؤنئی آذربایجان میلی حرکاتی دا دویا میلی آزادلیق حرکاتلاریندان استثناء دئییلدیر. میلی حرکاتین لیدری طرفیندن گؤنئی آذربایجان میللتینه سونولان بایراق، بو گون اوزلرینه دموکرات ژئستی توتوب بیرسیرا عنادچیلارو گئریچی لر (اونا گوره عنادچیلارو گئریچی لر دئییرم کی، بونلار ۵ ایدن سونرا آنلادیلار حرکاتا بایراق گرکدیر). طرفیندن قوزئی آذربایجانین مقدس بایراغینین پارلاق آی - اولدوزونو قارالا ییب، اوزلرینین بلیرسیز email قورولاریندا، بلیرسیز عضولری طرفیندن سئجیلمه ییب. گؤنئی آذربایجانین میلی بایراغی، گؤنئی آذربایجان میلی حرکاتی نین ۱۳۸۲ - جی ایل بابک قالاسی قورولتایندا گؤنئی آذربایجانین میلی بایراغی کیمی تصدیق له نیب وتیر آیی نین ۱۳ ایسه میلی بایراق گونو گؤنئی آذربایجانین تاریخینده ابدی اولراق حک اولونوب. گؤنئی آذربایجانین میلی بایراغی، تکجه گؤنئی آذربایجان دولتی قورولدوقدان سونرا، گونی آذربایجان پارلامنتینین سس چوخلوغو ایله رفراندوما قویولوب، گؤنئی آذربایجان میلی نین سس چوخلوغو ایله ده بیشدیریله بیلر.

بو گون گؤنئی آذربایجان میلی حرکاتی، میلی حرکاتیمیزی پارچالاماق مقصدی ایله اوزلرینه دموکرات ژئستی توتوب مقدس قوزئی آذربایجانین بایراغینی تحقیر اندیب اونون پارلاق آی- اولدوزونو لکه له ینلره ایمکان وئرمه یه جک کی، سونونجو یاراماز حرکتلری ایله گؤنئی آذربایجان میلی نین چینیه دیرماشسینلار. بو، نه دیکتاتورلوقدور، نه ده اینحصارچیلیق. ساده جه میلی حرکاتی داخیلی مناقشه لردن قوروماقدیر.

گؤنئی آذربایجان میلی حرکاتی، بو گون چئشیدلی ندنلره گوره قونشو دولتیمیزین آنتی میلی جیلیز حاکمیت ماراقلارینی داشییان بیر سیرا گؤنئیلی سویداشلاریمیزدان دا قورونمالیدیر. یازیقلار اولسون کی، هه له ده میلی حرکاتیمیزی سوروکه ییب اونو قونشو حاکمیت لردن آسیلی ائتمک ایسته ینلرین- اساساً اولکه دیشیندا- سایي آز دئییلدیر. اونلار هه له ده آذربایجان دموکرات فرقه سینین طالعیندن عبرت درسی آلمایلارکی، نجه ۱۹۴۶ - جی ایله فرقه عضولری نین مهاجرتدن سونرا استالین و میرجعفر باقراف کیمی دیکتاتورلارا اینامی آذربایجان دموکرات فرقه سینی اوچوروما آپاردی و نهایت ۱۹۶۲ - جی ایله ماسکوانین امری ایله " حزب توده ایران" - دا اریدیپ اونون حیاتینا بیردفعه لیک اولراق سون قویولدو.

الته میلی حرکاتیمیزدا باکی حاکمیتینین حاکمیت ماراقلارینی داشییان سویداشلاریمیزین اصل ماهیتی او زامان بیلیندی کی، علی یئو سولاله سینین گؤنئی آذربایجانلا باغلی آنتی میلی سیاستلری میلی حرکاتیمیزین لیدری طرفیندن کسکین اعتراضلارلا قارشیلانندی. بو ایسه ۲۰۰۷ - جی ایلین یاییندا باش

وئردی. قوزئی آذربایجان حاکمیتین بیرلشمیش میللتلر تشکیلاتینداکی نمایندسی موجود فارس رژیمینه یالتاقلانماق اوچون ب ام ت -ده ایران دا اینسان حاکلاریلا باغلی مذاکره ده ایرانین شوونیستی سیاستلرینه ارمنستان، کوبا، وینزوئلا، روسیه و بیر سیرا فارس رژیمی نین غیري انسانی سیاستلرینه دستک له یین باشقا دولت لرله بیرلیکده دستک له دی. بو آزمایش دئییه باکی حاکمیتی بنگلادشلا بیرلیکده ب ام ت -نین انسان حاکلاری گۆزه تچیسسی کمسیونوندا بئله بیر اوتانج وئریجی مسئله قالدیردی کی، ایندی کی، ایراندا انسان حاکلاری تاپدالانمیر! ب ام ت ایرانین اؤزیندن ایلیلک نظارتینی گؤتورسون. قوزئی آذربایجان حاکمیتی نین بو یاراماز آددیمی بیر قارا لکه کیمی ابدی اولاراق علی یئو سولاله سی حاکمیتی نین اؤزینده قالاچاق و گؤنئی آذربایجان تورکلری بو خیانتی هئج زامان اونوتمایاجاق. طبعی کی، بو مسئله گؤنئی آذربایجانلا باغلی چالیشانلارین اعتراضینا سبب اولمالی ایدی. اونا گۆره کی، ان آزی ۱۳۸۵ -جی ایلن خرداد آییندا، گؤنئی آذربایجاندا فارس شوونیستی طرفیندن شرف و لیاقتلری تحقیر اولدوغونا گۆره اعتراض ائدن گؤنئیلی سویداشلاریمیزین قانی تهران حاکمیتی طرفیندن آخیدیلیمیشدی. آنجاق باکی رژیمی بونلاری گؤرمور دئییه فارس شوونیستینه یالتاقلانماق اوچون ب ام ت -ه دریدن - قابیقدان چیخیردی کی، تهران رژیمینن آنتی تورك سیاستلرینی قوروسون. میلی لیدریمیزین باکی رژیمینه قارشی اعتراضلارینین دننی صرف بو مسئله ایدی. آنجاق خارجه میلی حرکاتیمیزدا چالیشان سویداشلاریمیزبلی نندلره گۆره میلی لیدریمیزین "عمومی میلی لیدر"لرین دوردانه سینه حاقلی اعتراضلارینی گؤتورمه دیلر.

طبعی کی، بئله شخص لرین میلی حرکاتدا یئرلری یوخدور و حرکاتیمیزدان قولمالی ایدیلار. اونا گۆره کی، شهیدلریمیزین قانی ایله گؤنو- گؤندن گؤجله نن میلی حرکاتیمیز اویونجاق دئییل کی، اونا آپاریب فارس شوونیستی نین موقعینی دستک له یین باکی حاکمیتیندن آسیلی انتسینلر.

یوخاریدا قید ائددیم کیمی، میلی لیدریمیزین آدیغی بو آددیم نه دیکتاتورلوقدور نه ده انحصارچیلیق. میلی حرکاتیمیز و میلی لیدریمیزانحصارچیلیغادا، دیکتاتورلارادا دریندن نفرت ائدیر. اونا گۆره کی، بشریت هه له ده ژوزف استالین، آدولف هیتلر، پول پوت (pol pot)- ون و ... کیمی دیکتاتورلارین جنایت لرینی اونودمایب و دنیا وارکن اونوتمایاجاق. خاطیرلامالیق کی، ۲۰ - جی یوز ایلیلک ده شوروی ده ژوزف استالین حاکمیتی دورونده سیاسی سبب لره گۆره میلیونلارلا اینسان حبسخانالارا سالیندی. بونلارین بیر حیصه سی یالیز بیر سببه گۆره - استالین گؤزونه هر یئرده سوء قصد گؤرونویونه گۆره - حبس ائدیلمیش و یا گولله لیمیشدیر. تخمیناً ۲۰ میلیون اینسان حبس دوشرگه له رینده هلاک اولموش، سیاسی اتهاملار اوزره اعدام ائدیلمیش دیر و ۱۹۳۰- جو ایللرده استالین زورلا کالخور سیستمینی قبول ائتدیردی دورده باش قالدیران آلیقدان قیریلیمیشدی. اولوم دوشرگه له رینده داها ۲۰ میلیون آدام ساغ قالا بیلیمیشدی. لاکین اونلاردا جهنم عذابلاریندان کئچمه لی اولموشدولار.

باشقا بیر اؤرنک نازیست آلمانیا سیندا آدولف هیتلرین دیکتاتوراسینا عایدیدیر. اونون باشلادیغی ایکینجی دنیا ساواشیندا هلاک اولموش ۱۰ میلیونلارلا اینسان قوربانلاریندان علاوه، او، حبس دوشرگه له رینده ۶ میلیون یهودینین محوینه، هابئله اؤز رژیمی نین ساییس - حسابسیز دوشمنلری نین تامامیله کؤکونو کسمک نیتینده اولدوغو دیگر سوسیال و انتیک قورویولارین قیرغینینا گۆره سوروملودور.

کامبوجا ایسه پول پوتون استبدادی حاکمیتی دورونده (۱۹۷۵-۱۹۷۹) "قیرمیزی خئمئرلر" اولکه اهالیسی نین دورته بیرینی محو ائتمیشدیرلر. بو ایسه اؤز خالقینا قارشی اصل سوی قیریم ایدی. پول پوت جمعیتین ساوادلې طبقه سیندن او قدر قورخوردو کی، اونلارین نماینده لرینین، دئمک اولار کؤکونو کسمیشدی؛ گؤزده گؤزلویون اولماسی ویاخود الده قابارین اولماسی اولوم حوکومه برابر ایدی. بوتون بو اؤرنک لری وورغولاماقلا قید ائتمک ایسته ییریک کی، گؤنئی آذربایجان میلی حرکاتی و اونون باشچیسسی دیکتاتورلوقو سئومه بیب، سئومه یه جک دیر و بیر عصردن آرتیق دموکراسیا اوغروندا

ساواشان گؤنئی آذربایجان میللتینه دموکراتیک بیر دولتی سونماغا چالیشیر. گؤنئی آذربایجان میلی حرکتی اؤرکدن دموکراسیایا اینانیر و ایران آدلانان اولکه ده دیکتاتور حاکمیت له مباریزه آپاریر. بو آماجی یئرینه یئتیرمک اوچون ایلک اولاراق باشقا دولت لردن حتی قارداش قوزئی آذربایجان حاکمیتندن ده باغیمسز اولاراق حرکت ائتمه لیدیر. گؤنئی آذربایجان میللتی قونشو دولتن آسیلی اولان حاکمیتین زهرینی بیر دفعه دادیب و داها آرتیق بونا ایمکان وئرمه یه جک. بونولادا مقدس حرکاتیمیز قونشو حاکمیتلردن آسیلی اولان شخص لری حرکاتدان اوزاقلاشدیرماقلا اؤز بینووره سینی ائله برکیمه لیدیرکی، بو دره ییب بیخیلماسین.

سون اولاراق قید ائتمک لازیمدیر کی، دونیادا دموکراتیک لشمه پروسئسی باشلانیب آنجاق باشا چاتماسینا هله چوخ زامان وار. بیرده کی، دموکراسیا یالنیز دولتی اداره ائتمک اصولو دئییل، او، همده حقوقلار سیستمی دیر. بئله کی، حقوقلار دموکراتیک سیاسی اینیستوتلارین آیریلماز حیصه سیدیر. حقوق و آزادلیقلار ائله بیر کرییچ دیر کی، اوندان دموکراتیک اداره ائتمه متئودو یاپیلیر. باشقا سؤزله حقوقلار و ایمکانلار اولماسا، دموکراسیادا یارانماز؛ نئجه کی، ایران آدلانان اولکه ده ۱۳۵۷ - جي دنوریمین سونو هئچ ده اولکه ده دموکراسیانین باشلانقیجی اولمادی و غیری- دموکراتیک حاکمیت باشقا بیر غیری دموکراتیک حاکمیت له یئرینی دییشدی. اونا گؤره کی، غیری دموکراتیک پهلوی حاکمیتین حاکمیتینه سون قویان عامیلر، دموکراسیانین یارانماسی عامیللری دئییلیدی.

قاینقلار:

۱- Azərbaycan , Demokratiya haqqında, Robert Dahl ,FAR CENTER , Bakı-۲۰۰۴

۲ - ژان ژاک روسو، قرارداد اجتماعی، ترجمه: منوچهر کیا، انتشارات گنجینه- ناصر خسرو

۳ - حسین بشیریه ؛ درسهای دموکراسی برای همه، موسسه پژوهشی نگاه معاصر، بهار ۱۳۸۰

۴ - مهندس فرشید؛ مکتب ها و احزاب سیاسی؛ چاپ : اقبال ؛ تهران ۱۳۶۱

۵ - دکتر اسدالله مبشری، حقوق بشر، دفتر نشر فرهنگ اسلامی

۶ - فرانتر فانون - امه سه زر- علیون دیوپ - ژاک رابه مانانزار؛ نژاد پرستی و فرهنگ ، ترجمه : منوچهر هزارخانی، کتاب زمان

۷ - ژرار شالیان، اسطوره های انقلابی در جهان سوم، ترجمه محمود ریاضی، چاپ دوم: بهار ۱۳۶۳ ، انتشارات تیرازه

۸ - دکتر علی شریعتی؛ فرهنگ لغات؛ انتشارات قلم ۱۳۷۱

۹ - حسن راشدی، ترکان و بررسی تاریخ، زبان و هویت آنها در ایران، تهران ۱۳۸۶

۱۰ - دکتر ضیاء صدر؛ کثرت قومی و هویت ملی ایرانیان، نشر اندیشه نو

۱۱ - اکبر گنجی، عالیجنابان خاکستری و عالیجناب سرخپوش؛

" مرگ هست، بازگشت نیست "

شعار فرقه دموکرات آذربایجان به مناسبت سالگرد ۲۱ آذر ۱۳۲۴

زمانی که نخستین مدرسه نوین کشور -این مدرسه را حسن رشیدیه در سال ۱۲۶۶ در محله ششگلان تبریز تأسیس نمود- تنها به این علت که آموزش در آن به زبان ترکی بود؛ توسط خاندان پهلوی برچیده شد، مشخص شد که این رژیم اساس حکومت خویش را با تفکر نژادپرستی بنا نهاده است. تفکری که تا به امروز نسل کشی ملل غیرفارس را در کشور رقم زده و آنها را از ابتدایی ترین حقوق خود که حق آموزش به زبان مادری است، محروم کرده است.

علیرغم اینکه چنین سیاستی از طرف دولت های ایرانی اجرا شده، ملت آذربایجان مبارزات خود را برای کسب آزادی حتی یک روز هم متوقف نکرده است. نمونه درخشانی از مبارزات این ملت را می توان در سال ۱۳۲۴ مشاهده کرد که در فرقه دموکرات آذربایجان تبلور یافت. فرقه دموکرات آذربایجان پس از تحلیل سیاسی و اجتماعی وضعیت موجود با شعارهای دموکراتیک خود چون آزادی عقیده و وجدان، آزادی بیان و مطبوعات پا به عرصه گذاشت و در طول عمر کوتاه خود موفقیت های بزرگی را نصیب ملت آذربایجان نمود، از آن جمله:

-حق رأی (انتخاب کردن و انتخاب شدن) به زنان آذربایجان در مورخه ۱۳۲۵/۳/۲۳، در حالی که این حق در سال ۱۳۴۰ توسط حکومت تهران به زنان ایران داده شد.

-رسمیت بخشیدن به زبان ترکی و نشر کتب درسی با این زبان برای مردم آذربایجان

-تأسیس دانشگاه آذربایجان در تبریز که تا آن زمان تأسیس دانشگاه تنها در انحصار شهر تهران بود.

-تقسیم اراضی بین روستاییان و حل و فصل قطعی مشکل بهره بین رعیت و مالک. در حالیکه رژیم پهلوی در سال ۱۳۴۱ به این امر اقدام نمود.

-تأمین آب شرب تبریز از طریق لوله کشی چند سال زودتر از شهر تهران

-ایجاد ارکستر ملی آذربایجان

-ایجاد امنیت در آذربایجان، اصلاحات اقتصادی و مالی، مبارزه با فساد اخلاقی و اجتماعی، حل مشکل بیکاری، افزایش محصولات کشاورزی، آبادانی، فعالیت های فرهنگی از جمله ایجاد تأثیر ملی، بازگشایی ایستگاه رادیویی تبریز و...

موفقیت های فرقه دموکرات آذربایجان به حدی چشمگیر بود که حتی دشمنان حرکت دموکراسی خواهی آذربایجان اعتراف نمودند که: "خدمتی که پیشه وری در عرض یک سال به آذربایجان کرد، رضاشاه در طول ۲۰ سال ننموده بود".

شنو نیست هایی که تا به امروز اعلان می دارند که حکومت ملی آذربایجان توسط عناصر وابسته به اتحاد جماهیر شوروی سابق ایجاد شده و هیچ گونه جایگاه مردمی ندارد. در این خصوص ذکر این نکته کافی است که کنسولگری وقت آمریکا در تبریز می گوید: "این جنبش از طرف اهالی آذربایجان با حمایت گسترده ای روبرو شده است و این هم به این علت است که اهالی آذربایجان از حکومت مرکزی حقیقتاً شاکی و ناراحتی هستند." و یا "موری" سفیر وقت آمریکا در ایران در گزارش خود به وزارت امور خارجه کشورش می گوید: "مقامات رسمی ایران می گویند که فرقه دموکرات آذربایجان در بین مردم تکیه گاهی ندارد. کنسولگری ما و انگلستان با تأکید اعلان می دارد که اهالی آذربایجان کاملاً به فرقه دموکرات آذربایجان ایمان دارند و عمیقاً به حکومت تهران نفرت می ورزند".

لازم به ذکر است که حکومت ملی آذربایجان مشروعیت خود را از اصل "حق تعیین سرنوشت" در حقوق بین الملل گرفته بود. حقوق بین الملل این حق را برای ملت هایی که با رژیم های نژادپرست مبارزه می نمایند، تحت عنوان "نهضت آزادی بخش ملی" به رسمیت شناخته است. حق تعیین سرنوشت ملی از مهمترین معیارهای استاندارد حقوقی محسوب می شود و در حال حاضر در دنیا از جایگاه ویژه ای برخوردار است.

حکومت ملی آذربایجان با توجه به "حق تعیین سرنوشت ملی" در مورخه ۲۸ ژانویه ۱۹۴۶ به شورای عالی ملل متحد مراجعت نامه ای ارسال نموده و در آن تأکید می کند: "... پنج میلیون آذربایجانی امروز توانسته اند با تکیه بر زبان، ادبیات، تاریخ و فرهنگ ملی، خود را به عنوان ملتی معاصر درک کنند و لذا به زندگی در زیر سایه ظلم فارس ها و آقایی زبان فارسی بر سایر زبان های ملل ایران ادامه نخواهند داد. این ملت حاضر است زندگی خود را در راه حفظ آزادی و حکومت ملی خود قربانی کند. ملت آذربایجان که قرنهای متمادی در زیر چکمه استعمارگران، استعمار شده است زندگی در شرایط عادی و انسانی خود را به تازگی شروع کرده است و لذا قدرت واقعی خود را در حفظ دولت ملی و اجرایی کردن آن نشان می دهد. این حکومت که با خواست و اراده ملت آذربایجان و موافق با منشور آتلانتیک پا به عرصه وجود گذاشته است، حقیقتی انکارناپذیر است. ملت آذربایجان با این مراجعت نامه از شورای عالی سازمان ملل متحد می خواهد موضوع موجودیت حکومت ملی آذربایجان توسط این سازمان به رسمیت شناخته شود. تنها در این صورت این ملت خواهد توانست بدون دخالت دیگران به تعیین سرنوشت ملی خود اقدام نماید."

اما زمانی که حکومت ملی آذربایجان به این حقیقت تلخ پی برد که دولتهای قدرتمند شرق و غرب - اتحاد جماهیر شوروی سابق و یاالات متحده آمریکا- به خاطر منافع اقتصادی کوتاه و بلند مدت خود، اشتیاقی به حق تعیین سرنوشت ملت آذربایجان نشان نداده و از رژیم دیکتاتور پهلوی حمایت می کنند، با اتخاذ اصل حل و فصل مصالمت آمیز اختلافات که یکی از اصول اساسی حقوق بین الملل محسوب می شود، در مورخه ۱۳۲۵/۳/۲۳ موافقت نامه ای با نماینده سیاسی-نظامی رژیم تهران، مظفر فیروز منعقد نمود که از اهم مواد آن تدریس: زبان ترکی و فارسی در مدارس متوسطه و عالی آذربایجان، محسوب شدن ارتش آذربایجان جزء ارتش ایران و ... بود.

شایان ذکر است که حکومت ملی آذربایجان در این موافقت نامه حتی نسبت به حقوق اقلیت های قومی و مذهبی موجود در آذربایجان نیز بی تفاوت نبوده در این خصوص در ماده ۱۳ گنجانیده شده بود که دولت موافقت دارد که اگراد، آسوری و ارمنی های مقیم آذربایجان از مزایای این موافقت نامه

برخوردار بوده و طبق ماده ۳ ابلاغیه دولت تا کلاس پنجم ابتدایی به زبان خود تحصیل نمایند. اما در مقابل رژیم تهران این بار نیز خلف وعده کرده و با چراغ سبز اتحاد جماهیر شوروی سابق و تسلیحات مدرن ارسالی از ایالات متحده آمریکا به بهانه نظارت بر انتخابات مجلس پانزدهم، با نقض نرم های بین المللی جنگ از پیش اعلام نشده را بر ملت آذربایجان آغاز نمود. جنگی غیرقانونی در برابر ملتی که نیروهای نظامی آن تسلیم شده و جزء ارتش ایران محسوب می شد.

ارتش ایران با این جنگ نسل کشی ملت آذربایجان و کردستان را رقم زد. نسل کشی ای که تا به امروز روشنفکران تمامیت خواه در مقابل آن سکوت کرده و اخلاق منفعت گرایانه در پیش گرفته اند. در نتیجه این نسل کشی:

-۲۵۰۰ نفر در دادگاه های صحرایی محکوم و اعلام شدند،

-بیش از بیست هزار نفر به زندان های طویل المدت محکوم شدند که در زمره این زندانیان صفرخان قهرمانیان است. شخصی که ۳۲ سال حبس را به جان خرید و به سبیل مقاومت ملی آذربایجان تبدیل شد؛

-بیش از هفتاد هزار نفر آواره اتحاد جماهیر شوروی سابق شدند.

اما حکایت پناهندگان به اتحاد جماهیر شوروی سابق خود تراژدی دیگری است که احتیاج به تحقیق جداگانه ای دارد. تعداد کثیری از این پناهندگان چون نخواستند تحت فرمان کرملین، با انحلال فرقه دموکرات آذربایجان به حزب توده ایران بپیوندند به انحاء مختلف مورد اذیت و آزار مأموران امنیتی قرار گرفته و به سیبری تبعید شدند و رهبر حکومت ملی آذربایجان، سید جعفر پیشه وری در یک برنامه از پیش تعیین شده توسط "ک گ ب" در تصادف ساختگی شهید شد.

در تسویه خونی که رژیم پهلوی با دخالت مستقیم آمریکا و با تأیید ضمنی شوروی در آذربایجان به راه انداخت، بیش از یکصد هزار نفر از طبقه روشنفکر ملت آذربایجان تنها به دلیل اینکه خواهان حق تعیین سرنوشت ملی بودند، شهید، زندانی و آواره گردیدند.

"هانری دالاس" یکی از نزدیکان "رزولت" در این باره می گوید: "این از اسباب شرمندگی است که بگویم ارتش ایران به رهبری سرتیپ شوارتسکوپف آمریکایی به حمله وحشیانه ای در آذربایجان دست زده است، به دستور سفیر آمریکا "آلن" و به رهبری شوارتسکوپف بزرگترین حزب اوپوزسیون کشور [فرقه دموکرات آذربایجان] غیرقانونی اعلام شد. رهبران آن به زندان افتادند و انسان های بیشماری اعدام شدند و خانواده های زیادی آواره گردیدند." "ویلیام داگلاس" قاضی آمریکایی نیز چنین می گوید: "ارتش ایران زمانی که وارد آذربایجان شد وحشت برپا نمود، به قتل ها و غارت ها پرداخت. هرآنچه می خواستند انجام دادند. رفتار نظامیان روس از رفتار وحشیانه ارتش ایران خیلی آبرومندانه بود. ارتش ایران در اذهان آذربایجانیان خاطرات نفرت انگیزی برجای گذاشت. در سال ۱۹۴۶ با حمایت آمریکا و به دستور قوام السلطنه، ارتش ایران به صورت وحشیانه به طرف کسانی که در حکومت ملی آذربایجان شرکت کرده بودند، هجوم می برد و آنها را پس از دستگیری، گروه گروه تیرباران و یا در میادین شهر به دار می کشیدند."

روزنامه کیهان در مورخه ۱۳۷۹/۶/۲۰ می نویسد: "پس از مهاجرت پیشه وری که محمد دیهم از آن به عنوان یک انقلاب بدون خونریزی یاد می کند، به کشته شدن بیش از ۲۰ هزار نفر منتج می شود. این جنایت توسط ارتش شاهنشاهی پس از اینکه رهبران فرقه دموکرات می گریزند، به وقوع می پیوندد."

البته جنایات رژیم پهلوی تنها به حذف فیزیکی طبقه روشنفکر آذربایجان محدود نگردید. آنها در یک اقدام ضدفرهنگی مورخه ۲۶ آذر ۱۳۲۵ در شهر تبریز کتابهایی که در زمان حکومت ملی آذربایجان به زبان ترکی انتشار یافته بود، از جمله کتب درسی را با یک مراسم پرطمطراق به آتش کشیدند تا کینه و نفرت خود را هرچه بیشتر به ملت آذربایجان و فرهنگ آن نشان دهند.

خاطره این روز هرگز از اذهان پاک نخواهد شد و هم اکنون حرکت ملی آذربایجان سالروز ۲۶ آذر ۱۳۲۵ را روز نسل کشی فرهنگی آذربایجان نامیده است.

رژیم پهلوی برای توجیه جنایات خود مسئله آذربایجان و کردستان را یک مسئله داخلی خود فرض کرد و نسبت به کسانی که در این مبارزات شرکت کرده بودند، با عنوان جنایتکاران قانون اساسی یاد کرده و در چارچوب قوانین ارتجاعی خود، با آنها مقابله نمود. به همین خاطر اصل حل و فصل مصالحت آمیز اختلافات که یکی از اصول اساسی حقوق بین الملل می باشد و در بند سوم ماده دو منشور ملل متحد به آن تاکید شده است را نادیده گرفت و آن را نقض نمود. غافل از اینکه کنوانسیون سال ۱۸۹۹ که در سال ۱۹۰۷ مجدداً تصدیق و به سرعت به حقوق عرفی تبدیل شد که هر دولتی بدون رعایت این کنوانسیون به جنگ اعلام نشده مبادرت ورزد، آن جنگ غیرقانونی محسوب می شود و آغازگر آن به عنوان ناقض قواعد بین المللی مسئولیت خواهد داشت. همچنین در کنفرانس های ژنو سال های ۱۹۷۴ و ۱۹۷۷ جنبش های آزادیبخش ملی که برای مقابله با رژیم های نژادپرست شکل گرفته اند، از سطح مناقشات داخلی به سطح مناقشات بین المللی ارتقاء یافته اند و در این خصوص حتی به یک توافق کلی هم رسیده اند که این توافق به عنوان اصول عرفی در سازمان ملل متحد تصدیق شده است. با استناد به این اصول مبارزات جنبش های آزادیبخش ملی با رژیم های نژادپرست در جرگه مناقشات بین المللی است و رفتار با قربانیان این جنبش ها همچون رفتار با قربانیان جنگی خواهد بود.

اکنون که در آستانه ۶۸ سالگی نسل کشی ملت های آذربایجان و کردستان قرار گرفته ایم، روشنفکران تمامیت خواه، سلطنت طلب ها، اپوزیسیون های سراسری داخل و خارج کشور و دولتمردان جمهوری اسلامی ایران با اتخاذ اخلاق منفعت گرایانه، بیش از نیم قرن است که این فاجعه انسانی را کتمان کرده اند. فاجعه ای که هیچ وقت از اذهان ملت آذربایجان پاک نخواهد شد و نفرین ابدی این ملت را نسبت به مرتکبین جنایات فوق و کتمان کنندگان در پی خواهد داشت.

امروز دولتمردان جمهوری اسلامی نه تنها هیچ گونه اقدام عملی در خصوص رفع تبعیض های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ملل و اقوام غیر فارس ننموده اند، بلکه در عمل ثابت کرده اند که ادامه دهنده این پروژه منحوس پهلوی هستند و اعلام کرده اند که آموزش زبان، نیاز ملی و حتی محلی اقوام هم نیست.

فعالین حرکت ملی آذربایجان دیگر اعتقادی ندارند که دولتمردان جمهوری اسلامی ایران برای رفع تبعیض های فوق گام های عملی بردارند. این دولتمردان حتی با سوء مدیریت خود دریاچه اورمیه که از هزاران سال پیش همچون نگینی بر تارک آذربایجان می درخشید، خشکانند و عملاً ثابت نمودند که

دانشی جز دانش تخریب ندارند. ما عمیقاً باور داریم که رفع تمامی این تبعیض‌ها فقط و فقط به دستان توانمند ملل و اقوام کشور با احراز حقوق بشر و کسب حق تعیین سرنوشت ملی میسر خواهد شد. چنانکه ملت‌های آذربایجان و کردستان یک بار آن را به صورت کوتاه مدت تجربه کردند. هم اکنون نیز فعالان حرکت ملی آذربایجان علی‌الخصوص "یئنی گاموح" براساس اصول و قوانین بین‌المللی در مبارزه خود، میثاق جهانی سازمان ملل متحد و بیانیه حقوق بشر آن را مدنظر قرار داده، به صورت علنی و با رویکرد عدم خشونت برای احقاق حقوق ملت آذربایجان جنوبی مبارزه می‌کنند.

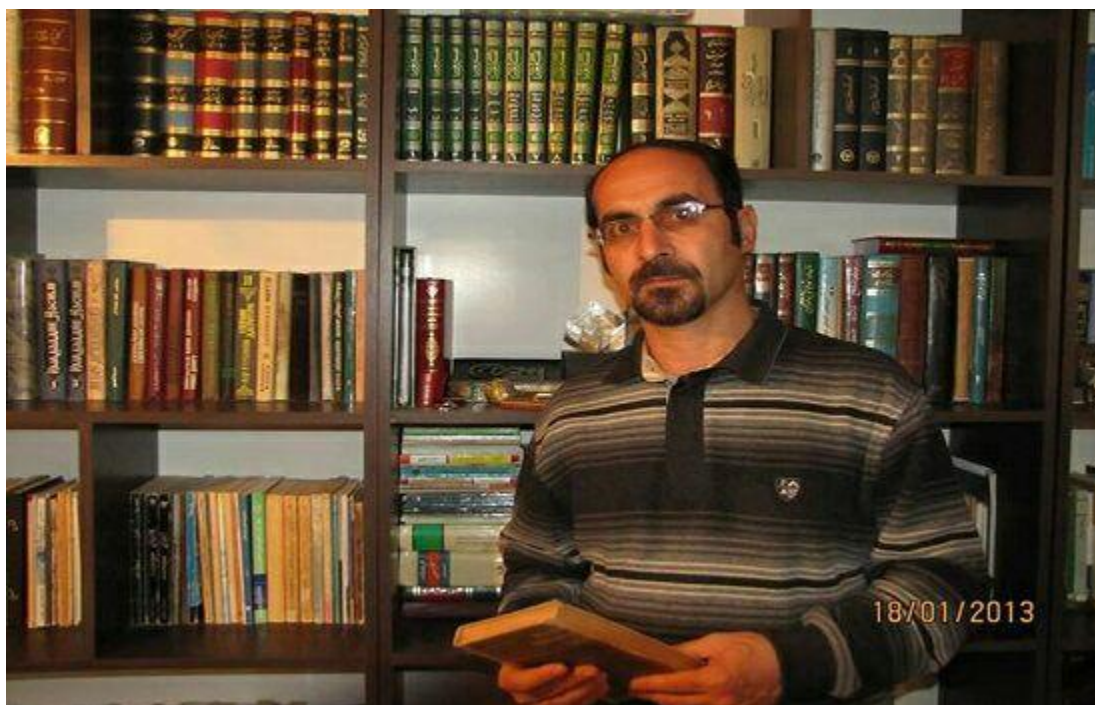
در انتها سالگرد نسل‌کشی ملل آذربایجان جنوبی و کردستان را به هر دو ملت شریف تسلیت گفته، آرزوی آزادی تمامی ملل و اقوام دربند را دارد.

لطیف حسنی

دبیر کل حزب یئنی گاموح

زندانی یازیلاری

ایران پرئزیدنتی حسن روحانی یه آچیق مکتوب!

سایین ایران پرئزیدنت جناب دوکتور روحانی!

سالام و سایغی ایله،

هر شی دن اؤنجه اورمو گؤلونون اوزوجو دورومونا دیققت ائتدیینیزدن مینتدارلیغیمی بیلدیرمک ایستیرم. اومورام سیزین دوولتینیز، سورونو امنیتی مسئله لره باغلامادان، اورمو گؤلو بوحرانینی کونترول ائتمه یه چالیشاجاقدیر. عینی حالدا سیزین سئچکی کامپانیاسیندا، ایراندا اولان میلی مسئله ایله باغلی سؤزلرینیز نیسبتا تقدیره لاییق دیر. تبریز شهرینده آنایاسینین ۱۵-جی و ۱۹-جو اصل لرینین ایجرا اولونماسی کیمی وعده لرینیز و هابئله آذربایجان تورکجه سینه دیل قورومو یارادیلماسینا سؤز وئرمه یینیز، ایرانین باشقا بؤلگه لری ایله موقاییسه ده سیزی آذربایجان شهرلرینده اورتالاما داها آرتیق سس قازانماغینیزا گتیریب چیخاردی و بئله لیکله سیزین بیرینجی دؤورده پئزیدنت لیه سئچلمه یینیزده تورک شهرلریندن آدیغینیز سس اساس رول اوینادی. ایندیهه جناب پرئزیدنت، مکتبلرین آچیلشینا بیر نچه گون قالیر. مهر آیینین بیرینجی گونو ایراندا یاشایان ملیت لر اوچون مرکزی حاکمیت وریندن اوشاقلارینین آنا دیلرینده یوخ، باشقا بیر دیلده ائییتیم آماغا مجبور ائدن بیر سیستمی آنیمسادییر. بو ائییتیم زورونلودور و بونا اعتراض ائدنلر آغیر جزالارلا قارشیلانیرلار. سیز حقوقچو اولاراق، یاخشی بیلیرسینیز کی، هانسیسا ائتیکین آنا دیلینده تحصیل آلماقدان محروم ائدیلیب، باشقا بیر دیلده تحصیل آلماق

مجبوریتینده قالماسی ایرقچیلیق و مودئرن شوونیزم گؤسترگه سی دیر. عئینی حالدا بیلیرسینیز کی آنا دیلده تحصیل حاققی انسان حاققلارینین تملریندن ساییلیر. بونلارا باخمایاراق بیز تورکلر و باشقا فارس اولمایان میللتلر (عرب، کورد، بلوچ و ...) مهر آیینین بیرینجی گونونده ائولادلاریمیزی حاکیم ائیتیم سیستمینه تاپشیرماقلا اولارین چشیتلی یوللارلا کیملیکلرینین تحقیر اولماسینا شاهد اولوروق. بو تحقیرلرین اولومسوز (منفی) اتکیلری بو انسانلارین یاشاییشلارینین سونونا قدر سورور.

جناب پرزیدنت!

آذربایجانلی وطنداشلار ایللر بویو اؤز ایلکین و اینسانی حاققلاری او جومله دن آنا دیلده تحصیل حاققینی اله ائتمک اوچون مدنی یوللارلا چالیشیب، اعتراضلاریمیزی یوموشاق و خوشنندن اوزاق متودلارلا گؤستمیشیک. اما تاسوفله اولکه نین امنیتی - قضایی و سیاسی سوروملورلاری بو ایستکلره، اؤنم وئرمدن رژیمة قارشی تبلیغات آپارماق، میلی تهلوکه سیزلییه قارشی تشبوت، قانونسوز قروپ یاراتما و ... کیمی اتهاملارلا توتوقلابیب، ایشکنجه ائدیب، زیندانا محکوم ائدیبلر. گونوموزده گلیشیم و تهلوکه سیزلیک یؤنتیمی بیلیمین و ورغولادیگی کیمی، مودئرن دونیادا آرتیق امنیت آدینا، باسقی و اینکارلا میلیونلار انسانی ایلکین حاققلاریندان محروم ائتمک امکانشیزدیر. بیر چوخلو امنیتی اورقانلاردا مسؤلیت سابقه نیزی نظرده آلاق یاخشی بیلیرسینیز کی آذربایجان آیدین دوشونجه لی و ضیالیلاری ایللردیر بو باسقی لارین آلتیندا هزینه لر اؤده مکده دیرلر. بو سیستماتیک باسقی لارین هئچ بیر آذربایجان میلی فعاللارینین گئری چکیلیمه یینه سبب اولماییب کل هئچ، ترسینه گونو گوندن ساییلاری آرتیب، اعتراضلاری گئنیشله نیبیدیر. بو اعتراضلاردان بیر دهاولکه نین ائیتیم سیستمینه قارشی سیمبولیک اولاراق، مهر آیی نین بیرینده آذربایجانلیلارین اؤز ائولادلارینی مکتبلره گؤندرمه مکلریدیر. منیم باغلی اولدوغوم حزب و باشقا دوستاقدان اولان آذربایجان میلی فعاللاری دا بو اعتراضلارین بیر پارچاسی دیر. باخمایاراق کی، یئنی گاموح حزبین باشقانی اولاراق مرکزی کومیتة اویه لری ایله بیرلیکده عدالتسیزجه سینه ۹ ایل زیندان حؤکومه محکوم اولموشوق، حالن سورگون ائدیلمیمیز رجایی شهر دوستاغیندان، تورک اوشاقلارینین آنا دیلینده ائیتیم حاققینی ایصرارلا طلب ائدیرم. سیزدن بو یولدا جیددی و عملی آدیملار آتماغینیزی ایستیرم.

هابئله بیر آذربایجانلی کیمی گؤره ویم بیلیرم کی اؤز اعتراضیمی بو کولتورل ژئوسایدا آچیقجاسینا بیلدیرم. بو آماجلا مهر آیینین بیریندن ۳ گونه کیمی سکوت آکسیاسینا باشلاياجام. بونو دا ورغولاییم کی رجایی شهر دوستاغیندا تلفوندان محروم اولدوغوموز اوچون، ساده جه دوستاقدان اولان دوستاقلیلار و مسؤللار بو آکسیایا شاهد اولاجاقلار. اومورام بو مدنی اعتراضلار ایراندا یاشایان میللتلرین انسانی حاققلارینا سایماز قالان اینسانلارین اویانماسینا سبب اولسون. منیم سیزدن بکله نئیم بودور کی منیم سکوتوما راغمن، سیز مرکزی دوولتین، ایراندا یاشایان میللتلرین حاققلارینا قارشی سس سیزلییی سیندیراسینیز. آچیق گئرجکلری دانمادان، میللتلرین آياقلانمیش و تاپدالانمیش حاققلارینین اله ائدیلمه سی ایستیقامتده دقیق و زامانلی پیلانلار اورتایا قویاسینیز. اؤنجه دن سیزهاوغورلار و اسنلیکلر آرزو ائدیرم.

آچیقلاما :

بو یازی یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری رجایی شهر دوستاغیندا اولدوغوندا ۱۳۹۲- جی ایلین زومار آیینین ۲۵ - جی گونونده اوخوللارین آچیلش گونو موناسیبتینه، تورک اوشاقلارینین آنا دیلینده تحصیل حاققیندان محروم ائدیلمکینه اعتراض اوچون، سکوت آکسیاسینا باشلاماسینی اعلام اندرک، ایران پرزیدنتی حسن روحانی یه آچیق مکتوب! عنوانی ایله قلمه آیینمیشدی.

ایل بایرامی موناسبتینه تبریک بیلدیرسی

سنوگیلی آذربایجان تورک ملّتی!

بیر ایل کئچدی! قیشین سرت سویوق گونلری سونا چاتدی! طبیعتین شن دؤورانی، یعنی یاز فصلینین باشلانقچیندا ییق! بو، طروالتی و شانلی بیر گونون، یئنئ بیر فصلین و یئنئ بیر تاریخین باشلاماسینا بیر علامت اولاییلر.

اوزون ایل لردير اولو آذربایجان تورک ملّتی، هر ایل یئنئ گون (یاز) بایرامینی، اولکه ده اقتداردا اولان غیر دئموکراتیک حاکمیتلرین اسارتی آلتیندا کئچیریر. بو مرتجع حاکمیتلر یوز ایلدن بری، اولوسلار آراسی تشکیلاتلار قارشیسیندا اؤز عهدده لرینه گؤتوردوکلری وظیفه لردن آچیقجاسینا بویون قاجیر اراق، اؤز شوونیستی حاکمیتلرینی سوردوروب و سوردورمکده دیرلر.

تاریخین شهادتی اساسیندا شرفلی ملّتیمیز یوز ایل دیر بو اسارت علییهنه یورلمادان مبارزه اندیر. ملّتیمیز یوز ایل دیر؛ دیلیمیزی، کولتوروموزو یاساقلایان، ملی ثروتلریمیزی چاپیب تالایان حاکمیت لره قارشى سارسيلمادان مبارزه آپاریب و اؤز مقدراتینی اؤز الی ایله تعیین انتمه یه همیشه جهد ائتمیشدیر. اینانیریق، یئنئ ایله ده اویقار (متمدن) ملّتمیز، ملی آزادلیق اوغروندا توتدوغو یولدا، بوتون ملی- دئموکراتیک حاکملارینی الده انده نه قدر، اؤز مدنی و دئموکراتیک مبارزه سینده داها دا چالیشقانلیق لا داوام ائندیرجکدیر. شبهه سیز بو گون، هر زاماندا داها آرتیق، آذربایجانین جسور و مدریک فعاللاری نه اینکی اؤزلری اورتاق سیمگه آلتیندا بیرلشجک لر، بلکه باشقا ملّتلرین دئموکرات قوه لری ایله ده ال- اله وئره جکلر.

یئنئ گونئی آذربایجان ملی اویانیش حرکاتی آیدندان آرزو اندیریک ۱۳۹۴-جو ایل، اؤز مقدراتینی اؤز الی ایله تعیین انتمه ده، آذربایجان تورک ملّتی اوچون اوغورلو بیر ایل اولسون! آرزو اندیریک بو ایل مظلوم ملّتیمیز اوچون سعادت، خیر، برکت و آزادلیق ایلی اولسون! هابئله آرزو اندیریک بو یئنئ ایل، اولکه ده و بؤلگه ده یاشایان ملت لر اوچون آزادلیق، باریش و ریفاه ایلی اولسون!

لطیف حسنی

یئنئ گاموح تشکیلاتی نین باشقانی
(یئنئ گونئی آذربایجان میلی اویانیش حرکاتی نین باشقانی)
کرج شهری - رجایی شهر تورمه سی (زیندانی)
اسفند آیی نین سون گونو- ۱۳۹۳

حمایت از کمپین "نه به آزار و زندان بهائیان در ایران"

انسانهای آزاده، ملیتهای محترم ساکن ایران

جای بسی تأسف است که در عصری که انسان به برکت پیشرفت علم و تکنولوژی کهکشانیها و سیارات را درمی نوردد، در دنیایی که به برکت بلوغ جامعه بشری "حقوق بشر و دموکراسی" به عنوان میثاق مشترک مورد قبول و احترام انسان مدرن است، منطقه ما در آتش جنگ کینه های بدوی و قرون وسطایی می سوزد. جنگهایی که نشان می دهد، کسانی که به سرنوشت ملت های منطقه تسلط دارند چقدر از شعور و تمدن معاصر فاصله دارند. بی شک قربانی اصلی این جریانات "اخلاق" است که بدست حاکمان مدعی اخلاق و مقدسات در بازار قدرت و استثمار هر روزه ذبح می شود.

اگرچه داعش و سعودی و جمهوری اسلامی به عنوان طرف های اصلی جنگ امنیت، آزادی و توسعه را بر مردمان منطقه حرام کرده و با عنوان جنگ "شیعه و سنی" سعی در مشروعیت دهی به جاه طلبی خود در بین فریب خوردگان خویش هستند، اما در این میان مذاهب و اعتقاداتی هم هستند که مورد شدیدترین ظلم ها قرار می گیرند در حالیکه نه شیعه و نه سنی اند و نه جنگ طلب. بهائیان ایران یکی از این مذاهبی است که در طول دوران جمهوری اسلامی به شدت مورد سرکوب قرار گرفته و پیروان این مذهب از کوچکترین حقوق ابتدایی خود نیز محروم بوده اند. بیست سال حکم زندان برای رهبران جامعه بهائی تنها نمونه کوچکی از این ظلمهاست.

به عنوان دبیر کل حزب یئنی گاموچ که سکولاریسم و آزادی عقیده جزو اصول اساسی آن بوده و در پرچم آذربایجان جنوبی با رنگ سبز متبلور شده است، و همچنین به عنوان زندانی سیاسی که به سبب سالها هم بندی و هم سلولی با عزیزان بهایی از نزدیک با دردها و آلام آنها آشنا هستم، به نمایندگی از حزب متبوع خود از کمپین "نه به آزار و زندان بهائیان در ایران" اعلان حمایت نموده و از تمام انسانهای آزاده و دموکراتیک خواهشمندم به این کمپین بپیوندند.

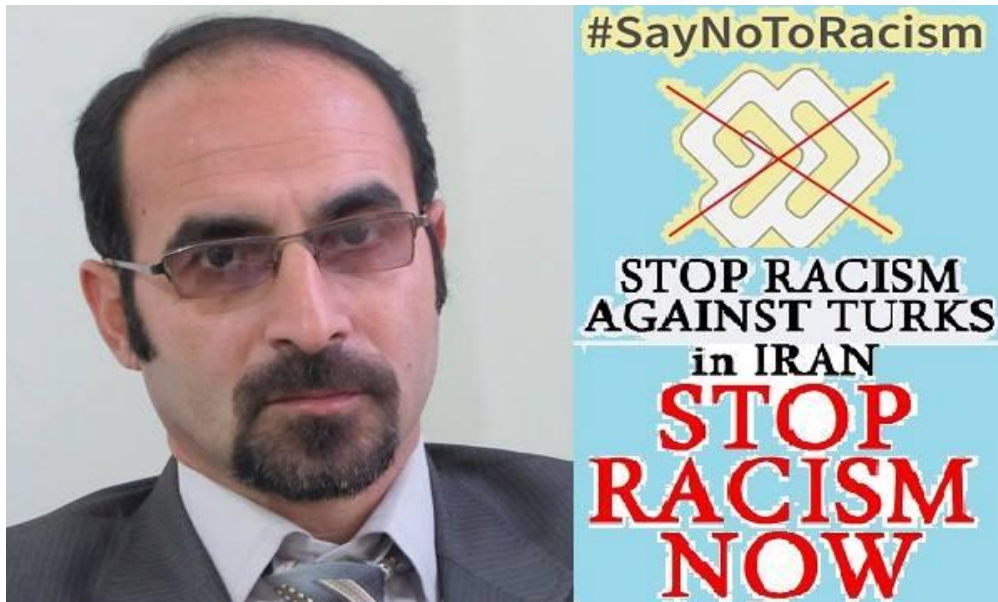
اتحاد و همکاری نیروهای مترقی و دموکراتیک تنها راه غلبه بر ارتجاع و راسیسم است.

دکتر لطیف حسنی

دبیر کل حزب نوپیداری ملی آذربایجان جنوبی (یئنی گاموچ)

زندانی رجایی شهر / ۲۸ اردیبهشت نود و چهار

بیانیه تحلیلی دکتر لطیف حسنی در رابطه با اهانت صدا و سیمای جمهوری اسلامی به ملت تورک

صدا و سیمای ایران یکبار دیگر ملت تورک را مورد شنیع ترین و قبیح ترین اهانت ها قرار داده و این بار در ظاهر برنامه ای بنام "فیتله" که برای کودکان و نوجوانان پخش می شود، رویکرد دیگر ستیز و نژادپرستانه ی خود را به شکلی سخیف تر عریان نمود. تمسخر و تحقیر ملیتهای غیر فارس مخصوصا تورکها در برنامه های تلویزیون ایران که بیشترین سهم از بودجه فرهنگی کشور را می بلعد، طبق مفاد "کنوانسیون منع تمام اشکال تبعیض نژادی"، مصداق بارز عمل نژادپرستانه بوده و نظام جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از امضا کنندگان این کنوانسیون مسئولیت مبارزه و منع آن را بر عهده دارد. برای کسانی که حتی آشنایی اندکی با رویکرد نظام جمهوری اسلامی با اقلیتهای ملی و یا مذهبی دارند، انتظار مقابله با چنین تبلیغات نژادپرستانه انتظاری عبث و خوش بینانه به نظر می آید. به همین دلیل مسئولیت جامعه مدنی تورک و دیگر فعالان مدنی در روشنگری و مبارزه با نژادپرستی حاکم بسیار سنگین تر می شود. در همین رابطه با توجه به واکنش قشرهای مختلف جامعه ایران نسبت به برنامه موهن اخیر نکاتی را لازم به توضیح می دانم:

- آنچه که در برنامه فیتله شاهد بودیم، نتیجه منطقی تبلیغات نژادپرستانه ای است که بنگاههای فرهنگی و آموزشی جمهوری اسلامی از رادیو-تلویزیون گرفته تا کتابهای درسی و روزنامه ها به طور مستمر اذهان مردم ایران را با آن مسموم می کنند. منشا اصلی این سیاستهای تبلیغاتی که با هدف آسیمیلاسیون و فارسی سازی ملیتهای غیرفارس به اجرا در می آید، رویکرد اشتباه به مسئله ملی در ایران است. از نظر رویکرد مرکزگرایانه که از سوی رژیم پهلوی آغاز و در جمهوری اسلامی دنبال می شود حفظ و توسعه کشور، نه در دموکراسی و رسمیت دهی به دیگر ملیتها بلکه در یکسان سازی و حذف آنها تحقق می یابد. در راستای همین رویکرد نژادپرستانه است که نظام جمهوری اسلامی نه تنها کانالی سراسری برای جمعیت عظیم تورک در ایران ندارد بلکه از پخش برنامه های تورکی برای کودکان و نوجوانان در شبکه های استانی هم خودداری می کند. بنابراین ادعای سهوی بودن این برنامه ها عملا مربوط به خطای دست اندرکاران در اجرای این سیاستها ست که بجای تلقین ضمنی حس حقارت و شستشوی تدریجی اذهان

مخاطبان تورک، سهوا به صورت زنده و عریان بیرون زده است. به طریق اولاً، توقیف ویا توبیخ یک برنامه و یا دست اندرکاران آن نه تنها دردی را درمان نمی کند، بلکه در صورت عملی شدن احتمالی آن، در حقیقت نمایش تکراری تاکتیکی است که برای پنهان کردن ماهیت سیستماتیک ترک ستیزی در ایران انجام می شود.

-اهانت به گروههای اتنیکی و دینی حتی در کشورهای پیشرفته غربی اتفاق می افتد. اما آنچه در ایران ما شاهد آن هستیم از بیخ و بن با نمونه های موجود در جوامع دمکراتیک متفاوت است. در کشورهای دمکراتیک هرگز نهادهای سراسری، رسمی و دولتی نقشی در تولید و تبلیغ این اهانتها ندارند و این رفتار مذموم از سوی جریانهایی افراطی حاشیه جامعه یا گروههای بزهارک بی نام و امضا صورت میگیرد. در ایران ما شاهدیم که روزنامه ارگان رسمی دولت، کانال سراسری تلویزیونی در انحصار حکومت، تولیدات تلویزیونی و سینمایی تحت کنترل ارگانهای حکومتی، مراسم رسمی سازمانهای دولتی در این نفرت پراکنی ایفای نقش میکنند. در کشورهای پیشرفته اینگونه اهانتها یا نوعی ابتذال فرهنگ و فاقد سمتگیری خاص سیاسی است یا با گرایشات ایدئولوژیکی گروههای سیاسی افراطی مرتبط است که دستشان از بودجه عمومی و امکانات تبلیغاتی کوتاه است. آنچه ما از تریبونهای رسمی دولتی شاهد آن هستیم در همخوانی دقیق و مطالعه شده با دکترین حاکم دولتی، ایدئولوژی و قوانین حاکم بر سیستم تحصیلات عمومی و مدعیات نظریه پردازان رسمی دولتی و پروژه ملتسازی جاری در نه دهه گذشته است.

-واکنش مسئولان منطقه ای و نمایندگان مجلس در این مورد بخصوص در خور توجه و تقدیر است. دوستانی که به نمایندگی از مردم آذربایجان در مجلس و یا هر نهاد دیگری حضور دارند، باید دقت داشته باشند که شرط اصلی رفع پایدار تحقیرها و تبعیض های نژادپرستانه رسمیت زبان ترکی و تدریس آن در مدارس مناطق تورک زبان و تقسیم عادلانه قدرت و ثروت بین مناطق مختلف کشور است. سکوت این دوستان در قبال این بی عدالتی ها و واکنش موضعی و موقتی آنها در قبال اهانتهای سهوا آشکار شده، صداقت و صمیمیت واکنش آنها را زیر سوال میبرد. خاصه که انتخابات مجلس ایران نیز نزدیک است.

-برخلاف کشورهای مترقی، در ایران نژادپرستی از مطبوعات و رسانه های دولتی تحت حمایت قوانین، نظام تحصیلاتی و همراهی سکوت آمیز روشنفکران فرهنگ حاکم بلند میشود و معترضین به این تعدی خشن به حقوق ملتها، سر و کارشان با نیروی پلیس، نظام قضائی و زندان در می آفتد.

با اینکه هدف اصلی این برنامه تورکها و کودکان معصوم تورک بوده است، اما عموماً نژادپرستی حاکم در ساختار حاکمیت و نیز افکار عمومی مردم از اصلی ترین موانع در توسعه کشور و رسیدن به دموکراسی بوده است. به همین دلیل اعتراض به این سیاست ها نباید به تورکها و دیگر ملیتها خلاصه شود. همکاری و حمایت جامعه مدنی فارس حلقه گمشده ی حل مسئله ملی در ایران است. وقت آن رسیده است که روشنفکران فارس زبان در قبال این وظیفه تاریخی خود احساس مسئولیت بکنند.

در پایان ضمن محکوم نمودن برنامه های راسیستی بنگاه انحصاری- تبلیغاتی صدا و سیما امیدوارم براین اعتراضها و واکنش ها در راستای حل ریشه ای این مشکل باشد. برای این مهم، واکنش جوانان جنبش مدنی آذربایجان همچون همیشه با درایت و دوراندیشی و جلوگیری از سواستفاده عناصر افراطی و دشمنان آذربایجان باشد.

آچیقلاما :

بو یازی یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز- قاراباغلی) جناب لاری وریندن ۱۳۹۴- جی ایلین آبان آیینین ۱۷ - جی گونونده قتیله ادلی اوشاق پروقرا میدان تورک لره شونویستی دوشونجه ایله ایرنج و انسان لیقدان اوزاق اولان یاییملانان اهانت حاقدا قلمه آلینمیشدی.

نامه رهبران در بند یئنی گاموح به رهبر جمهوری اسلامی ایران در مورد اتفاقات اخیر آذربایجان

رهبر جمهوری اسلامی ایران، جناب آقای خامنه ای

با سلام

ضمن محکوم کردن توهین به ملت تورک و سرکوب اعتراضات مردمی اخیر به عرض می رساند:

در روزگاری که بخشی از فساد سیستمی و دزدی های مسولان رده های مختلف در قالب اختلاس و حقوق های نا متعارف رو شده است و با وجودیکه تورم، بیکاری، رکود و ناهنجاریهای اجتماعی بیداد میکند؛ و اعتیاد بنیان خانواده ها را از هم پاشیده است؛ هنوز اسب شوونیسم به شدت میتازد. اقدام اخیر روزنامه طرح نو در توهین به تورکها، اولین موردی نیست که با قصد تحقیر تورکها و مخصوصا کودکان و نوجوانان تورک انجام می گیرد. روزنامه ای که اقدامات، سیاست ها، مندرجات و مخصوصا لجن پراکنی های آن علیه فعالان ملی آذربایجان به وضوح از وابستگی آن به نهادهای امنیتی پرده بر میدارد. بی شک تکرار و استمرار این نوع اقدامات در دولت های مختلف توسط نهادهای مختلف از جمله

صدا و سیمما، روزنامه دولتی ایران، کتابهای تاریخی مدارس و ... بی هدف نیست. به علاوه سیاست های تکمیلی دیگر رژیم از جمله رد صلاحیت کاندیداهای هویت گرا از مناطق مختلف آذربایجان جنوبی در انتخابات مختلف کشور، سرکوب شدید اعتراضات مسالمت آمیز مردمی و هویت گرایانه، عدم صدور مجوز برای احزاب ملی آذربایجان و محاکمه غیر علنی و غیر عادلانه موسسان آنها، دستگیری فعالان سیاسی مدنی آذربایجان در دولت های مختلف و اعمال فشار بر آنها، اعمال محدودیت در نامگذاری فرزندان آذربایجان به نامهای ترکی و اسامی مغازه ها و بنگاههای تولیدی و تجاری در شهرهای مختلف، برداشتن نام آذربایجان از مناطق اردبیل، زنجان، آستارا و ... به بهانه ایجاد استانهای جدید، سیاست های منجر به تغییر ترکیب جمعیت برخی از شهرهای آذربایجان و ... همگی بیانگر این است که این نوع سیاست ها مخصوص جناح خاصی از اصول گرا و اصلاح طلب نیست، بلکه سیاست کلی نظام میباشد. خوش بینانه ترین فرض ممکن برای اتخاذ چنین سیاستی، تهدیدانگاری آذربایجان و هویت ملی آن و تلاش برای مهار و مدیریت آن میباشد. گذشته از چرایی اتخاذ این سیاست و مفروضات اولیه آن، واقعیت های دنیای جدید و بالاخص رویش جنبش ملی آذربایجان جنوبی شکست این سیاست را به وضوح نشان می دهد. سیاستی که حتی با استخدام خبره ترین کارشناسان نیز سرنوشتی جز اتلاف منابع و فجایع و بحرانهای انسانی نخواهد داشت. اما علی رغم ظهور نتایج فعلی این سیاست، چشم انداز روشنی از احتمال تغییر اساسی در آن مشاهده نمی شود. چرا که شووینسم مرکزگرا و اقتدارگرایی فارس در ایران نهادینه شده است.

گذشت زمان نشان داده است که شووینسم نهادینه شده کنونی با سیاست های اقناعی حاضر به قبول واقعیت چند ملیتی بودن ایران نیست ولی نمی تواند با سیاست سرکوب، تحریف، اغفال و دادن امید واهی، اقدامات صرفا نمایشی و تبلیغاتی و حتی گروگان گیری به ظاهر قانونی جنبش های مشروع ملی-اتنیکی را از حرکت باز دارد؛ و این روند نمی تواند در شرایط کنونی بیش از این دوام بیاورد. تغییر اساسی گریزناپذیر است با توجه به تجارب جهانی نیز تغییر این نوع سیاست ها یا با یک حرکت اصلاح گرایانه از بالا انجام می گیرد و یا توسط عصیان مردمی از پایین به سرانجام می رسد.

اینجانبان به عنوان فعالان ملی و زندانیان سیاسی تورک از شما به عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران می خواهیم جهت جلوگیری از هر نوع فاجعه انسانی مربوط به اعتراضات و ناآرامی های قومی که مسولان از هم اکنون آن را به دخالت دیگر کشورها نسبت می دهند، و به عنوان مسئول اول تعیین سیاست های کلی نظام سکان دار اصلاحات واقعی در زمینه مسایل ملی-اتنیکی باشید.

در صورت پذیرش این رسالت که پیش شرط آن پذیرش واقعیت های موجود و عدم سرپوش گذاری و مصون انگاری اشخاص و نهادهای خودی است، اولین اقدام در این مورد می تواند دستور آزادی کلیه دستگیر شدگان اعتراضات مردمی اخیر و محاکمه عاملان ظاهری و پشت پرده توهین به ملت تورک باشد و در سطح وسیع تر می تواند محاکمه سرکوب گران، بازجویان، و محاکمه کنندگان غیر عادلانه فعالان ملی در سالهای قبل را نیز شامل شود. بی شک اصلاحات واقعی در این زمینه زمانی تکمیل می شود که به فرمان همه پرسی در مورد قانون اساسی فعلی، تدوین قانون اساسی جدید و به رسمیت شناختن هویت ملی و شخصیت سیاسی و حق تعیین سرنوشت برای ملت تورک آذربایجان جنوبی و دیگر ملل موجود در ایران بینجامد. برای این کار زمان بسیار تنگ است.

بدیهی است در صورت عدم توانایی و یا نبود خواست و اراده لازم در پیاده کردن اصلاحات واقعی و تغییر سیاست های فعلی ، راه دوم و نهائی تغییر گریز ناپذیر خواهد بود؛ عصیان ملت ها؛ عصیان نسل جدید ، عصیانی که در هیچ کشوری نمی توان با تکیه بر هیچ سپاهی آن را به زانو در آورد. شاید ما آخرین نسلی باشیم که ضمن اعتقاد راسخ به حقوق ملی و عدم گذشت از آن ، مبارزه مسالمت آمیز و مدنی را در پیش گرفته ایم.

با تشکر

لطیف حسنی --- زندان رجائی شهر

آیت (یوروش) مهر علی بیگلو -- زندان تبریز

آچیقلاما :

بو یازی یئنی گاموح اؤرگوتونون باشقانلاری اولان سایین دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری ایله یوروش بی مهر علی بیگلو وریندن قتله آدلی اوشاق پروقرامیندان تورک لره شوونیستی دوشونجه ایله ایرنج و انسان لبقدان اوزاق اولان یاییملانان اهانت حاقدا توتساق دان ایران اسلام رئسپوبلیکاسی نین لیدرینه آچیق مکتوب حالدا قلمه آلنمیشدی. آرتیرمالی بیق بو مکتوب یازیلدیغی دؤنمه یوروش بی تبریز توتساغی و لطیف بی رجایی شهر توتساغی ندا عدالت سیزجه یارقان وریندن ۹ ایل حبس جزاسی نی چکمه ک ده یدیرلر.

آنا دیلی گونو مونا سیبتی له فارس دیلی اولکه داشلارا موراجعت

آنادیلی

دونیا آنادیلی گونو مونا سیبتی ایله

فارس دیلی اولکه داشلارا موراجعت

لطیف حسنی

زندانی سیاسی آذربایجان و دبیر محبوس حزب نو بیداری ملی آذربایجان جنوبی

حورمتلی اولکه داشلار

اوزون ایللر دیر ایران دئییلن اولکه ده دوزولمز بیر آیری سئچگیلیک اویقولانماقدادیر ؛ ایران دا نئچه میللت یاشادیغی حالدا یالنیز بیر میللتین دیلی رسمی دیل اعلان اولوب و قالان میللت لر اوز آنا دیل لرینده تحصیل آلماقدان محروم اندیلیب لر.

عدالت ، دموکراسی و بشر حاقلارینا آچیقجا حایقیری اولان بو اویقولامایا قارشی دونه لرله چئشیتلی میللت لر آیاغا قالخمیش ، آنجاق غنیر دموکراتیکجه سینه باسدیریلیمیشدیر. تاسسوف له بوتون بو باسدیرمالارا قارشی فارس دیلی لر تکجه توتولماقلا قالمامیش دیر ، اوسته لیک یئری گلدیک ده حاکیمیت لری بو حاقدا آلقیشلامیشلار

فارس دیلی لر ایرانین اراضی بوتولویون مقدس سانیب بو اولکه ده یاشایان میللت لرین اوز دیلینده تحصیل آلماق ایسته مه سین بئله بو بوتولویو تهلوکه سانمیشلار. بونولا یاناشی حاققی آیاقلانان همین میللت لردن ایرانین بوتولویونو قوروماق اوچون همیشه قهرمانلیق دیله میش لر. بوچلیشگی طبیعی کی اوزون سوره بیلمه دی .

سون ایللرده ایسه بولگه میزده باش وئره ن ساواشلاری اورنک گوستررک هر هانسی میللی ایسته بین اورتایا گلمه سی داخللی ساواشین باشلاماسی کیمی حساب انتمیش لر اونلار بئله جه باریش اولسون دئییه میللتلری اوز حاق ایستک لرین دن چکیندیریب لر.

عدالتسیز باریشی داها دوغروسو اعتیراض سیز طولمو ده یر کیمی ایره لی سوره ن بو اینسانلار ، آنجاق اوز قارداشلیقلارینی ایثبات انتمک اوچون بیر آددیم دا آتمایشلار . بیر حالدا کی دونیادا داخیلی ساواش ایسته مه ین باریش لا عدالتی بیرگه ایسته ین میللت لرین ده اورنه یی وار . آمریکا دا و گونئی آمریکا دا آغ دریلی لرین قارا دریلی لره قوشولوب اونلارین حاق ایستک لرینه دستک اولمالاری بو حاقدا ان گوزل اورنک دیر . طبیعی اولاراق قارا دریلی لرین آغ دریلی لره گوره اولان اون یارقی لاری بو فداکار اینسانلارین ائتدیکلری له ائتگی لنمیش و اونلارا اولان نیفرت سونوکموشدور . نه یازیق کی بئله ده یرلی ایشه ایراندا قوشولانلارین سایى چوخ آز دیر . البته بو آزاراق تاپیلان ده یرلی اینسانلار ، او جومله دن دکتر آرش نراقی و خانیم شادی صدر کیمی جسارتلی اینسانلارین آتدیغی آددیملاری ده یر لندیر مک گره کیر .

حورمتلی فارس دیللی اولکه داشلار :

اگر ایرانی بوتون گورمک ایستیر سینیز سه ، اگر بو اولکه ده فارس دیللی اولمایانلاری دا قارداش و اولکه داش گورورسونوز سه ، اگر اوزونوزو مدنی میللت حساب اندیر سینیز سه و اگر هر هانسی گله جک ساواشلاری اونله مک ایستیر سینیز سه بو آچیقجا طولمون قاباغین آماغا سیز ده چالیشمالیسیر . بو گونلر ۲۱ فنوریه آنا دیلی گونو موناسیبتیله غیر فارس لار او جومله دن آذربایجانلی لار چنشینتی ائيله م لر یاماق ایسته بیرلر . اونلارین بیر سیراسی حاکیمیت دن آنا دیلی گونون ده یر لندیرمک ایسته مه یه موجود آماق ایسته دیی حالدا باشقالاریدا مدنی اعتیراضلارا دوشونورلر . آنجاق من سیزلریده بو حاق اعتیراضلارا ایریجا قوشولماغا دعوت اندیرم .

سیزلرین فارس دیللی اولاراق آنا دیلی گونه آیری جا بیر کامپانیا یاماق و بو کامپانی یادا گیری فارسلا اوز آنا دیلرینده تحصیل حاققی ایسته مه نیز ایران تاریخینده بویوک بیر آددیم اولار . بو چوخ بویوک بیر ایستک دئییل . اومورام گئری قایتارمایاسیر .

آچیقلاما :

بو یازی یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری وریندن ۱۳۹۴- جی ایلین بایرام آیینین ۱ - جی گونونده دونیا آنا دیلی گونو مناسبتی اوچون فارس دیللی اولکه داشلار اوچون قلمه آلینمیشدی . آرتیرمالی بیق بو یازینی نین کؤکو فارسجادیر .

نامه ی اعتراضی دکتر لطیف حسنی، دبیر حزب یئنی گاموچ به سخنان تبعیض آمیز مقامات رسمی نسبت به هموطنان بهایی

دیدار خانم فائزه هاشمی با خانم فریبا کمال آبادی یکی از رهبران جامعه بهایی کشور، که بعد از هشت سال برای اولین بار به مرخصی چند روزه آمده است، آن چنان با موضع گیری های سخیف و تبعیض آمیز مقامات رسمی کشور مواجه شد تا بیانگر این واقعیت تلخ باشد که نه تنها بعد از ۳۸ سال رویکرد مقامات رسمی در رفتارهای تبعیض آمیز نسبت به این اقلیت دینی تغییر نکرده است بلکه در نگاه تبعیض آمیز هم تغییری حاصل نشده است.

البته حاکمان وقت با بسیج تمامی امکانات مادی و معنوی خود از بدو حاکمیت خویش در صدد القاء نگاه تحقیر آمیز خود در بین افراد جامعه هستند تا شرایط زندگی را برای این اقلیت بی گناه هرچه بیشتر سخت و سخت تر نمایند. اینجانب هم مانند خانم هاشمی مدتی است که با همکاران خانم فریبا کمال آبادی هم بند هستم و در طول این مدت با مراوداتی که با این عزیزان داشتم به تجربه دریافتم که تبلیغات شکل گرفته پیرامون این هم وطنان چقدر واهی و بی اساس است و در روابط دوستانه خویش با آنها چه در داخل و چه در بیرون از زندان نه تنها هیچ گونه مشکلی را نمی بینم بلکه برایم بسیار سازنده و ارزشمند نیز می باشد.

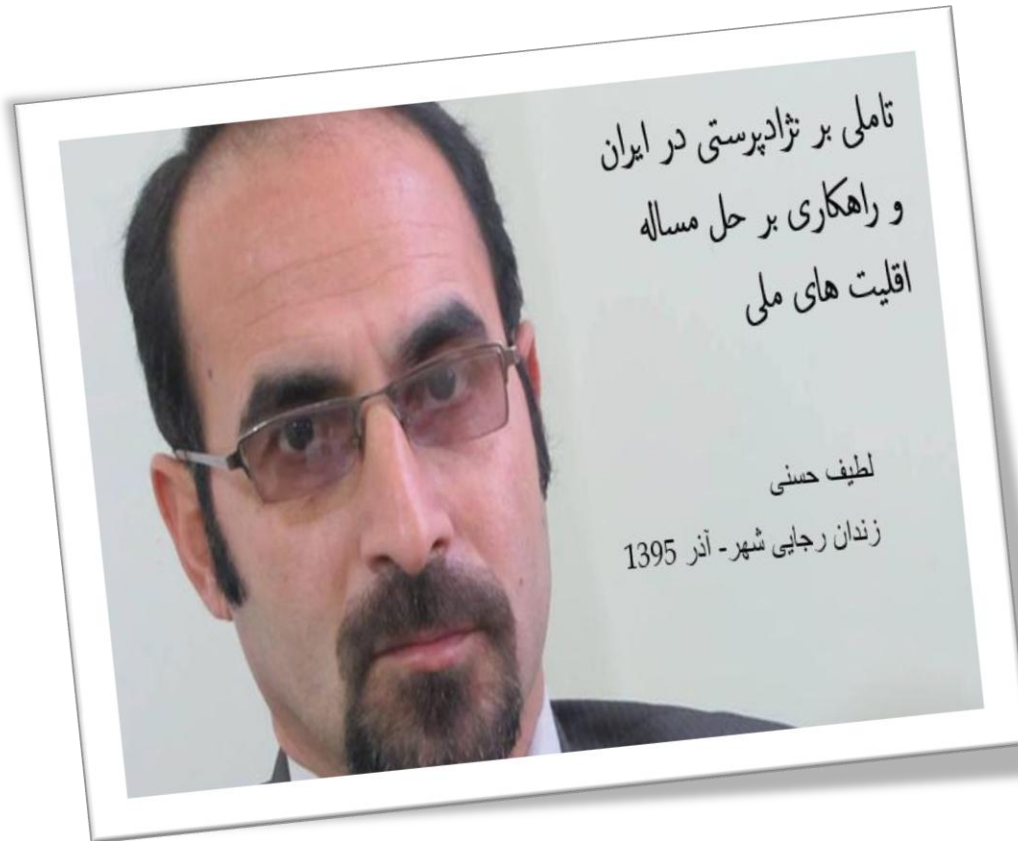
لازم به ذکر است اهمیت منع تبعیض در حقوق بین الملل به قدری است که تمامی اسناد حقوق بشر حاوی قیدی در در خصوص عدم تبعیض هستند در واقع با توجه به اینکه جهان شمولی حقوق بشر بر این مقدمه مبتنی است که تمام افراد «آزاد» متولد شده و از «لحاظ کرامت و حقوق برابر هستند»، ممنوعیت تبعیض در بهره مندی از آن حقوق اجتناب ناپذیر می باشد و اقدام به حقوق بشر و آزادی های بنیادین بدون هرگونه تبعیض، قاعده زیربنایی حقوق بین المللی بشر است.

باید توجه داشت که برخورد تبعیض آمیز با اقلیت های ملی و قومی و مذهبی موجود در کشور و تلاش در جهت محدود و نابودی زبان، فرهنگ، آثار تاریخی و اماکن مذهبی و همچنین شکنجه و حبس فعالان منتسب به این گروه ها طبق قوانین کنوانسیون بین المللی رفع هر گونه تبعیض نژادی مصوب دسامبر ۱۹۶۵ از مصادیق بارز نسل کشی فرهنگی محسوب می شود و از طرف دیگر، هر نوع موضع گیری تحقیرآمیز، غیرمنصفانه، نامعقول و غیرقابل توجیه و خودسرانه مقامات رسمی و غیررسمی نسبت به اقلیت های قومی و مذهبی موجود در کشور، به محرومیت، تبعیض و کینه ای رسوب شده در جامعه بدل شده، وحدت ملی را از بین برده و در نهایت باعث فروپاشی جامعه می شود و یا در دوران فترت دولت یا حاکم شدن اقلیت های مورد تبعیض شده، جامعه را به سوی خشونت و از جمله نسل کشی سوق می دهد. برای اجتناب از ان هم اکنون تمامی مجامع حقوق بشری تاکید دارند که برابری میان اعضای گروه های اکثریت و اقلیت در جوامع باید یک برابری موثر و واقعی باشد و بدین منظور دولت ها موظف هستند که در قوانین داخلی خود برای تحقق این امر مقررات لازم را وضع نموده و حکومت ایران نیز به عنوان یک عضو سازمان ملل متحد نه تنها مکلف به تبعیت از منشور حقوق بشر است، بلکه موظف به اجرای میثاقین «حقوق مدنی و سیاسی» و «حقوق اجتماعی و اقتصادی» می باشد.

آچیقلاما :

بو یازی یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری وریندن ۱۳۹۵- جی ایلین گولن آیینین ۲۸ - جی گونونده ایران اولکه سینین رسمی مسئول لاری وریندن بهایی دینی اقلیت لری نین دوغال حاقلارینا قارشی داورانماقلارینا اعتراض اولاراق رجایی شهر توتساغیندا قلمه آلینمیشدی.

تاملی بر نژادپرستی در ایران و راهکاری بر حل مساله اقلیت های ملی

بازداشت های غیرقانونی، ایراد ضرب و شتم، به سخره گرفتن باورها و عقاید، پرونده سازی و در نهایت اجبار قضات به صدور احکام غیرقانونی از جمله اقداماتی هستند که سوابق فعالیتی نیروهای موسوم به سربازان گمنام امام زمان را تشکیل می دهند. در زندان هم هربار که اراده کنند، می آیند با همان ادبیات بی ادبی قدرت بلامناز عشان را در مقابل زندانی به بند کشیده به نمایش می گذارند.

این شیوهی معمول اکثریت نیروهای اطلاعاتی است که در این مقال موضوع بحث ما نیست. موضوع، برخورد نژادپرستانه این عناصر با اقلیت ملی و قومی است که یکی از موارد آن برخوردی است که کارشناس پرونده ام در بند ۸ زندان رجایی شهر با من نمود. چنانکه در اعتراض به سماعت بیش از حدش در استعمال واژهی مجعول «آذری» وقتی که پرسیدم که آیا خوش دارد کسی او را با یک هویت دیگری مثلاً «افغانی» مورد خطاب قرار دهد، بلافاصله دهان به اهانت و ناسزاگویی گشود. گویی به نژاد پاک آریایی اش برخورده بود!

«نژاد پرستی (racism) در اصل باور به برتری یک گروه نژادی آدم از گروه های نژادی دیگر دارد و مخربترین نوع آن نیز نژادپرستی نهادی (Institutional racism) است که آداب و رسوم و قوانین تصویب شده ای که به طور سیستماتیک نابرابری های نژادی در جامعه را ایجاد می کند، منعکس می کند. نژادپرستی نهادی در داخل نهادهای اجتماعی متفاوت نظیر سیستم های آموزشی، اقتصادی و سیاسی

شکل می گیرد و با سوق دادن نگرشهای شخصی و رفتارهای هدایت شده افراد به سمت گروه های نژادی یا قومی مشخص، نژاد پرستی فردی (individual racism) را به وجود می آورد» [i]

پدیده‌ی نامیمون نژاد پرستی در ایران مصادف است با به قدرت رسیدن خاندان پهلوی. رژیم دست نشانده و مستبدی که از بدو تاسیس سلطنت خویش تمامی امکانات مادی و معنوی خود را بسیج نمود تا از یک طرف ملل و اقوام موجود در کشور را سرکوب و از طرف دیگر پروژه‌ی یکسان سازی ملی را بر پایهی زبان فارسی و نژاد آریایی پیاده نماید. با شیادی روشنفکرانه احمد کسروی و نوچه های حلقه زده اش به دور دودمان پهلوی، زبان ترکی در کشور انکار و به جای آن واژه‌ی مجعول «آذری» تحمیل می شود. پروژه ای که همزمان در آذربایجان شمالی توسط حکومت شوراهای با موفقیت به سرانجام رسید. درحالیکه تا قبل از ایجاد حکومت های بلشویک و پهلوی هیچ سندی مبنی بر استعمال این واژه‌ی منحوس بین اهالی دو سوی ارس و حتی از جانب همسایگان نشان نسبت به آنها وجود نداشت.

رژیم پهلوی عزم خود را بر سیاست یکسان سازی ملی با قتل عام وحشیانه جنبش های آزادیبخش ملل ستمدیده ی آذربایجان، کردستان و خوزستان به منعصه ظهور می رساند و متعاقب آن کتابهایی که به زبان ترکی نوشته شده بود در میادین شهر تبریز به آتش کشیده شده، استعمال زبان ترکی در مراکز دولتی ممنوع و حتی برای دانش آموزانی که در مدارس به زبان مادری صحبت می کردند صندوق های جریمه تعبیه می شود. بدین سان آسیمیلیسیون زبانی با شدت تمام آغاز می شود و حتی نام مناطق جغرافیایی آذربایجان جنوبی از گزند زبان فارسی مصون نمی ماند.

«ترک ستیزی و ترک زدایی» در گستره‌ای وسیع با امکانات فراوان به عهده‌ی پنج لژ معروف یعنی لژ کوروش ۱۳۳۹، لژ آریا ۱۳۳۹، لژ خیام ۱۳۴۱، لژ صفا ۱۳۴۱ و لژ اصفهان ۱۳۴۷ گذاشته شده و افراد ترک ستیز و بدنامی نظیر ذبیح ا... صفا شهیرزادی به سردمداری این لژها منصوب می شوند. نفی و انکار زبان ترکی، بیگانه دانستن ترکان در ایران، ایجاد احساس کمتری در ترک زبانان، توهین و اهانت به بزرگان حکومت آفرین ملت ترک و موجه جلوه دادن سیمای شاهان فاسدالاخلاق خویش، امحاء و نابود ساختن متون مکتوب ترکی در کتابخانه ها از اهم وظایف ایشان می شود» [ii]

با تغییر رژیم پهلوی دیدگاههای تحجرآمیز و نژادپرستانه نسبت به اقوام و ملل نه تنها تغییر نمی کند بلکه با ضمیمه کردن مذهب تشیع به خود تا به امروز به حیات ننگین خویش ادامه می دهد. در دانشگاهها و به ویژه دانشکده های ادبیات و مراکز تالیف و تدوین کتب درسی تاریخ، جامعه شناسی، علوم اجتماعی و جز آن نهادهایی نظیر فرهنگستان زبان و ادب فارسی و مراکز تالیف دایرة المعارف و بنیادهایی نظیر آن به تبلیغ خرافه های آریایی و پان فارسیسم می پردازند. فرهنگستان های خائن به فرهنگ ملت های دیگر که از یک طرف وظیفه شستن و رفتن زبان فارسی از کلمات و اصطلاحات عربی، ترکی و ... را دارند و از طرف دیگر با بخشنامه کردن کلمات قلابی و من درآوردی که همه از عهد بوق احیاء می شوند؛ هنوز هم فعالیت می نمایند.

در نتیجه ی این گونه فعالیت ها، امروز با ملتی مواجه شده ایم که نژاد پرستی در تمام لایه های جامعه آن نفوذ کرده و رسوب گذاری شده است. ملتی که تمام دستاوردهای تاریخ بشری را از آن خود می پندارد. انگار به غیر از ملت ایران (فارس) ملت دیگری در طول تاریخ هیچ دستاوردی نداشته است. فرش دستباف تبریز به عنوان (Persian carpet) فرش پارسی و «بوزباش»، «قورمه سبزی»، «قیمه»،

«دلمه»، «کوفته تبریزی» و ... در منوی غذایی (Persian food) غذای پارسی به جهان عرضه می شود. در مقابل زمانی که دولت آذربایجان شمالی برای حفاظت از داشته های تاریخی، فرهنگی خود از دست دزدان و راهزنان، چوگان و تار آذربایجانی را به ثبت جهانی می ساند؛ اجماعی از ملت نژاد پرست ایران از مقامات رسمی گرفته تا اوپوزیسیونهای مخالف و اصحاب رسانه ای شان علیه آذربایجان شکل می گیرد که بیا و ببین!!

خلیجی که در دل سرزمین های عرب زبان واقع شده با لجاجت «خلیج همیشه فارس» نامیده می شود. «شط العرب» را «اروند رود» و با اطلاق نام «مازندران» به نام تاریخی دریای خزر و لغ وصف ناپذیری در بلعیدن پنجاه درصد این دریا دارند. البته از ملتی که اشعار نژاد پرستانه و ضدانسانی فردوسی را به عنوان مفاخر ادبی خویش قلمداد نماید انتظاری بیش از این نباید داشت. چنین ملتی فاقد ادبیات صلح و آشتی است. هنرش نیز در لودگی دلقک هایی چون منوچهران آذری و نوذری، اکبر عبدی و ... بوده است و بس؛ صدا و سیمایش نیز از بدو تاسیس مشق توهین و اخیراً پوزش می کند و یا نگرانی جمعی از خرافه پرستان آریایی تحت پوشش محققان، استادان و تاریخ دانان از تشکیل فراکسیونی از نمایندگان مناطق ترک کشور در مجلسی که کلکسیونی از فراکسیون های ناکارآمد است؛ فراکسیون اخیر را عاملی در جهت تضعیف وحدت ملی در کشور می دانند. وحدتی نمادین که با تحمیل زبان فارسی به قیمت نابودی فرهنگهای دیگر تمام شده است. نژاد پرستی مکتوم در کسوت روحانیت نیز با این جملات قصار که بشریت وامدار تمدن ایرانی اسلامی است و یا زبان فارسی تنها عامل وحدت ایرانیان است؛ از باطن رئیس دولتی آن هم از نوع اصلاح گرایش متبلور می شود و یا وزیر ارشاد رفورمیست اش عزم ایجاد کمپین برای جمع آوری و سوزاندن کتابهای مرحوم استاد ناصر پورپیرار را دارد؛ تنها به این دلیل که نگاه متفاوتی نسبت به تاریخ باستانی آقایان داشته است. دولت اخیر هم پس از تدابیری که به خرج داد حجت الاسلامی را که سالها در سمت وزیر اطلاعات سرکوبگر حقوق اقوام و ملل کشور بوده در سمت نمایندهی ویژهی خویش در امور اقوام قرار می دهد. کسی که پس از انتصاب به این سمت اظهاراتی کاملاً مغایر با فلسفه وجودی خویش در این کسوت دارد. ایشان همانقدر به زبان اقلیت های ملی و قومی در کشور ارزش قائل است که می گوید: «زبان نه تنها نیاز ملی نیست بلکه نیاز محلی اقوام هم نیست، یک نیاز محدود روشنفکری و سیاسی است».[iii]

اما ارادت خود را به زبان فارسی چنین ابراز می دارد؛ «فارسی زبان قومی خاص یا یک جغرافیای محدود نیست. زبان همه اقوام ایرانی و به بیان کامل تر زبان «ایران شهر» است»[iv] و با اظهارات جنجالی اش جغرافیای زبانی اش را تا به سرزمین عراق وسعت بخشیده، عراق را در حوزه فرهنگی ایران قرار می دهد!

همچنین با نوع موضع گیریهای احزاب اوپوزیسیون نسبت به مبارزات آذربایجانیها علی الخصوص فرقه دموکرات آذربایجان که نقطه عطفی در تاریخ معاصر ملت آذربایجان جنوبی می باشد؛ به راحتی می توان پی به ماهیت این احزاب برد که نژادپرستی چگونه در پس موضع گیریهایشان موج می زند. اینان هنوز هم ۲۱ آذر ۱۳۲۵ را که در آن بیش از سی هزار نفر از مردان و زنان آذربایجانی توسط ارتش شاهنشاهی قتل عام شدند یا «روز نجات آذربایجان» می نامند یا با سکوت خویش تا به امروز مهر تایید بر جنایت پهلوی زده اند.

در اثبات این نظر که ایرانیان ملتی نژادپرست هستند به سخنان دکتر صادق زیباکلام بسنده می‌کنم. دکتر صادق زیباکلام در این خصوص می‌گوید: «من چند ویژگی را دیده‌ام و به این نتیجه رسیده‌ام که نژادپرستیم. اول اینکه ما خود را برتر از دیگران می‌بینیم، ساختاری که نظام رسمی ما پیدا می‌کند و وجهی رسمی که در میان مردم جاری است این را نشان می‌دهد. همچنین تنفر از اقوام و ملیت‌های دیگر که برجسته‌ترین آن نفرتی است که از اعراب و افغانه داریم. ویژگی دیگر جایگاه مهمی است که در تاریخ برای ایران قائل هستیم و نگاه شک‌برانگیزی که به کشورهای دیگر داریم ... یا مثلاً وقتی در مسابقات ورزشی برنده می‌شویم، بلند اعلام می‌کنیم جهان در برابر ما زانو زد. من این اصرار و پشت پرده آن را از بزرگ‌ترین خود از دیگران می‌دانم که معنای آن نژادپرستی است».[۷]

معضل نژادپرستی معضلی نیست که به سادگی و در کوتاه مدت برطرف شود. بلکه نیاز به فرهنگ سازی بلند مدت دارد که متأسفانه نه تنها هیچ گونه اقدامی در این خصوص صورت نگرفته، حتی با برنامه ریزی های غلط موجبات فراگیر شدن بیش از پیش این تفکر را در جامعه فراهم نموده اند. با توجه به اینکه هیچ کدام از احزاب سراسری تا به حال برنامه ای برای خودمختاری ملت های ستمدیده کشور ارائه نداده اند؛ نباید فریب شعارهای تصنعی، توخالی و رویایی دموکراسی خواهی آنان را خورد. احزابی که از دموکراسی صحبت می کنند اما در مقابل حق تعیین سرنوشت ملل موجود در کشور سکوت کرده اند. گویی که حق تعیین سرنوشت حقی است غیر دموکراتیک. امروزه پیاده نظام این احزاب شدن مشکلات اقلیت های ملی را حل نخواهد کرد. مصداق بارز آن حزب توده ایران است؛ وقتی که صحبت از حق تعیین سرنوشت ملل ستمدیده ایران به میان آمد از آرمان خود (آزادی ملل ستمدیده) عقب نشست و در بحبوحه ی قتل عام آزادیخواهان آذربایجان و کردستان اصلاً ککش هم نگزید.

حرکت ملی آذربایجان جنوبی با تجربه گرانشنگی که طی مبارزات خویش پیدا کرده است بدون آنکه دست تکیه به صلات و صدقات این احزاب دراز کند، حقوق ملی خود را در صدر برنامه اش قرار داده و برای وحدت، آزادی ملی، دموکراتیک شدن، پیشرفت و رفاه عمومی ملت آذربایجان جنوبی مبارزه می نماید و صد البته در این مبارزه با کوله باری که از تجارب تاریخی دارد، در مورد حقوق ملت خویش با احدی مسالحه و معامله نخواهد داشت.

حق تعیین سرنوشت راه کاری است اجتناب ناپذیر و موقعیتی است محتوم در سرنوشت سیاسی ملت آذربایجان جنوبی و سایر اقلیت های ملی موجود در کشور. انکار ضرورت آن، انکار بدیهیات تاریخی است.

لطیف حسنی، زندان رجایی شهر ۱۳۹۵/۹/۱۵

[i]-نوربخش گلپایگانی، مرتضی. مفاهیم اساسی در علوم اجتماعی. تهران: نشر بهینه، ۱۳۸۱. ص ۱۹۷-۱۹۶

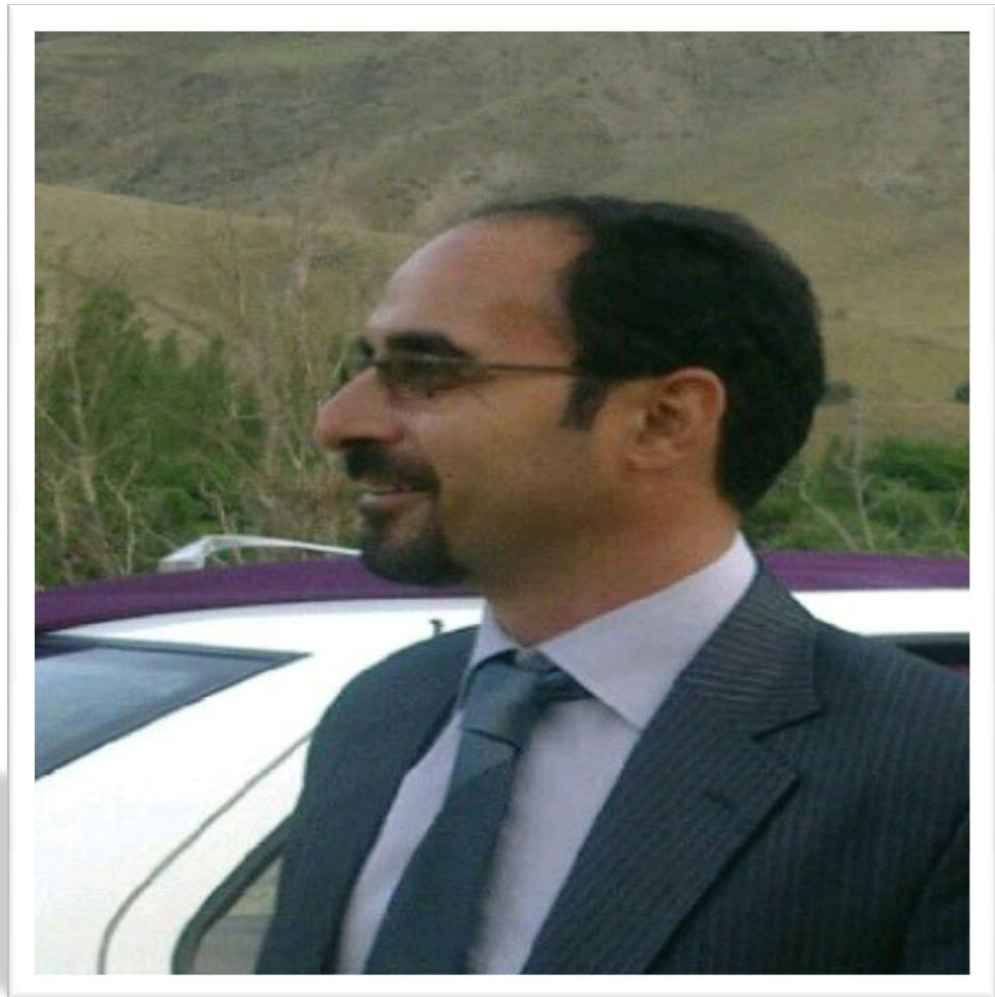
[ii]- یادمان های ترکی باستان، دکتر حسین محمدزاده صدیق. ص ۱۵-۱۶

[iii]- سالنامه ۱۳۹۳، روزنامه شرق، دغدغه های یونسی؛ می خواهم چراغ را روشن نگه دارم. ص ۴۴.

[iv]- روزنامه ایران، ۲۶ آبان ۱۳۹۵، همایش زبان و گویش های ایرانی؛ گذشته و حال. ص ۲۲

[v]- روزنامه شرق، ۲ مرداد ۱۳۹۵، ص ۲

مبارزه مدنی و فرصت انتخابات

مقدمه

بهانه نوشتن این مقاله انتخابات ریاست جمهوری آینده می باشد. انتخاباتی که حدود یک ماه تا زمان ثبت نام کاندیداها فرصت هست و ۴ ماه دیگر به صورت رسمی برگزار خواهد شد. شاید برای یک جریان درون حکومتی این مدت برای تصمیم گیری بسیار تنگ باشد. اما برای جریانی خارج حکومتی مثل جنبش ملی آذربایجان جنوبی معیارها متفاوت می باشد. هرچند که فعالان و تشکلهای حرکت ملی آذربایجان جنوبی باید از ماهها قبل به تصمیم نهایی رسیده و برنامه ریزی کرده باشند. اما در صورت عدم نتیجه گیری تا این لحظه، باز به لحاظ ماهیت و استراتژی غالب جنبش ملی آذربایجان می توان در فرصت باقیمانده نیز اقدامات مفیدی انجام داد.

به نظر من برای تصمیم گیری درست در مورد انتخابات ریاست جمهوری باید پنج فاکتور اساسی مدنظر قرار گیرد:

- ۱- ماهیت حرکت ملی آذربایجان جنوبی ۲- ساختار سیاسی سیستم حاکم (جمهوری اسلامی ایران) و جایگاه رئیس جمهور ۳- استراتژی غالب جنبش ملی آذربایجان ۴- استراتژی سیستم حاکم در رابطه با جنبش ملی ۵- شرایط کنونی کشور و مسائل جهانی مرتبط با آن

با توضیح مختصری در مورد هر یک از ۵ فاکتور مذکور، در مورد انتخابات پیش رو نظر خودم را برای فعالان جنبش ملی آذربایجان جنوبی ارائه خواهم نمود.

۱- ماهیت جنبش ملی آذربایجان جنوبی

در مقاله دیگری که قبلاً به تحریر درآمده و منتشر شده است به تفصیل توضیح داده ام که مردم آذربایجان به لحاظ داشتن شاخصه هایی چون زبان متفاوت، سرزمین واحد به هم پیوسته، فرهنگ خاص خود و تاریخ مخصوص خود هویت جداگانه ای از دیگر ملل ساکن در ایران دارند و به این هویت احساس تعلق می کنند؛ از طرف دیگر به لحاظ داشتن جریان سیاسی با گفتمان دولت-ملت، در ادبیات سیاسی معاصر جهان به عنوان یک ملت بدون دولت شناخته می شوند. متی که به لحاظ عدم برخورداری از حق تعیین سرنوشت ملی خود، رسمی نبودن زبان ملی خود و عدم تحصیل به زبان مادری، تخصیص مالیات و سایر درآمدهای مملکت و از جمله آذربایجانی ها به رشد زبان و فرهنگ ملتی دیگر (فارس)، عدم لحاظ هویت ملی آذربایجانی ها در سیاست خارجی ایران مخصوصاً در مورد همسایه ها، عدم داشتن کنترل ملی بر منابع زیرزمینی و ... عملاً تحت استعمار داخلی می باشد. استعمار نوینی که منجر به پیدایش جنبش ملی آذربایجان جنوبی گشته است. عصاره این جنبش ناسیونالیسم می باشد که تمامی ابعاد ناسیونالیسم مثبت از جمله حفظ هویت ملی و دوست داشتن آن، حاکمیت ملی و عدم قبول سلطه خارجی، حاکمیت ملت و به تعبیری دموکراسی، اولویت منافع ملی به منافع فردی را شامل می باشد. ناسیونالیسم عدالت طلبی که با شوونیسم، راسیسم و فاشیسم متفاوت است. اما ناسیونالیسم آذربایجان به لحاظ عدم جامعیت آن و شرایط فعلی کشور با عنصر دیگری به نام مدرنیته نیز ادغام گشته و در کل می توان گفت ماهیت جنبش ملی آذربایجان جنوبی ناسیونالیسم مدرن می باشد که به لحاظ تاریخی برخی عناصر پست مدرن را نیز شامل می شود. آزادی، برابری حقوقی انسانها، حکومت قانون، اومانیسم، دموکراسی، سکولاریسم، پلورالیسم دینی-سیاسی-فرهنگی، حقوق بشر، حفظ محیط زیست، برابری حقوقی زن و مرد و تلاش برای احقاق حقوق زنان و ... عناصری جدا نشدنی از هویت حرکت ملی آذربایجان جنوبی می باشند.

چنین جنبشی قطعاً یک جنبش خارج حکومتی است و تلاش برای قرار گرفتن در حوزه درون حکومتی صرفاً خودفربیی می باشد. سیستم حاکم از اول هم جریان حرکت ملی آذربایجان را یک جریان خارج حکومتی و اپوزیسیونی ارزیابی کرده و عنوان "جریان تجزیه طلب" را به آن داده است.

۲- ساختار سیاسی سیستم حاکم و جایگاه رئیس جمهور در آن

درست است که جمهوری اسلامی ایران عنوان جمهوریت را یدک می کشد، اما رئیس جمهور آن شخص اول مملکت محسوب نمی شود و درست است که مردم رئیس جمهور را با رای خود انتخاب می کنند اما مردم رئیس جمهور را صرفاً از بین کسانی انتخاب می کنند که قبلاً توسط نهاد دیگری انتخاب شده اند که اگر با ادبیات جمهوری اسلامی گفته شود، شورای نگهبان آنها را تایید صلاحیت کرده است؛ اخیراً هم می گویند "شورای نگهبان صلاحیت کاندیداها را احراز نموده است". در واقع در شرایط کنونی صرفاً می توان در انتخابات ثبت نام نمود. شاید در آینده ای نزدیک برای ثبت نام هم محدودیت قائل شوند؛ چرا که شورای نگهبان در انتخابات گذشته مدام از زیاد بودن تعداد کاندیداها گلایه می کرد. احزاب اگر بتوانند از فیلتر ماده ۱۰ احزاب رد شوند، صرفاً می توانند کاندیدا معرفی کنند؛ اما نمی

توانند مطمئن شوند که کاندیدای آنها به مرحله رای گیری خواهد رسید یا نه. رئیس جمهور منتخب مجری قانون می باشد. فرض بر این است که اجازه اجرای قانون را دارد و گلايه های رئیس جمهور فعلی و رئیس دولت اصلاحات را مبنی بر اینکه "نمی گذارند" نادیده می گیریم. رئیس جمهور مسئول اجرای قانون اساسی است؛ قانونی که رد آن هویت ملی و حق تعیین سرنوشت ملی ملت آذربایجان جنوبی به رسمیت شناخته نشده است؛ زبان مادری آذربایجانیها و دیگر ملل غیرفارس به رسمیت شناخته نشده است؛ تحصیل به زبان مادری در آن جایگاهی ندارد. تغییر این قوانین در اختیار رئیس جمهور نمی باشد و حتی نمی تواند برای تغییر اعلام همه پرسی کند. اعلام همه پرسی در اختیار رهبر می باشد. رئیس جمهور صرفاً مجری همه پرسی می باشد. قوانین فرعی نیز که رئیس جمهور می تواند با ارائه لایحه به تصویب آنها امیدوار باشد، باید پس از تصویب مجلس به تایید شورای نگهبان برسد. یعنی بدون تایید شورای نگهبان نه شخصی می تواند کاندیدای ریاست جمهوری شود و نه می تواند لایحه ای را به قانون تبدیل کند.

۳- استراتژی غالب جنبش ملی آذربایجان جنوبی

کم هزینه ترین و معقول ترین راه برای جریان تحول طلب در کشورهای دموکراتیک، همانا مبارزه پارلمانتاریستی می باشد. جریانات تحول طلب می توانند با تشکیل احزاب، شرکت در انتخابات و استفاده از رسانه های جمعی و ... به مراکز قانون گذاری و اجرایی کشور وارد و اصلاحات مورد نظر خود را اعمال کنند. اما مستندات نشان می دهد که سیستم حاکم راه را برای اصلاحات اساسی بسته است. حتی اجازه مبارزه پارلمانتاریستی برای جریانات، افراد و گروههایی داده می شود که در محدوده تحمل نظام باشند. مبارزه پارلمانتاریستی در ایران فعلی مبارزه ای عقیم می باشد که چیزی جز سرخوردگی و اتلاف وقت و انرژی ندارد. تجربه اصلاح طلبان گویای عینی این ادعا می باشد. آنها با وجود تصرف مجلس و دولت نتوانستند حتی قانون مطبوعات را هم اصلاح کنند؛ احزابشان غیرقانونی و منحل اعلام شد؛ نمایندگانشان در انتخابات بعد رد صلاحیت شدند.

استراتژی دوم یعنی مبارزه خشونت آمیز و مسلحانه نیز به لحاظ عواقب و عوارض کوتاه مدت و بلند مدت آن، مطلوب فعالان حرکت ملی آذربایجان نبوده است. لذا فعالان ملی علی رغم امتحان گاه و بیگاه مبارزه پارلمانتاریستی، به صورت غالب پذیرای استراتژی مبارزه مدنی بوده اند؛ هرچند که برای اکثر گروهها و فعالان، این استراتژی به صورت کامل تعریف نشده است؛ و هرچند که توده های سرکوب شده هرآن ممکن است به طرف مبارزه خشونت آمیز کشیده شوند.

مبارزه بدون خشونت و یا مبارزه مدنی استراتژیی است که اکثر جنبشهای نوین به آن متوسل می شوند. تفاوت بارز این نوع از مبارزه با مبارزات کلاسیک خشونت آمیز و پارلمانتاریستی در رویکرد آن به قدرت می باشد. در این نوع از مبارزه، هدف کسب قدرت سیاسی نیست؛ هدف تسلط بر قدرت سیاسی است؛ مجبور کردن حاکمان و صاحب منصبان به قبول تغییرات موردنظر. هرچند که قبول این تغییرات، تدریجی و مرحله ای انجام پذیرد و ملموس نباشد؛ هرچند که زمان اعمال فشار و پذیرش آن همپوشانی نداشته باشد و یا حاکمیت اعتراف به عقب نشینی نکند. مبارزه بدون خشونت جنگ گفتمان هاست. گفتمان سازی و ارائه ارزشهای نوین و معانی جدید، غایت این نوع مبارزات است. سمبل ها و حرکات سمبلیک میدان دار این نوع مبارزات می باشند. جنبش های نوین به دنبال دادن پیام می باشند؛ پیامی که مخاطب آن مردم، حاکمان و یا افکار عمومی جهان باشد. موفقیت در این نوع از مبارزات

ملموس نیست و شاید به همین خاطر هر لحظه احساس بی نتیجه بودن فعالیتها بر مبارزان مستولی شود. اما واقعیت این است که این نوع از مبارزه، جاذبه افسونگری دارد که توده های سرخورده را به شور و هیجان می آورد. حاکمان با دیدن قدرت ارباب کننده مردم عقب نشینی می کنند و این عقب نشینی تنها گزینه عقلانی آنهاست چرا که در غیر این صورت مبارزه هر آن ممکن است به خشونت و سقوط حاکمان کشیده شود. ترس حکومتگران دقیقاً از اینجاست و الا برای آنها خواسته مردم ملاک نیست.

فهم فلسفه این نوع از مبارزه و تاکتیکهای آن برای فعالان جنبش ملی آذربایجان جنوبی ضروری است. چرا که در صورت عدم نهادینه شدن این نوع از مبارزه و عدم شناخت درست از ماهیت آن، هر لحظه ممکن است اهداف کم ارزش اما ملموس مبارزه پارلمانتاریستی، ما را به سوی محافظه کاری و در ظاهر فعالیت پارلمانتاریستی بکشاند و نفرت از برخوردهای عاملان سیستم حاکم و رفتارهای ددمنشانه آنها، ما را به سوی مبارزه خشونت آمیز سوق دهد.

۴- استراتژی حاکم در رابطه با جنبش ملی آذربایجان جنوبی

سیستم حاکم، جنبش ملی آذربایجان جنوبی را به عنوان جنبشی غیرخودی و دشمن درون خانه می بیند. جنبشی که مشروعیت و حقانیت آن را نمی تواند منصفانه زیر سوال ببرد، اما چشم دیدن آن را هم ندارد. جنبشی که نه تنها دشمنان خارجی نظام در صدد استفاده از آنند بلکه خودی های نظام نیز هر لحظه ممکن است توسط آن بلعیده شوند. سپاهی، فرزند شهید، کمونیست، آخوند، کارگر، مهندس، زن و مرد و ... می توانند هر لحظه جذب این جنبش شوند. جنبشی که قبل از پیدایش آن در عرصه سیاسی، سیستم حاکم برای آن آمادگی و برنامه داشت و علیرغم داشتن سازمان های متعدد برای سرکوب آن، نتوانسته است این جنبش نیمه سازمان یافته را کنترل کند. در برخورد با جنبش ملی آذربایجان جنوبی، حکومت فعلی استراتژی فرسایش و اضمحلال حرکت ملی را در پیش گرفته است. این استراتژی شامل تاکتیکهایی است که همزمان اعمال می شوند و در صورت عدم آگاهی از آن، منجر به فرسایش تدریجی حرکت ملی و مضمحل شدن آن خواهد شد. تاکتیکهای این استراتژی عبارتند از:

الف- سرکوب؛ که همواره بوده و خواهد بود.

ب- انگ و وابستگی به بیگانگان؛ که بیشتر برای واکسینه کردن نیروهای خودی از جمله اعضای سپاه، بسیج و ... است.

ج- ایجاد شکاف و دودستگی و همچنین فعال کردن چنددستگیهای ناشی از ناپختگی در جنبش ملی آذربایجان جنوبی. نمونه بارز آن سخنان مدیرکل اداره اطلاعات آذربایجان شرقی است که گفته بود ما مرز بین هویت طلبی و تجزیه طلبی را روشن خواهیم نمود؛ فعالیت هویت طلبی از نظر ما آزاد است. تاکتیکی که هدف از آن سرکوب بخشی از جنبش و بی خاصیت کردن بخش دیگر می باشد؛ چیزی که در تاریخ ایران بارها دیده شده است. شکاف در جنبش جنگل نمونه بارز این تاکتیک می باشد.

د- به راه انداختن نزاع و رقابت قومی مخصوصاً در شهرهایی که پتانسیل آن وجود دارد. بدین طریق انرژی جنبش صرف تنشهای غیرمفید خواهد شد و از این اختلافها حاکمیت بیشترین نفع را خواهد برد.

ه-تقلیل خواسته های جنبش در فضای انتخاباتی به سطح خواسته های مناطقی که مسئله ملی ندارند و استفاده از حس رقابت عوامانه. همچنین تقلیل خواسته ها توسط وعده های ظاهرا عملی کاندیداها که در انتخابات ریاست جمهوری ۹۲ شاهد آن بودیم.

و-ریزش فردی نیروهای فعال که همواره بوده و با ابزارهایی همچون تهدید، تطمیع و فشار شدت می گیرد.

ز-قطبی سازی حکومتی که با عناوینی همچون اصلاح طلب-اصول گرا سعی در دو قطبی کردن فضای سیاسی جامعه می کنند که هر دوی این قطبها متعلق به حکومت و تحت کنترل می باشند. قطبی سازی و کانالیزه کردن فضای سیاسی جامعه منجر به هدایت جریانات ضعیف و نیم بند به درون این قطبهای اصلی می شود و در نتیجه آن هویت مستقل خود را از دست می دهد. هرچند که این قطبی سازی و کانالیزه کردن فضای سیاسی در انتخابات مجلس و شورای شهر و روستا تا به حال بطور کامل جواب نداده است اما در انتخابات ریاست جمهوری شانس موفقیت آن به مراتب بیشتر است.

ه-شرایط کنونی کشور و مسائل جهانی مرتبط

برای تصمیم گیری درست در مورد انتخابات توجه به شرایط اقتصادی، سیاسی، اجتماعی فرهنگی کشور نیز ضروری است. چرا که وضعیت فعلی کشور قابل قیاس با وضعیت ۲۰ سال پیش نیست. رژیم حاکم با بحران مشروعیت دست و پنجه نرم می کند. نه رهبر کاریزماتیکی همچون آیت الله خمینی وجود دارد و نه روحانیون اعتبار اوایل انقلاب را دارند. به علاوه رژیم در عرصه های مختلف نتوانسته است کارآمدی لازم را نشان دهد. تورم، گرانی، رکود و بیکاری گریبان اقتصاد کشور را گرفته؛ اعتیاد، طلاق، فساد اداری و رانت خواری بیداد می کند. رسانه های جمعی گسترش یافته و اکثریت جمعیت ایران با داشتن ماهواره و تلفن همراه، دیگر معطل شبکه های تلویزیونی دولتی و روزنامه های رسمی کشور نیستند. فیس بوک، تلگرام و دیگر شبکه های اجتماعی گوی سبقت را از رسانه های معمول قبلی گرفته اند. هرچند که در عرصه خارجی بحران هسته ای به صورت نیم بند حل شده است اما حکومت با تسلیم در برابر قدرتهای خارجی با بحران اقتدار نیز روبرو شده است که برای جبران آن دست به کارهایی زده که مسائل دیگری را نیز برجسته کرده است. مسائلی همچون مسئله موشکی و حمایت از تروریسم. رژیم در مسئله حقوق بشر نیز مجبور به عقب نشینی است؛ هرچند که آن را آخرین سنگر حساب می کند اما قرائن و شواهد نشان می دهد که مسئولان رژیم سعی می کنند به نوعی مسئله را مدیریت کنند که کمترین هزینه را داشته باشد. واقعیت این است که زمان انکار و رد حقوق بشر و لیبرالی خواندن آن گذشته است. حتی با ترفند حقوق بشر اسلامی نیز نمی توان مسئله حقوق بشر را دور زد.

دولت جدید آمریکا، عربستان و اتحادیه اروپا هرکدام با اهداف خاص خود روی ایران و تغییر رژیم و فروپای آن متمرکز شده اند. شاید در چنین شرایطی بحث ورود یا عدم ورود به انتخابات برای جریان اپوزیسیون مضحک باشد. اما آیا برای جنبش ملی آذربایجان نیز چنین است؟

• انتخابات ریاست جمهوری و گزینه مناسب جنبش ملی آذربایجان

انتخابات از ارکان اساسی دموکراسی می باشد. در یک سیستم دموکراتیک انتخابات منعکس کننده افکار عمومی و تعیین کننده تغییرات احتمالی آینده می باشد. برای یک جریان با استراتژی مبارزه پارلماناریستی، انتخابات تنها راه رسیدن به قدرت و اعمال اصلاحات و تنها گذرگاه گردنه صعب العبور اقتدارگرایی است. در صورت انسداد این گذرگاه نیز جریان اصلاح طلب چاره ای جز انتخاب نمی بیند. انتخاب نامطلوب و بد که آن را با شعار «انتخاب بد از بدتر» بزک و توجیه می کند؛ اتخاذ روش اقتناع راهبانان و اقتدارگرایان و در واقع فریب خود که آن را با بهانه پرهیز از مبارزه مسلحانه و تنسل به مبارزه مصلحانه توجیه می کنند. آنها مدام تاکید می کنند که "سیاست فعالیت در عرصه ممکنات است" ولی در عمل ممکن را به "مجاز" تبدیل و صرفا به اقداماتی دست می زنند که برای آن از طرف حکومت اجازه صادر شده است.

اما برای جنبشی با مختصات حرکت ملی آذربایجان با رویکرد مبارزه مدنی، عرصه مبارزه صرفا محدوده تنگ مجوزدار نیست. مبارزه مدنی به دنبال قدرت سیاسی نیست که مجبور به عبور ملتمسانه از گذرگاه تایید صلاحیتها باشد. صلاحیت فعالان جنبش ملی آذربایجان نه توسط شورای نگهبان، بلکه توسط ملت آذربایجان صادر می شود. البته این به معنای فرار از انتخابات نیست. قطعا در صورت برگزاری یک انتخابات واقعی، در محدوده ی جغرافیای آذربایجان پیروزی با مبارزان ملی گرای آذربایجان خواهد بود. این مسئله بارها اثبات شده است و کاندیداهای انتخابات مختلف مخصوصا در انتخابات مجلس سال ۷۵-۷۴، انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۴، انتخابات مجلس سال ۹۵-۹۴ با طرح خواسته های حداقلی ملت آذربایجان توانسته اند به پیروزی دست یابند و به راحتی دوقطبی های حکومتی را زیر سوال ببرند.

انتخابات برای جنبش ملی آذربایجان مانند دیگر جنبشهای اجتماعی نوین صرفا فرصتی است برای طرح خواسته ها و اهداف خود، برای ارائه ارزشهای خود و بالا بردن سطح مطالبات مردم؛ انتخابات فرصتی است برای تقویت همبستگی ملی و تقویت اعتماد به نفس از دست رفته؛ زمانی است برای دادن پیام، پیام به ملت آذربایجان و دیگر ملل غیرفارس، پیام برای حکومتگران و افکار عمومی دنیا. انتخابات می تواند عاملی برای تغییر معادلات تصمیم گیرندگان مختلف گردد و آنها را به پذیرش هویت ملی و خواسته های ملی وادار کند.

ما با این دیدگاه می توانیم وارد انتخابات شویم و می توانیم با حداقل امکانات نتیجه بگیریم. نیازی به دلالان انتخاباتی نیست. نیازی به پولهای کثیف دزدان و اختلاس گران فعلی و قبلی نیست. به شرطی که فاکتورهایی همچون ماهیت جنبش ملی آذربایجان، ساختار سیاسی حکومت، استراتژی حکومت بر علیه جنبش ملی و وضعیت کنونی کشور و جهان را درک کرده باشیم. والا شرکت در انتخابات چیزی نیست جز همراهی و همقدم شدن با حکومتگران و کمک به مشروعیت آن. نباید فراموش کرد در انتخابات گذشته سخنان شخص اول مملکت آقای خامنه ای را؛ زمانی که همگان را به شرکت در انتخابات دعوت کرد. با دقت در جمله "حتی کسانی که نظام را قبول ندارند به خاطر ایران در انتخابات شرکت کنند" می توان اوج نیاز سیستم به انتخابات را درک کرد. نیاز رژیم به انتخابات به خاطر انتخاب اصلح از بین کاندیداها برای اداره کشور نیست. چرا که نهادی که می تواند از بین هزاران ثبت نام کننده هشت نفر صاحب صلاحیت را انتخاب کند، حتما توانایی انتخاب اصلح آنها را نیز داراست. انتخابات وسیله ای

برای جبران و ترمیم بحران مشروعیت می باشد. حاصل انتخابات برای نظام فعلی چیزی جز تقویت مشروعیت مشارکتی نیست؛ مشروعیتی که ضربه نهایی خود را انتخابات سال ۸۸ خورد.

در این انتخابات به احتمال زیاد مسائل اقتصادی-معیشتی برجسته خواهند شد. مسائلی که بحث و جدال حول آنها در محدوده توترانس رژیم می باشد. سیاست کلان رژیم با طرح و برجسته کردن این مسائل، صرفاً حل آنها نیست چرا که خود این مسائل زاینده دیگر سیاستهای حکومت می باشد. زمانی که دوستداران واقعی ملت رد صلاحیت، زندانی و طرد می شوند؛ قطعاً ریاکاران و فرصت طلبان جای آنها را خواهند گرفت و نمی توان از این مزرعه چیزی جز اختلاس و دروغ و دزدی درو کرد. برای تصمیم گیری درباره انتخابات باید مسئله اساسی دیگری را نیز در نظر گرفت و آن بیماری پنهان استعمار می باشد از خصوصیات مهم این بیماری نداشتن اعتماد به نفس و اسیر کلیشه ها بودن می باشد. ما به مبارزان خودمان اعتماد و ایمان نداریم. نگاهمان همیشه به غیرخودی هلست. در حالی که ما زنان و مردان میهن پرست و ملت دوست زیادی داریم که از تمام کاندیداهای مطرح شده در انتخابات ۴۰ سال اخیر شایستگی بیشتری برای ریاست جمهوری دارند. در انتخاب کاندیدای مطلوب همیشه دنبال کسانی هستیم که حتماً باید سابقه وزارت، استانداری، نمایندگی مجلس و ... را دارند. در حالی که این افراد باید آخرین نفراتی باشند که به ذهنمان خطور می کنند. همیشه اولین سوالی که در مورد معرفی کاندیداهای واقعا ملی گرا مطرح می شود این است که " آیا صلاحیت می دهند؟ ". به راستی چرا ما باید به دنبال گرفتن صلاحیت باشیم؟ کاندیدای ما باید کسی باشد که بتواند خواسته های واقعی ما را بدون سانسور و داشتن ترس مطرح کند نه کاندیدایی که بتواند صلاحیت بگیرد. کاندیدای ما باید خواستار تغییر وضع موجود باشد، نه بزک کردن آن و نه گرفتن پتانسیل مردمی تغییر و خنثی کردن آن.

تغییر قانون اساسی و اصلاح آن بر اساس موازین حقوق بشر و به رسمیت شناختن هویت و حق تعیین سرنوشت ملت‌های ساکن در ایران هرچند که در اختیار رئیس جمهور نیست قطعاً در اختیار ملت است. نقطه شروع انتخابات برای جنبش ملی آذربایجان باید دقیقاً همین جا باشد. انتخابات معطوف به ملت و فتح قلوب مردم، نه انتخابات معطوف به پستهای رسمی و امتیازات حاشیه ای. آذربایجان امید دیگر ملل ایران می باشد، کاندیدای واقعی آذربایجان می تواند کاندیدای آنها نیز باشد. جنبش ملی آذربایجان باید نماینده واقعی خود را وارد میدان کند و این نماینده نباید سیر کلیشه ها و جریان‌های حکومتی گردد؛ نباید برای جلب نظر حاکمان گریم و آرایش کند و نباید دست‌گذاری به سوی شورای تابید صلاحیت دراز کند. برای کاندیدای آذربایجان نافرمانی از دستورات و سیاستهای ناعادلانه و ظالمانه حق است غیرقابل گذشت و فعالیت انتخاباتی اش باید تا روز رای گیری ادامه داشته باشد. حتی رای دادن فعالان ملی نیز باید حاوی معنا و پیغم باشد و این پیغم نباید همانند اصلاح طلبان به شکل انتخاب دشمن بد و طرد دشمن بدتر باشد. مقاومت تا آخر باید ادامه داشته باشد. مقاومت در برابر شکنجه، زندان، امتیازات کوچک، رقابت‌های ناپخته و ...

آچیقلاما :

بو یازی یئنی گاموح باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز قاراباغلی) جناب لاری وریندن ۱۳۹۶- جی ایلین گولن آیینین ۶- جی گونونده ایران پیرزئدنت لیک سئچگی لری عرفه سینده رجایی شهر توتساقیندا اولاراق قلمه آلمیشدی.

چنشدلی قونو

دفاعیات سرگشاده ی «یننی گاموح» در مقابل رأی ناعادلانه ی دادگاه فرمایشی (به همراه متن تورکی)

اشخاص، سازمانها و مردم محترم آذربایجان که در راه آزادی، دموکراسی و حقوق بشر مبارزه می نمایند!

آزاد آفریده شدن بشر و صاحب عقل و فکر بودن او و به موازات آنحق تعیین سرنوشت خود، دیگر در تمدن بشری عنصری غیر قابل بحث بوده، آزادی عقیده، اندیشه و بیان نیز از بنیانهای توسعه و دموکراسی می باشد. تحزب و تغییر حاکمیت از راههای مسالمت آمیز، نشانگر دموکراسی حقیقی بوده، مانع از زد و خوردهای داخلی در یک کشور می گردد. حفاظت از موجودیت تمامی زبانها و فرهنگها و هستی عظیم بشری و تمامی هویتهای اجتماعی و ملی تنها در چارچوب پلورالیسم (تکثرگرایی) ممکن می باشد. اما همچنان در کشور ایران، استبداد، استعمار نو و شوونیسم ادامه دارد. اگرچه در قانون اساسی ایران بر آزادی بیان تاکید شده است، لیکن در قوانین جزایی این کشور از طرق مختلف و به شکلی خشنوت بار این آزادی از بین رفته است. چنان که در قوانین جزا تبلیغات علیه نظام جرم محسوب می شود. به عبارتی در این کشور هرکس از موضع مخالف حاکمیت صحبت یا هرگونه انتقادی نماید، مجازات قانونی در انتظار اوست. با توجه به همین اتهامات نیز فعالان سیاسی در ایران از جمله فعالان ترک آذربایجانی و دیگر ملتها و قومیتهای این کشور، زمانی که خواستار حقوق اولیه و ملی خود می گردد با اتهام تبلیغات علیه نظام رو به رو گردیده، زندانی می شوند.

اگر چه در سخن کشور جمهوری می باشد و برای انتخاب رئیس جمهور و نمایندگان مجلس و شوراهای شهر و روستا انتخابات برگزار می شود، حق انتخاب واقعی شهروندان به طرق مختلف از آنها سلب می شود. " شورای نگهبان " و الگوی " تایید صلاحیت " از سوی آن، شیوه ای برای حذف نیروهای مخالف از پروسه ی انتخابات میباشد. بدین وسیله

سالهای طولانی نیروهای سیاسی مخالف خود را از حیطه ی انتخابات به دور نگه داشته و حذف و زندانی نمودن مخالفان با عنوان گروه های غیر قانونی، به اصلیت ترین شیوه های حکومت تبدیل گردیده است. عدم اجازه به ترکهای آذربایجان برای تأسیس یک حزب برای دستیابی به حقوق ملی خود، از همین شیوه ی حکومت نشأت می گیرد. بدین ترتیب حکومتی که به شکلی واضح و روشن بر استبداد خودادامه می دهد، با ممنوع نمودن آزادی بیان و عقیده و همچنین تحزب، که از ضروریات دموکراسی است، در برابر تفکرات برتر عصر با ادعاهای دروغین قد علم کرده است. آزادترین کشور دنیا نامیدن این کشور، ادعای عدم وجود فعالان سیاسی در بند و سخن راندن از حقوق بشر محلی برای فرار از موج حقوق بشر، از دیگر ادعاهای مضحک مسئولان کشور می باشد. همچنین فراخواندن مردم برای شرکت در انتخابات وسیله ای برای کسب مشروعیت خود، از دیگر اقدامات آنها می باشد. حکومتی که بر وجود آزادی در کشور و عدم وجود زندانیان سیاسی تأکید می نماید، در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸، کاندیداهای اصلی انتخابات را حبس خانگی کرده، صدها زندانی سیاسی را در بند نموده است. بدنبال آن چند ماه مانده به انتخابات ریاست جمهوری پیش رو، رهبر تشکیلات نو بیداری آذربایجان «بینی گاموح» و اعضای کمیته مرکزی آن از طرف نیروهای اطلاعاتی حکومت دستگیر گردیدند. اتهام وارده بر آنها نیز باز هم تبلیغات علیه نظام و ایجاد تشکیلات غیر قانونی علیه حکومت بود. علی رغم اینکه «بینی گاموح» (بینی گونئی آذربایجان میلی اوینایش حرکتی) یک تشکیلات درون کشوری می باشد و بر اساس اصول پذیرفته شده ی بین المللی، در راستای حقوق ملی مردم آذربایجان جنوبی، مبارزه ی باز سیاسی و مدنی وبدون خشونت را استراتژی خود تعیین نموده است، آشکار است که حکومت به طرق مختلف از اعطای حتی ابتدایی ترین حقوق مردم آذربایجان سر باز می زند و به بدترین شکل فعالان راه آزادی، عدالت و دموکراسی را سرکوب می نماید.

«بینی گاموح» با تکیه بر برخی ویژگیهای مشترک مردم ساکن در آذربایجان جنوبی، از جمله زبان، فرهنگ، تاریخ و خواسته های مشترک ملی – سیاسی، بر ملت بودن آن اعتقاد دارد و این کشور را به عنوان یک کشور کثیرالمله در نظر می گیرد. چنان که از سال ۱۳۸۵ آذربایجان جنوبی عضو تشکیلات ملتهای بدون دولت گردیده است. در حالی که «بینی گاموح» حق تعیین سرنوشت خود را برای ملت آذربایجان در صدر اهدافش قرار داده، خواسته ی حق تعیین سرنوشت ملت آذربایجان را باتکیه بر قوانین بین المللی به شکلی روشن و مدنی مطرح می نماید. اما حکومت حتی به زبان راندن خواسته های بر حق ملت آذربایجان را بر نمی تابد. در حالی که ایران با عضویت در سازمان ملل متحد، در رابطه با حقوق ملی پذیرفته شده در کنوانسیونها، قطعنامه ها و کمیسیونهای حقوق بشری مسئول می باشد. ولی با تمام این احوال، علت تجزیه طلب بودن «بینی گاموح» از سوی ارگان امنیتی کشور و دادگاه، تأکید آن بر قوانین بین المللی – حق تعیین سرنوشت- بوده است. مسئولان کشور در حالی که از آزادی بیان و انتخابات آزاد سخن به میان می آورند، در دادگاه «بینی گاموح» از سوی اداره ی اطلاعات و در گزارش دادستان، درخواست اشد مجازات برای اعضای این تشکیلات ارائه گردیده است و سبب آن نیز عدم قبول ولایت فقیه از سوی این اعضا و به دلیل تبعیض های موجود بر علیه آذربایجانیان تصمیم آنها به عدم شرکت در انتخابات ریاست جمهوری می باشد. بر اساس رای دادگاه ساختگی ذکر شده، رهبر و اعضای کمیته ی مرکزی این تشکیلات هر کدام به مدت ۹ سال از آزادی محروم گردیدند. در حالی که همین افراد در سال ۱۳۸۹ پس از طی مدت طولانی در اداره ی اطلاعات و تحمل شکنجه های بسیار ۱، به علت عضویت در کمیته مرکزی به حبس محکوم گردیده بودند. این بار نیز به دلیل ایجاد اصلاحات در تشکیلاتشان با اتهام تشکیل گروه بار دیگر محاکمه گردیدند. این حکم که به شکلی واضح و آشکار از سوی اداره ی اطلاعات و با توصیه ی دادستان صادر گردیده، نشانگر بی طرف نبودن قاضی می باشد. قاضی با عنوان نمودن " من در مقابل عمل انجام شده قرار گرفتم" نشان داد که در این کشور سیستم دادگستری تاجه حد مستقل است.

ما اعضای «بینی گاموح» رأی صادره برای اعضای کمیته ی مرکزی و رهبر تشکیلات را تمامایک حکم سیاسی اعلام کرده و تمامی انسان دوستان و فعالان راه آزادی، دموکراسی و حقوق بشر، به خصوص ملت آذربایجان و فعالان ملی را دعوت به اعتراض به این رأی ناعادلانه و اجباری می نماییم. در پایان خطاب به ملت خود می گوئیم:

این عکس العمل حکومت در حالی که نشانگر غیر دموکراتیک و غیرمنطقی بودن آن است، همچنین نشان می دهد که حکومت تا چه حد از حرکت ملی ما در هراس است. ما تا آخرین نفس بر مبارزه برای دستیابی به خواسته های بر حق و سعادت ملتمان قسم می خوریم. همانطور که در برابر شکنجه ها ایستادگی کردیم، زندانها را هم تحمل کرده، احقاق حق مینماییم.

کومیتیهی مرکزی تشکیلات «یئنی گاموح» - زندان مرکزی تبریز- ۱۳۹۲/۳/۳۱

متن ترکی:

یئنی گاموح-ون قوندارما محکمه نین عدالت سیز قرارینا قارشی آچیق مودافیعه سی

ایضاح دومان رادمهر: بو بیانات تبریز مرکزی زندانیندا حبسه اولان یئنی گاموح لیدرلر بیرلشدن حاضرلانیب و دیشاریا گونده ریلیب. یئنی گاموح تشکیلاتنین رسمی وب سیتة سیتکنیکی سببلردن دولای ایشلمه دینه گوره بوردا یایینلانیب.

یئنی گاموح-ون قوندارما محکمه نین عدالت سیز قرارینا قارشی آچیق مودافیعه سیبشراحق لاری، آزادلیق و دئموکراسی اوغروندا چالیشان دیرلی شخصلر، اورقانلار و سئویملی آذربایجان میللی !

بشرین آزاد دوغولدوغو، عاغل و دوشونجه صاحیبی اولدوغو و اونون آردینجا اوز مقدراتینی تعیین ائتمه حاقی، آرتیق دونیا مدنییتی نین دارتیشیلماز عنصری اولوب، دوشونجه، اینانج و سؤز آزادلیغی ایسه اینکشاف و دئموکراسی نین بینوره سی دیر. پارتیلاشماق (تحزب) و دینج یوللارلا حاکیمیتلرین دییشیلمه سی، حقیقی دئموکراسی نین گؤسترگه سی اولوب، هابله اولکه ایچی توقوشمالارین قارشی سینی آلابله جک اونلم لردن ساییلیر. بوتون دیللر، کولتورلر، بشریتین زنگین وارلیغی و بوتون سوسیال و میللی کیملیکلرین حیاتی نین قورونماسی دا یالنیز پلورالیسم چرچیوه سینده مومکون دور. آنجاق هلهده ایران آدلانان اولکهده، استبداد، یئنی استعمار و شوونیسم سورمکدهدیر. اولکه نین آنا یاساسیندا سؤز آزادلیغی و ورغولانسا دا، جزا قانونلاریندا موختلیف یوللارلا سؤزو گندن آزادلیق کوبودجاسینا ناپدالانماقدیر. بئله کی اولکه نین جزا قانونلاریندا حاکیمیه قارشی تبلیغات آپارماق گونا ساییلیر. باشقا سؤزله بو اولکهده کیمسه حاکیمیه قارشی موخالیفت موقعیندن دانیشارسا یا هر هانسی بیر اینتیقاددا گورونورسه، قانون جزاسینا معروض قالماقدیر. بئله ایتهملارین اوجباتیندا ایسه اولکهده سیاسی فعاللار، اوجمله دن آذربایجان تورکلری و اولکه نین باشقا میللت و ائتتیک لری اوز ایلکین و میللی حقوقلارینی ایستهدیکلری زامان، حاکیمیه قارشی تبلیغات ایتیهامی ایله اوزله شیب زبندانلارا سالینیرلار. اولکهده سؤزده جوهوریت حؤکم سورسده، جوهور باشقانلیغی، مجلس و شهر-کند شوراسی اوچون سؤچکیلر آپاریلسا دا، اهالی نین حقیقی سؤچم حاقی موختلیف یوللارلا الیندن آلینیر. "شورای نگهبان" و اونون صلاحیت وئرمه اولقوسو، اصلینده موخالیف قوهلری سؤچکی سیراسیندا چیخاران عامل دیر. بو واسیطه ایله، اوز سیاسی موخالیفلرینه اوزون ایللر بویو، سؤچکی لره قاتیلماغا ایمکان وئرمه دن قانونسوز (حاکیمیتین تأیید ائتمه دی) قورویلاشماق آدیلا، فورمالاشان موخالیفلری دوستاقلماق و سیرادان چیخارماق، حاکیمیتین آن باشلیجا منتودونا چؤریلیب. آذربایجان تورکلرینه میللی حقوقلارینی آلد ائتمه یه داییر هر هانسی بیر قورومون یارادیلماسینا ایمکان وئريلمه مه سی، حاکیمیتین، بو توتدوغو منتودون دوغرولتوسوندادیر. بئله لیکله، آچیق آیدین استبداد یئریدن حاکیمیت، هم عقیده، سؤز آزادلیغینی، همده دئموکراسی نین ضرورتی ساییلان پارتیلاشمانی یاساقلایاراق؛ گونوموزون اوستون سؤیلملری قارشیسیندا اوتانمادان یالانچی ایددیعالاری لا گورونمکدهدیر. اولکه نی دونیانین آزاد اولکه سی آدلاندیرماق، اولکهده سیاسی دوستقلارین اولمادیغینی و ورغولاما ق و بشرحق لاری دالغاسیندا یایینماق اوچون یئرلی (محلی) بشر حاقلاریندا دانیشماق، اولکه مسئوللارینین گولونج ایددیعالارینداندیر. بو ایددیعالارین آردینجاسؤچکیلر زامانی اؤزلرینه مشروعیت قازاندیرماق اوچون اهالینی ساختا سؤچکیلره قاتیلماغا چاغیرماق ایسه اونلارین آتدیغی آلدادیجی آددیملارداندیر. بیر طرفدن اولکهده آزادلیغین اولوغونو و سیاسی دوستقلارینین اولمادیغینی و ورغولایان حاکیمیت، باشقا طرفدن ۱۳۸۸ - جی ایل پرنزیدنت سؤچگیلرینین باشلیجا آدای لارینی انودوستاغی انده رک یوزلرجه سیاسی فعالی زبندانلاردا دوستاقلاییبدیر.

بونون آردینجا اوتن پرنزیدنت سؤچگیلرینه بیر نچه آی قالمیش آذربایجان میللی حرکاتینا باغلی اولان «یئنی گاموح» تشکیلاتی نین باشقانی و مرکزی کومیته سی نین اویهلری حاکیمیتین اطلاعات قوهلری طرفیندن توتوقلاندی. اونلار وئرلن ایتیهام ایسه یئنه ده حاکیمیه قارشی تبلیغات آپارماق و بو حاکیمیه قارشی قانونسوز تشکیلات یاراتماق ایدی. باخمایاراق کی، «یئنی گاموح» اولکه ایچی بیر تشکیلات دیر و قبول اولونموش میللتلر آراسی قانونلار چرچیوه سینده گونئی آذربایجان میللی نین میللی حاقلاری اوغروندا مدنی، خشونت سیز و آچیق سیاسی مباریزه نی اوز استراتژی سی تعیین

اڭدیب، آنجاق گۇرونن بودور کی، حاکیمیت هر هانسی بیر یوللا گونئی آذربایجانین تورک لرینین آن ابتدایی حقونو وئرمک ایسته میر و آن کویودجاسینا آن یوموشاق سیاست آپارانلاری آزمکدهدیر.

آزادلیق، عدالت و دئموکراسی اوغروندا چالیشانلار!

یئنی گاموح گونئی آذربایجاندا یاشایان تورک لری داشیدیگی بیر سیرا اورتاقلیق لارا او جملدن دیل، کولتور، تاریخ و اورتاق میلی-سیاسی ایستکلره دایاناراق، اونون بیر میلیت اولدوغونا اینانیر و اولکهنی ایسه نچمه میلیتلی بیر اولکله کیمی دیرلندیریر. بئله کی ۱۳۸۵- جی ایلدن بری گونئی آذربایجان دولت سیز میلیتلر تشکیلات نین عوضودور. اوز موقددراتینی تعیین ائتمه حقونو باشلیجا هدفی اولاراق دیرلندیرن «یئنی گاموح»، گونئی آذربایجان تورک لرینین اوز موقددراتینا حاکیم اولماسی ایستهمی دونیانین قبول ائندیی بین الخالق قانونلارا دایاناراق آچیق و مدنی شکلده اورتایا قویوب، آنجاق اولکله حاکیمیتی، میلیتمیزین حق ایستکلرین دبله گنیریلمه سینه بئله دوزومو یوخدور. بیر حالداکی ایران آدلانان اولکله بیرلشمیش میلیتلر تشکیلاتی نین عوضو اولدوغو اوچون میلیتلرله باغلی کنوانسیونلاری، قطعنامه لری و بشر حاقلاری کمیسیونون قبول ائندیی میلی حاقلارین تائینماسیندا مسؤل دور. آنجاق بوتون بونلارا باخمایاراق، حاکیمیتین امنیت اورقانی و محکمه سینده، «یئنی گاموح»-ون تجزیه طلب اولماغینا ثبوت، بوتشکیلاتین بین الخالق قانونلارا خالق لارین اوز موقددراتینی تعیین ائتمه حقو - مراجعتی اولوب. اولکله مسؤل لاری سوز آزادلیغی و آزاد سچکی لردن دانیشدیقلاری حالدا، «یئنی گاموح»-ون محکمه سینده اطلاعات ایداره سی نین و دادستانین گوندریبی راپورتدا تشکیلات عوضولرینه آن آغیر جزا وئريلمه سی طلب اولونوب، سبب ایسه «یئنی گاموح»-چولارین ولایت فقهی قبول ائتمه دیکلری و گونئی آذربایجانلی لارا قارشى آیری سچکی لیی اوندۀ توتاراق پرنزیدنت سچگی لرینه قاتیلماق ایسته دیکلری دئییلیب.

سوزو گئدن قوندارما محکمه نین قرارینا اساسا «یئنی گاموح»-ون باشقانی و مرکزی کومیته نین اوپه لری هر بیرى ۹ ایل آزادلیقدان محروم ائیلدیله. بیر حالداکی، همین اینسانلار ۱۳۸۹ -جو ایلده اوزون مودتلی اطلاعات ایداره سینده ایشکنجه لره ۱۰ معروض قالدیقان سونرا، مرکزی کومیته نین اوپه لری اولدوقلارینا گوره حبس جزاسی آلمیشدیله. بو دونه ایسه تشکیلاتدا رفورم آپاردیقلا رینا گوره تشکیلات قورماق ایئتیه می ایله یئنی دن مو حاکیمه اولدولار. قاضی نین طرفسيز اولماماسی بو حوکمون تمامی ایله اطلاعات ایداره سی و دادستانین تاپشیریغی ایله حیاتا کئچیريلمه سی نین آچیق-آیدین گوستریجی سی دیر. "منی گورولموش ایشین قارشیسیندا قویوبلار" دئین قاضی بئله لیکله اولکله ده محکمه سیستمی نین نه قدر موسبقیل اولدوغونو اورتایا قویدو.

بیز «یئنی گاموح» اولاراق مرکزی کومیته نین اوپه لری و تشکیلات باشقانی وئريلمیش اولان حوکمو تمامی ایله بیر سیاسی حوکم کیمی دیرلندیریب بوتون اینسان سئورلری، آزادلیق، دئموکراسی و بشر حاقلاری اوغروندا چالیشانلاری، اوزل اولاراق آذربایجان میلیتینی و میلیفعاللاری بو عدالت سیز و زوراکى حوکمه قارشى اعتراض ائتمه یه چاغیریریق! سونا اولاراق میلیتمیزه اوز توتاراق دئییریک: حاکیمیتین بو تپکی سی، اونون غیر دئموکراتیک و منطق دن اوزاق اولدوغونو گوستردیبی حالدا، میلی حرکتیمیزدن نه قدر قورخویا دوشدیو یونو گؤسترمکده دیر. بیز میلیتمیزین حق ایستکلری و اونون سعادتى اوغروندا سونونا قدر موباریزه آپارماغا سوز وئریریک. ایشکنجه لره دوزدیوموز کیمی، زیندانلارا دا دوزوب و آیناسیمیلی حاقلاریمیزی آلاجاییق.

«یئنی گاموح» تشکیلاتی نین مرکزی کومیته سی- تبریزین مرکزی دوستاغی - ۲۰۱۳/۶/۲۱

آچیقلاما:

بو یازی یئنی گاموح اورگوتونون اوپه لری وریندن تبریز یارقانی نین جهدی ایله عدالت سیزجه ۹ ایل توتساق چکمک حوکمونه جزالاندیقلا ری اوچون چیخیش اوزو گورموشدو. آرتیرمالی ییق بو یازی یئنی گاموح -ون مرکزی کمیته سینین وریندن قلمه آلیندیگی دؤنم هامی سی تبریز توتساقیندا دیلار.

وضعیت بحرانی لطیف حسنی در ۴۴مین روز اعتصاب غذا

وضعیت جسمی دکتر لطیف حسنی، دبیرکل تشکیلات یئنی گاموح در ۴۴ ومین روز اعتصاب غذا بحرانی گزارش شده است. به گفته خانواده این زندانی سیاسی آذربایجان، لطیف حسنی روز یکشنبه ۲۸ اردیبهشت ماه در اعتراض به نقض حقوق زندانیان سیاسی عدم رعایت اصل تفکیک جرایم در زندان‌ها و احقاق حقوق قانونی زندانیان سیاسی از جمله حق انتقال به شهر محل سکونت و استفاده از مرخصی و همچنین اعتراض به آزار و اذیت خانواده‌های زندانیان سیاسی در زندان مرکزی تبریز دست به اعتصاب غذا زد.

وی پس از ۳۷ روز اعتصاب غذا به قرنطینه زندان اوین منتقل شد ولی حاضر نشد تا زمانی که به بند زندانیان سیاسی منتقل و اصل تفکیک جرایم در موردش اجرا شود دست از اعتصاب غذای خود بکشد.

اعظم پیری همسر این زندانی سیاسی طی نامه‌ی سرگشاده ای می‌نویسد:

وضعیت جسمی همسرم لطیف حسنی به قدری وخیم و بحرانی است که دادستان دستور داده با تدابیر امنیتی ایشان را منتقل کنند و تاکید شدید کرده که هیچ کس حق نزدیک شدن به ایشان و مشاهده او را ندارد و مبادا کسی از او عکسی بگیرد.

در مدت ۴۳ روز گذشته ایشان فقط آب، چای، نمک و قند استفاده می‌کرده که از وقتی وارد قرنطینه زندان «اوین» شده (طی ۵ روز گذشته) روزی فقط ۳ لیوان چای و ۳ حبه قند به ایشان می‌دهند و از امروز و با شروع ماه رمضان آنرا هم قطع کرده‌اند.

در مراجعه به زندان اوین متوجه شدم اسم ایشان در هیچ سیستمی ثبت نشده است، در صورتیکه همسر از داخل زندان اوین به من زنگ زده بودند.

با توجه به پیگیری‌های من از اداره کل زندانهای تهران اسم ایشان به عنوان شخصی که به زندان رجایی شهر انتقال داده شده است وجود دارد. اما مسئولین زندان رجایی شهر اعلان می‌کنند همچنین شخصی به اینجا انتقال داده نشده است! مانده‌ام چه کنم! در طی تماس تلفنی که همسر با من داشت گفت که دیگر توان سر پا ایستادن ندارد و من نگران این هستم که هر لحظه قند خون ایشان پائین آمده و به حالت کما برود و این در حالی است که همسر توسط اطلاعات زندان «اوین» نگهداری می‌شود ولی هیچگونه حق ملاقاتی به من نمی‌دهند. و هرگونه مسئله غیر منتظره‌ای که در ارتباط با سلامتی همسر پیش بیاید مسئولین زندان اوین مسبب آن خواهند بود

دکتر لطیف حسنی، به همراه آیت مهر علی بیگلو بهبود قلیزاده، محمود فضلی و شهرام رادمهر همگی عضو کمیته مرکزی حزب یئنی گاموچ دی ماه سال ۱۳۹۱ در شهرهای مختلف آذربایجان بازداشت و هرکدام به ۹ سال حبس تعزیری محکوم شدند. اتهام آنها از سوی دادگاه انقلاب تبریز تبلیغ علیه نظام و تشکیل گروه غیر قانونی عنوان شد.

آچیقلاما :

بو راپور یئنی گاموچ اوروگوتونون باشقانی دوکتور لطیف بی حسنی (آراز-قاراباغلی) تبریز توتساغیندا آجلیق ائيله مینه کنجدیگی دؤنم باش توتمشدو.

باش ايمه ز باشندان كئچه ر

الده بايراق اؤنده ار

اؤنده ر آنجاق يول آچار

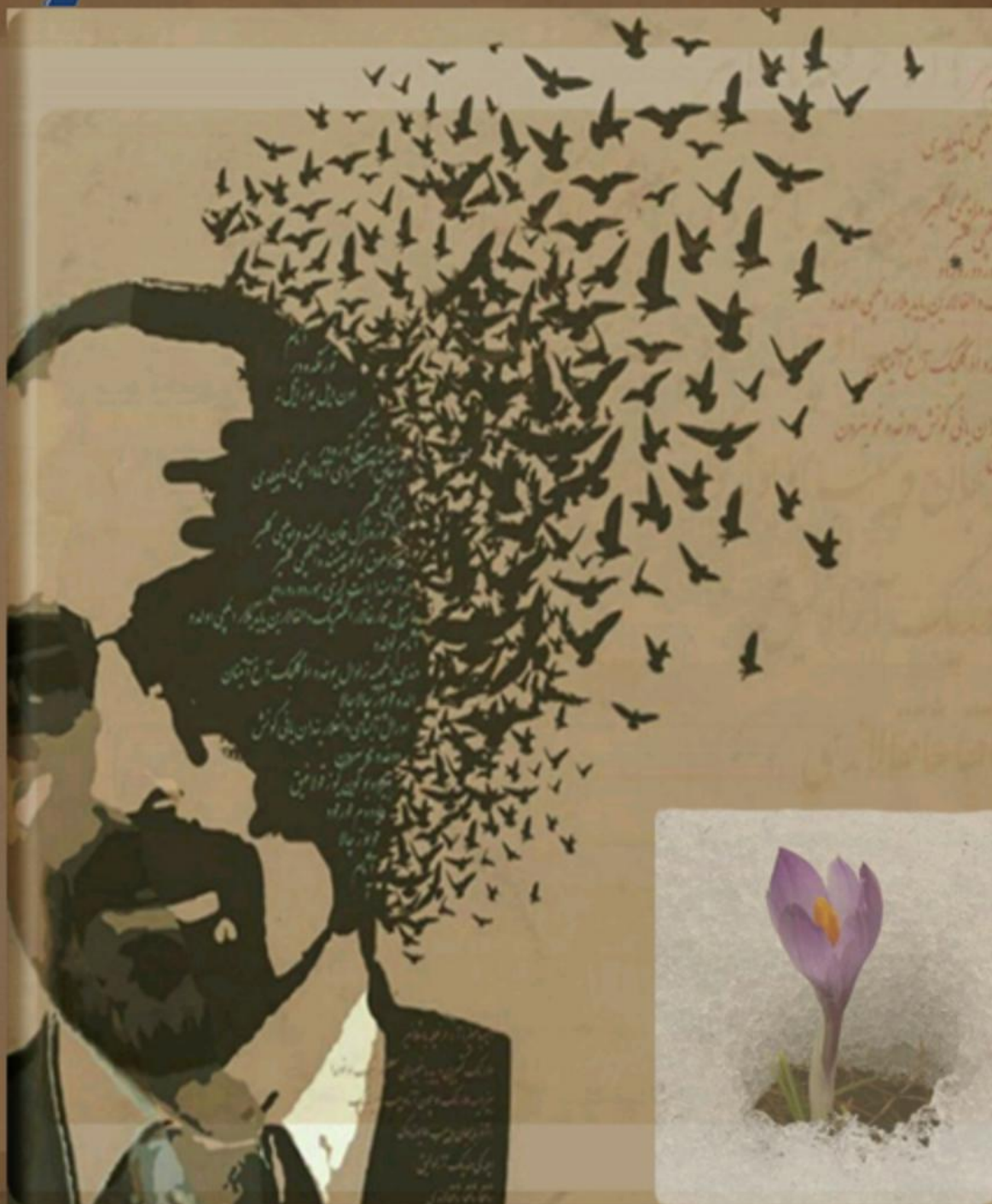
اؤل يوكونو اؤل چكر

(يوروش مهر على بيگلو)

قیش - ۱۳۹۶

Qandallanmış Qarçıqəyi

Dr. Lətif Həsəni (Araz Qarabağlı)
Azərbaycan milli-siyasi mübarizi